

ПОЛИТИКИ

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1.00 GBP

ЗАБАВНИК

27. XI 1992. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIV • ЦЕНА 900 ДИН. • БРОЈ 2135

БЕЛОКЉУНИ СТРВИНАР

ИЗ АФРИКЕ ИМА ТАКО ОШТАР ВИД ДА МОЖЕ ДА УОЧИ ПЛЕН СА ВИСИНЕ ОД 16 КИЛОМЕТРА.

ЖЕНЕ

ПЛЕМЕНА МТЕИТА ИЗ ИСТОЧНЕ АФРИКЕ ТЕЛО ПРЕМАЗУЈУ ДАБРОВИМ УЉЕМ И ЧАБУ ДА БИ СЕ ЗАШТИТИЛЕ ОД ЈАРКОГ СУНЦА АЛИ И ХЛАДНИХ НОГИ.

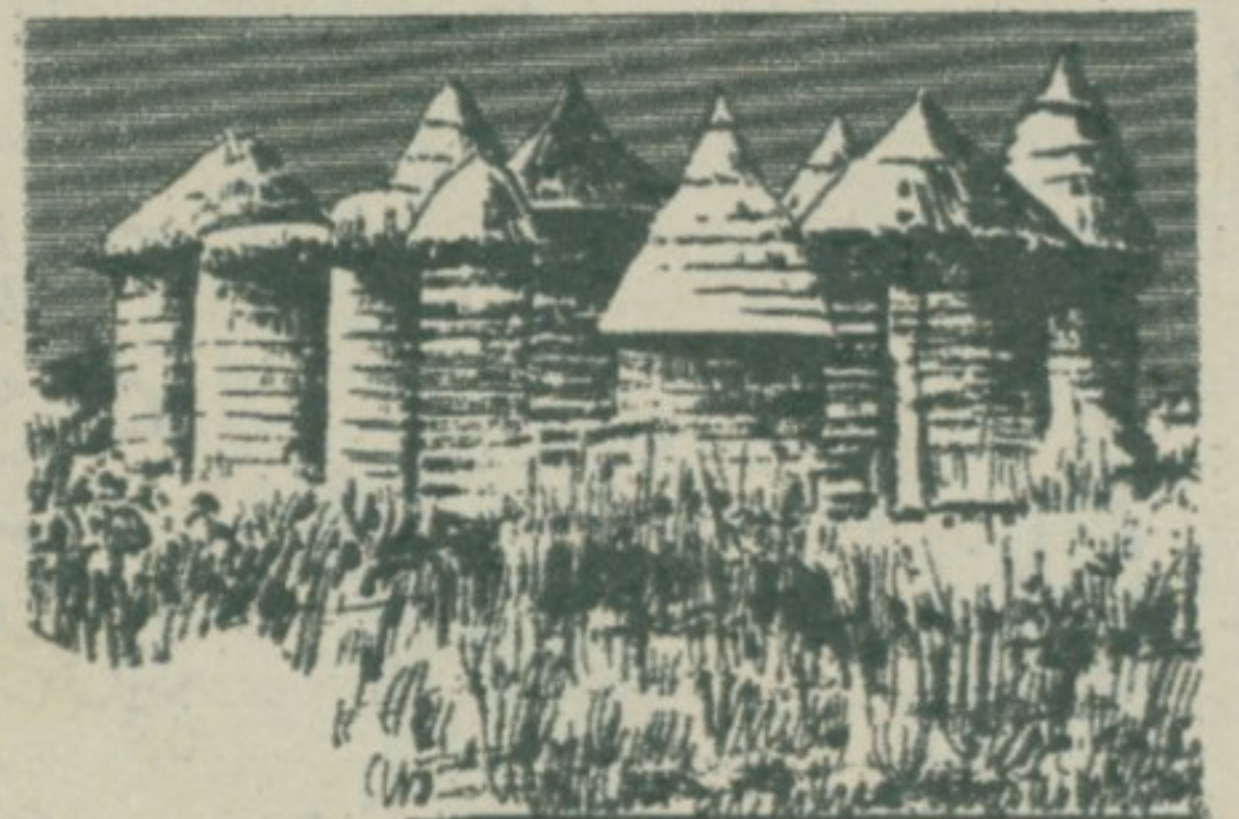
МОСТ

ПРЕКО РЕКЕ ВЕЈА У ПЛАНИНАМА ЛЕСИНИ НЕДАЛЕКО ОД ВЕРОНЕ (ИТАЛИЈА) ГРАДИТЕЉСКО-ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

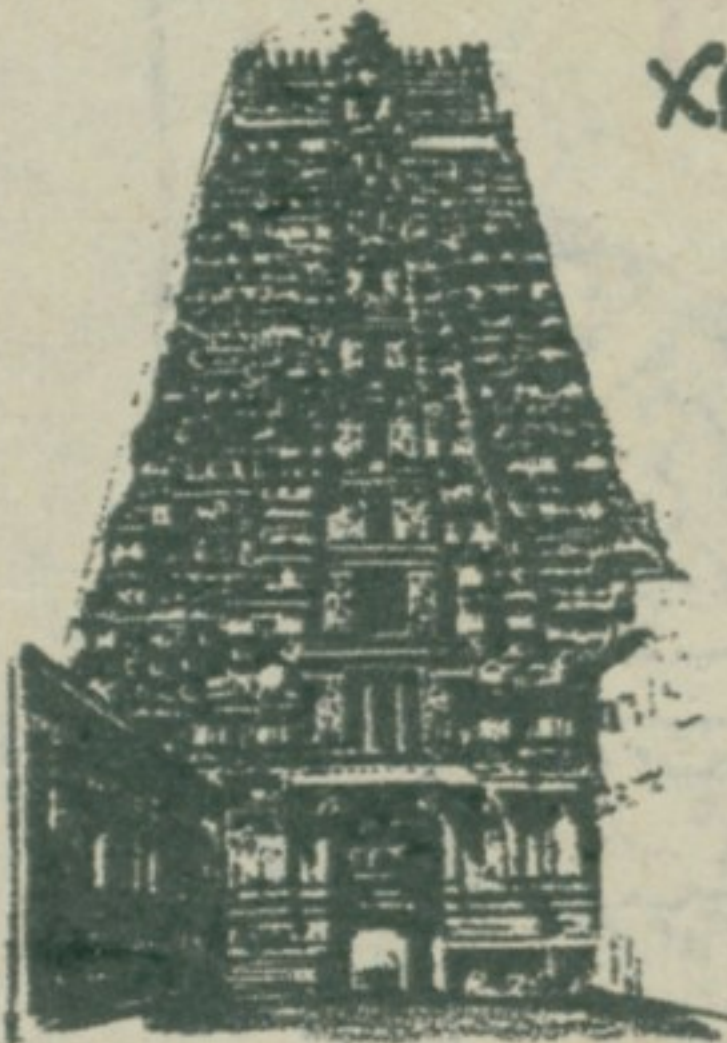
КУЋЕ

КОЈЕ ГРАДЕ ЧЛАНОВИ АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА СОМБАС СВАКИ ПУТ ДОБИЈУ ПО ЈЕДНУ НОВУ КУЛУ КАД НЕКО ОД ДЕЦЕ ПОСТАНЕ ПУНО-ЛЕТАН.

ХРАМ СРИ РАНГАМ

У ТРИХИНОПОЛИЈУ, У ИНДИЈИ, ИМА 21 ТОРАЈ, ОПАСАН ЈЕ СА 7 ЗИДОВА И ЈЕДНО ЈЕ ОД НАЈВЕЋИХ СВЕТИЛИШТА НА СВЕТУ.

НОВАЦ

СЕ НА ТАЈЛАНДУ НЕКАДА ИЗРАЂИВАО ОД ПОРЦУЛАНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● у Америци је једна група научника спровела анкету која је требало да покаже став Американаца у погледу примене генетског инжењеринга. Резултати су били прилично изненађујући јер су показали да чак 43 одсто анкетираних одобрава коришћење „генске терапије“ за дотеривање физичких особина, а тек један одсто мање подржава то исто када су у питању менталне способности деце.

●●● шведски режисер Вилгот Сјомен спрема се да сними филм о Алфреду Нобелу, изумитељу динамита и оснивачу фондације из које се додељују најугледније светске награде за књижевност, медицину, физику, хемију, економију и мир. Основна идеја филма је да покаже какав је генијални изумитељ био приватно. Наиме, Сјомен је утврдио да је Нобел презирао самог себе, вероватно баш због открића динамита, и да је у суштини био потпуна супротност слици коју свет има о њему.

●●● надајући се да ће им пут дугачак 1450 km који кривуда кроз планине, планинчана поља и поред морске обале донети прочишћење душе, многи Јапанци, чак и они који нису религиозни, крећу стопама будисте Кобо Даншија који је њиме ишао пре 1200 година. Међутим, док је Даиши на ходочашће кренуо пешице а успут се хранио искључиво кестењем и травама, његови следбеници путују аутомобилима или мотоциклима. Учинак ће, верују, бити исти.

●●● америчка агенција за заштиту човекове околине објавила је рат машинама за шишање траве, мешалицама за бетон, кружним тестерама и свим другим изазивачима загађења сем аутомобилима. Разлози за овај рат су више него оправдани. Нова машина за шишање траве за један сат рада произведе исто толико издувних гасова колико и 30 пута јачи аутомобил који иде брзином од 80 km/h. Ни кружна тестера није ништа мање опасна: за два сата рада произведе отровних гасова колико и нов аутомобил док превали раздаљину од 4.800 km.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

МЕЂУНАРОДНА ГОДИНА
ВАСИОНЕ

КОСМОС

ПРЕПУСТИТИ

ПРИВАТНИЦИМА!

● Крајем августа у Вашингтону је одржан Светски конгрес посвећен васиони. На овом до сада најзначајнијем скупу о космосу окупило се око 3.000 најпознатијих светских стручњака. Пошто је 1992. проглашена Међународном годином васионе, то је и био повод за одржавање овог конгреса.

● „Спутњик 1“, први вештачки сателит, лансиран је 4. октобра 1957. године. Име ове летелице, која је припадала програму за космичка истраживања бившег Совјетског Савеза, у преводу значи сателит, односно – пратилац.

● Углавном све теорије слажу се у једном: свемир (овај садашњи, видљив) не постоји одувек, него тек 15–20 милијарди година. Још нешто је несумњиво – свемир се непрекидно шири. Уколико у том непрекидном ширењу постоји довољно материје (критична маса) да по теорији гравитације та маса почне да привлачи једна другу, онда ће, по неким тврђењима, доћи до „великог стиска“ и сва та материја поново ће почети да се скупља. Цео космос би се свео на црну рупу у којој би била сва материја, све време, сва енергија... И то би било велико „ништа“ или „велико „све“?

● Како поједине енциклопедије описују васиону? „Свемир“ (васиона, космос) скуп је свих небеских тела (укључујући и енергију) и простора у коме се она налазе. „Свемир (од грчке речи која значи ред, свемир) – читав свет који нас окружује.“ „Неограничен тродимензионални простор у коме су смештени сви материјални објекти“.

● Када се припремао први лет човека у космос, совјетска летелица „Восток 1“ имала је, што је сасвим уобичајено, и резервну посаду. Јуриј Гагарин, коме је припала слава да постане први човек који је полетео у свемир, кренуо је „Востоком“ 12. априла 1961. и

у васиони провео 1 сат и 48 минута. Григориј Нељубов, астронаут из помоћне посаде, није могао да поднесе чињеницу што он није био на Гагариновом месту. Почео је да се опија и после пет година бацио се под воз на станици у Владивостоку.

● Сунчев систем састоји се од једне звезде, девет планета са око 60 сателита, неколико хиљада планетоида, мноштва комета, прашине и гаса. Иначе, у нашој галаксији постоји више десетина милијарди најразноврснијих небеских тела. Рачуна се да у простору докле допиру наши телескопи има око 100 милијарди галаксија.

● Изговарајући чувену реченицу „Ово је мали корак за мене, али велики за човечанство“, Нил Амстронг, који је америчком летелицом „Аполо 11“ први ступио на Месец 16. јула 1969, изоставио је неод-

ређени члан тако да је реченица на енглеском звучала бесмислено.

● Посаду „Апола 11“ чинили су астронаути Амстронг (десно), Олдрин (лево) и Колинс (у средини). У тренутку кад је снимљена ова легендарна фотографија Олдрин је

обављао хитан и неодложни „послић“. – Амстронг је први ступио на Месец – рекао је касније Баз Олдрин – али ја сам први човек који је тамо пишкио.

● Једна трећина становништва Земље или је пратила директан телевизијски пренос спуштања првих људи на Месец или је слушала радио пренос тог догађаја.

● Најдужи боравак у кос-

мосу износи годину дана. Тај рекорд постигли су совјетски космонаути Муса Манаров и Владимир Титов. Остали су у васионском броду од децембра 1987. до децембра 1988.

● Два професора астрофизике са Универзитета у Колораду 1985. издала су сасвим озбиљну књигу „Приватизација свемира“. Сматрали су да и васиону треба дати – приватницима.

● Имунолошки, односно одбрамбени, механизам човека у васиони знатно слаби. Бела крвна зрнца нису способна да препознају „непријатеља“ па не могу тако добро да уништавају штетне материје и бактерије које продиру у организам. Иначе, бактерије се размножавају четири пута брже у космосу него на Земљи. Није зато чудо што већина космонаута пати од такване свемирске болести.

● Претпоставља се да у васиони постоји велика количина „летећег“ отпада. Процењује се да већ сада у космосу има 3.500.000 различитих предмета укупне тежине преко 2000 тона. Неки астронаути стално упозоравају да

НЕКОЛИКО КОРИСНИХ ЧИЊЕНИЦА

Светлосна година – растојање од готово 9,5 билиона километара

Трошкови „Аполо“ програма – 25.541.400.000 долара

Америчка влада годишње одваја за космичка истраживања – 30.000.000.000 долара

Брзина „Аполо“ летелице са 10 команди – 39.888 километара на сат

Удаљеност Месеца од Земље – средња удаљеност 384.000 километра (најближе небеско тело)

то космичко смеће може погубно да утиче на одбрамбени систем васионе. Између осталог, у свемиру су и један веренички прстен, фотоапарат, шрафцигер...

● Када је у британској штампи објављен оглас приватне агенције „Операција Јуно“ следећег садржаја: „Потребни астронаути, претходно искуство непотребно“, јавило се више од 10.000 заинтересованих појединаца. Људе, очигледно, привлаче разноврсне авантуре.

● У октобру је почела дуго најављивана акција Насе, америчке организације за свемирска истраживања. У најсавршеније апарате који ће ослушкивати свемир уложено је 100 милиона долара, све у нади да ће нам се јавити неко биће из космоса. А био би већ и ред.

● Мајмун који је 1987. био у совјетској космичкој летелици у свемиру успео је да се ослободи стега. Почео је да лудује по кабини и да сам „управља“ свемирским бродом. Као из вица.

Илустровао: Растко Ћирић

WALT
DISNEY

ПАПА
ПАТАК

Печат темпларског реда из 13. века приказује два витеза који јашу на једном коњу – вероватно симбол сиромаштва на које су се ови витезови заветовали

ХРАМОВНИЦИ

ТЕМПЛАРИ – ТАЈНО ДРУШТВО ВЕРЕ И МАЧА

СВЕТОГА

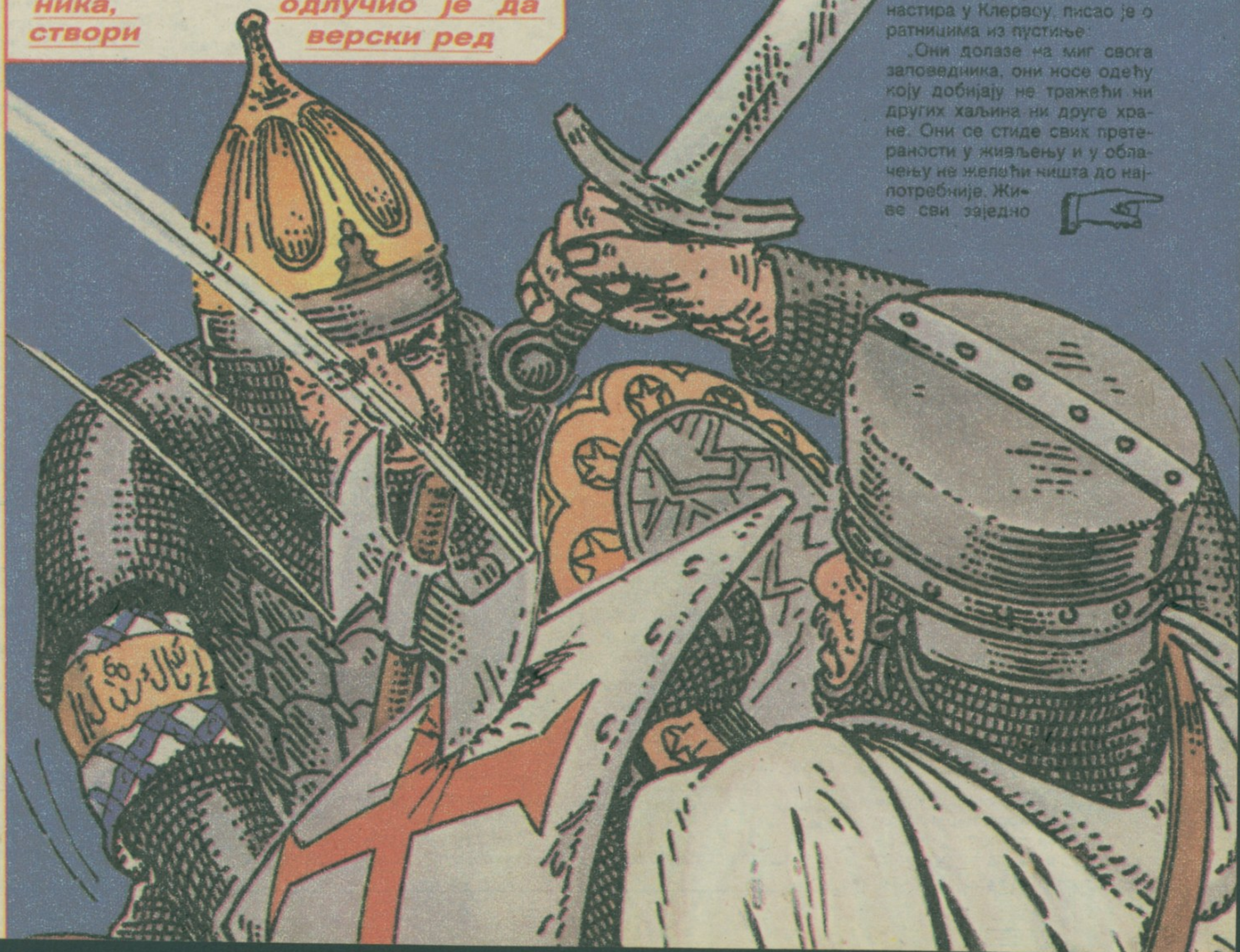
БЕРНАРА

Негде 1118. или 1119. године витез из Шампање Иг де Пејен кренуо је из Француске на ходочашће у Јерусалим да би клекнуо пред Христовим гробом. Видећи огромна страдања ходочасника које су пљачкале и убијале хорде разбојника, одлучио је да створи верски ред

Мртава пустиња оживела је под налетом коњаника. На њиховим белним плаштацима црвени крст на грудима, тачно над срцем јакача. Тај знак им је једном за свагда доделио папа Еуген III априла 1147. године.

Свети Бернар, оснивач манастира у Клервоу, писао је о ратницима из пустиње:

„Они долазе на миг свога заповедника, они носе одећу коју добијају не тражећи ни других хаљина ни друге хране. Они се стиде свих претераности у живљењу и у облачењу не желећи ништа до најпотребније. Живе сви заједно

ку се називао Сиромашни Христови витезови. Били су без новца, цркве, без икаквог склоништа. Јерусалимски краљ се сажалио и сместио их у своју палату близу божијег храма па су тако добили ново име – темплари (храмовници).

Темплари су покушали да споје неспојиво: веру и мач, праштање у љубави и уништење непријатеља.

ко колико је било потребно да се зна, „Правилник“ је био суштина реда.

Света послушност

Ред је имао чврсту унутрашњу управу. На челу реда био је Велики мајстор који је заповедао Храмом без апсолутне власти. Најзначајније одлуке храмовници су доносили на саборима. Ту се одлучивало о рату, ратној тактици, пријему нових витезова у ред.

Заменик Великог мајстора, официр реда, је сенешал, а за њима, по важности, маршал. Он је неприкосновени господар када нема њих двојице.

Бити официр реда темплара значило је имати и скромне привилегије: право на три

реда. Теби, који си сам свој господар, тешко је да од себе начиниш слугу другима. Више никада нећеш бити у прилици да радиш шта желиш. Уколико одлучиш да будеш са ове стране мора, послаћемо те на ону, ако желиш да останеш у Акри, послаћемо те у Триполи... Ако желиш да спаваш, мораћеш остати будан, ако понекад пожелиш да останеш будан, биће ти наређено да одеш и да се одмориш.

Уколико све ово прихвати, кандидат се затим закљиче на послушност Мајстору Храма, да ће читав живот проживети без поседа, да ће поштовати правила реда, да ће помагати да се освоји Света земља.

Иг де Пејен најпре је штирио ходочаснике. Али, темплари су били исувише добри ратници да би дуго остали на оваквом задатку. Постали су основна и непроцењива одбрана хришћанских територија на истоку.

Храброст витезова темплара рашчула се по светим ратиштима источних пустиња. Нису ценили сопствени живот, значи – испуњавали су неопходни услов да буду ратни победници.

У Другом крсташком рату (1146–1150) који је помрачио славу европских витезова темплари су, по општој оцени, били једина светла тачка у срамном поразу. „Нисмо могли ни замислити“, писао је Луј VII у Европу, „колико би Наш (његов лично) живот мало потрајао у овој земљи без њихове помоћи и заштите...“

Многи су били захвални тврдом монашком реду темплара, али за спас живота није могло да се захвали само простом речју. Захвалност за живот одувек се плаћала златом.

Захвални верници, богати ходочасници или остали који су желели да се одуже или искупе, поклањали су темпларима, ратницима за веру, поседе у Енглеској, Шпанији, Француској. Лично сиромашни, темплари су гомилали огромно богатство у новцу, драгоценостима, некретностима. Ускоро су постали финансијски независна, моћна организација која је обртала огроман новац, чак га је и краљевима позајмљивала.

Свети отац папа затварао је очи пред наглим богаћењем темплара, а краљ француске Филип IV Лепи им завидео. Ту је била и клица њихове пропасти.

Ред је невин!

Огромна је била несразмера између богатства Храма и личног сиромаштва његових

коња, пажа, шатор за логоровање.

Иг де Пејен је створио чврсту војно-религиозну организацију. За све што није било по законима хришћанског милосрђа имао је опрост од мајке цркве која је делила, па и продавала, опросте за грехе...

Темплари су, одмах по оснивању, иако су им закони живота били строги, привукли велики број пустолова, изопћеника из цркве, авантуриста и грешника. Ступањем у ред добијали су опрост. То је био начин да се борбом против неверника у далеком граду Јерусалиму спаси душа. Мада никада није нађен, зна се да је „Правилник“ Храма предвиђао одређен поступак приликом пријема нових витезова у ред.

Велики мајстор би три пута, да људима буде јасно а Богу угодно, питао присутне витезове има ли ико ишта против да се кандидат придружи Храму. У случају потврдног одговора обратио би се кандидату:

„Свестан си, тешких заповести које су темељ нашега

Девет година по оснивању реда, уз помоћ светог Бернара, на концилу у месту Троа папа и црква дали су благослов реду темплара и њиховом „Правилнику“. Сачињен под утицајем Светог Бернара, „Правилник“ је скуп тајновитих моралних норми, захтев за гордошћу, потреба за вечном славом.

Првобитни „Правилник“ темплара садржи 72 члана писана на латинском. Обичан витез познавао је његове одредбе само магловито. Детаљно су их знали само заповедници и великодостојници Храма.

Саопштаван усмено, оноли-

без жена и деце. И да им ништа не би недостајало од анђеоског савршенства, они коначе сви скупа под истим кровом без икаквог власништва, уједињени „Правилником“ у поштовању према Богу.

Свети Бернар је ову похвалу саставио витезовима реда темплара, чуварима Христовог гроба, заштитницима вере и католичанства.

Витезови о којима је реч говорили су да „беле“ плаштове мењају тек када се распадне исечени ударцима непријатељског мача или од старости. Купање је било зланика коју су упражњавали слабији...

Ред који је основао Иг де Пејен са неколицином истомишљеника, и постао његов први Велики мајстор, у почет-

чланова. Када је осми Велики мајстор Ед де Сент-Аман 1179. године пао у руке Салах ед Дина, или кратко – Саладина, изведен је из катакомби мемљиве тамнице и понуђено му је да се откупи из ропства. „Ја немам ништа да понудим осим свога појаса и мача јер то је све што имам“, рекао је Велики мајстор. Говорио је истину и умро у ропству исте године.

Велико богатство било је и узрок пада темплара. Краљу Француске прилика се указала 1305. године. Некадашњи темплар Ескију де Флоријан испричао је краљу језиве приче о раду храмовника.

Нико као бивши припадник реда није могао тако верно и полетно да изда сопствено јато.

„Темплари поричу Христа и плују на крст. Издали су у борбама за Јерусалим и били у дослуху са Арапима! Уосталом, одрекли су се Христове вере и преобратили у Мухамедову. Они обожавају једног идола обученог у људску кожу! То је ђаво! У неким манастирима показује се у виду мачка који говори... Они, темплари, сипају у вино пепео мртваца који је спаљен... Они пеку и обрћу на ражњу децу и мажу своје идоле машћу коју топе из својих жртава.“

У сулуде оптужбе тешко да би неко поверовао, али богатство темплара било је сувише велико да би се прилика пропустила.

Краљ Филип IV Лепи обратио се у Лиону папи Клементу V:

„Тражим од Вас, Пресвети оче, укидање реда темплара!“

Жак де Моле, Велики мајстор реда, у пратњи шездесет витезова напустио је острво Кипар и састао се са папом. Шта је са њим говорио, не зна се. Једино је процурело да је изненађен његовим кукавним држањем.

Био је петак, 13. октобар 1307. Краљеве наоружане трупе приближавале су се париским станишту темплара и провалиле у њега. Темплари, борци без мане и страха, нису се усудили, затечени у сну, да дигну мачеве на краља Француске. Велики мајстор Жак де Моле ухваћен је на спавању.

Темпларе хапсе у целој краљевини. Негде мирно, негде су поклани. Царска ризница и благо Храма су сједињени. Краљ је обећао да неће дирати новац.

Темпларима, под будним оком краља Француске, суди Инквизиција појединачно за грехе. Колективно, читавом реду, комисију је именовао папа.

Није то прва фарса у историји правосуђа. Темплари су бачени у посебне тамнице. „Опроштење ако признају, смрт не учине ли то,“ речено је. Био је 19. октобар 1308. године. Инквизиција свете католичке цркве ступила је на дело.

Велики мајстор Жак де Моле под мукама 24. октобра 1308. признаје злочине реда: плување на крст и порицање Христа.

Храм подноси и трпи ударе. То више нису неустрашиви јахачи. Постали су морални победници са свим обележјима херојског умирања у тишини. Мало је неустрашивих витезова за веру успело да издржи мучења Инквизиције. Под мукама су причали и измишљали све што им је пало на памет. Тридесет шесторица су за неколико дана подлегла страшним мучењима.

Папа је 1309. године позвао своју браћу темпларе да сведоче против сопственог реда у згради париске бискупије.

Огроман је био углед темплара да би био сломљен једноставно и за кратко време. Пет година по хапшењу, крајем децембра 1313, папа Клемент V наредио је да се изрекне пресуда Великом мајстору реда. Три кардинала осудила су на доживотну тамницу темпларе од којих нису успели да изнуде признање.

Народ града Париза 18. марта 1314. године сазван је да у присуству оптужених саслуша пресуду и коначно се увери у њихову стварну кривицу.

Обрт који се догодио изненадио је све присутне. Дубоким гласом, тврдим и искреним, Велики мајстор је у вратима катедрале проговорио:

„Крив сам што сам попустио пред вашим подвалама и претњама. Тврдим пред Богом, који нас слуша да је Ред чији сам Велики мајстор – невин!“

Глас је као талас улазио у катедралу, ломио се о зидине и стубове и враћао кроз широка врата многоструко појачан. Светина је била у забуни и страху.

Жофроа Шарнеј, темплар из Нормандије, подржао је свога Мајстора:

„Све оно што се приписује као грех темпларима изнуђено је мучењем. Ред је невин!“

Надбискуп, председник суда, усправио се и викнуо:

„Сада је довољно. Осуђењници су се исказали као повратници у грех и, као такви, биће спаљени живи!“

По књигама Н. Мекензија „Тајна друштва“ и М. Пикара „Темплари“

ШИРОМ СВЕТА

И ОДМОР ПО

СТАТУТУ

Немачка, зна се одвајкада, ужива углед крајње ефикасне и болесно педантне земље, до те мере да разноврсна правила гуше и друштво у целини и савесне становнике појединачно. Тако, рецимо, постоје закони којима се одређује када се може кресати жива ограда баште и како и када се чисте степенице, подруми, стазе покрај кућа... Мало је земаља које обичан живот чине тако компликованим. Одговор на захтев за нови пасош Немац ће добити тек кроз два месеца. У мањим местима радње су свакога дана затворене од два наест до три по подне. И немојте случајно да сређујете баштенске травњаке недељом, тај дан је статутом одређен за одмор!

Немци се бране тврдећи да су сва та ограничења уведена да би добар грађанин размислио пре него што учини. Према тој теорији испада да је човек ефикаснији уколико губи време. Ипак,

тешко је непоштовати народ који стрпљиво стоји на плуску и чека да семафор покаже зелену светлост да би прешао потпуно пусту улицу.

Срећом, и Немци имају нешто мало душе, боље рећи одушке. Доказ је Немица која је, после летовања у Италији, код куће одушевљено испричала: „Тамо је просто чаробно. Замислите, свако вози погрешним смером у једносмерној улици!“

УБИЦА БРОЈ ЈЕДАН

Најновији извештаји из Папуе Нове Гвинеје показују да ловци на људске главе ни

издалека нису највећа опасност која тамо вреба и локално становништво и, нарочито, путнике намернике. Нису то чак ни шкорпије, змије отровнице или живи песак. Крвољачни убица невиног изгледа јесте обично дрвеће. Четворогодишње истраживање, чији су резултати објављени у „Британском медицинском листу“, открива да је четрдесет један од сто озлеђених или умрлих по болницама жртва рана задобијених од дрвећа које је пало на њих, дрвећа са којег су они пали, грана дрвећа које су пале на земљу а они се о њих спотакли и кокосових ораха који су им пали право на главу.

Илустровао: Ивица Кољанин

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

МА ШТА

КАЖЕШ

СОДА, АЛИ КОЈА?

Један британски посланик затражио је недавно од Парламента да наложи да се из продаје места повуче кувар француске кухиње из 1987. године јер се у њему налази рецепт који би, ако се примени могао да усмрти пола Лондона.

Елем, у кувару се налази упутство за справљање зелених маслинки а ла Албер Брок у којем се препоручује да се маслинке, пре него што се сервирају, извесно време оставе да одстоје у натријум хидроксиду или масној соди! А шта је масна сода, зна свако, па и дете, пенушао је у оправданом гневу посланик верујући да је посредни штампарска грешка која је многе могла да кошта живота. Да је у питању грешка навела га је чињеница да се на месту на којем се набраја-

ју састојци неопходни за справљање маслинки спомиње натријум-хидроксид док се у самом упутству за припремање помиње натријум-бикарбонат – иначе безазлена сода бикарбона.

Сироти посланик само што се није шлогирао кад је од издавача кувару стигла исправка да јесте у питању штампарска грешка, али само кад је у питању количина натријум-хидроксида. За припремање Брокових маслина заиста треба масна сода! Додуше, у много мањој количини него што је наведено. А што се тиче грешке, она се односи на соду бикарбон. Уопште није потребна! ■

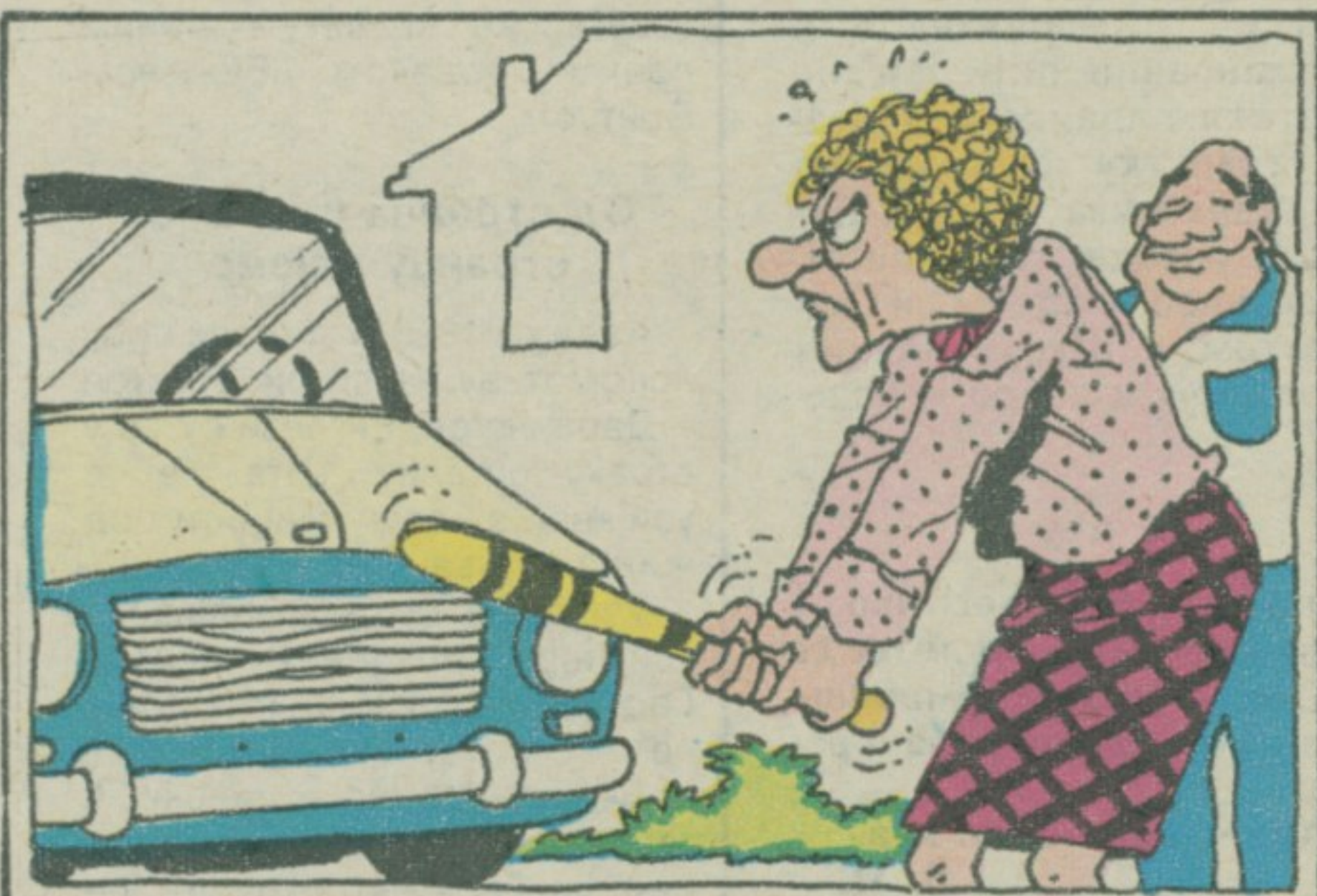

УМРИ, ГАДЕ!

Пошто је са својим аутомобилом за пет година доживела четрнаест (и бројком – 14) саобраћајних несрећа, болничарка Филис Велдон из Тампе покушала је на све могуће начине да се ослободи аутомобила уверена да је зачаран. У томе није успела све до сада највише зато што се на аутомобилу виде трагови несреће и бурне прошлости, па нико није хтео да га купи, док познаници гђице Велдон нису хтели да га узму ни цабе бојећи се да би и њима донео несрећу.

Сада је ауто преузео – бесплатно – власник неког бара. Како је најавио, поставиће га испред свог локала. Ту ће свако ко буде хтео моћи да лупи бејзбол палицом по злочестом аутомобилу ако плати два долара у добротворне сврхе. Право на први – и бесплатан – ударац задржала је Филис Велдон.

– Срећна сам – изјавила је бивша власница – што ће мој аутомобил умрети за корисну ствар. ■

ВИШЕ ИГРЕ ВИШЕ ДУХА ПОЗОРИШТЕ БОШКО БУХА

Позивамо вас да дођете
на наше представе

Успавана лепотица

Црвенкапа

Дралово перје

Позориште
БОШКО БУХА
Београд,
Трг републике 3
Тел. 632-855

Купон
10% попуст
Исеци и донеси на
благајну позоришта
БОШКО БУХА

MADE IN
SCOTLAND

КО

ЦЕДИ МУВУ ИЗ ЧАШЕ

*Шкотланђани, за које они који их по-
знају кажу да су веома гостољубиви и
великодушни људи, воле да се шале
причајући и најгрубље шале на свој ра-
чун. Али, тешко ономе ко то учини умес-
то њих*

Једне недеље три Шкотланђанина нашла су се у једној лондонској цркви. Пошто је одржао проповед, свештеник је присутне вернике позвао на давање добровољних прилога.

— Надам се да ће свако дати фунту или више — додао је свештеник.

Кад се тас за прикупљање приближио Шкотланђанима, један од њих је пао у несвест, а друга двојица изнела су га из цркве.

Пријатељ који је дошао у посету Шкотланђанину затекао га је како скида тапете са зида:

— Хеј, зар мењаш тапете?

— Не! — одговори Шкотланђанин. — Селим се.

— Лондон је заиста велики град — испричао је пријатељима, али су тамошњи обичаји веома чудни. Читаве ноћи лупали су ми на врата хотелске собе, лупали су по зидовима, одоздо и одозго. Понекад нисам могао да чујем ни своје рођене гајде.

Сенди се возио таксијем кад су отказале кочнице.

— Упомоћ! — повика возач у паници. — Не могу да зауставим аутомобил.

— Можете ли бар да искључите таксиметар — упита хладнокрвни Шкотланђанин.

Два младића позвали су на врата једног Единбуржанина и објаснили му да скупљају добровољне прилоге за градско пливалиште. Дао им је две канте воде.

Енглец, Американац и Шкотланђанин пију заједно за барским шанком. У једном тренутку свакоме од њих падне мува у чашу. Енглец је извади кашичицом, Американац палцем и кажипрстом, а Шкотланђанин извуче своју и добро је исцеди.

Шкотланђанин носи пакет с боцама вискија, оклизне се и падне. Опрезно помирише барицу која се створила и рече:

— Хвала богу, само крв.
В. М.

Меклин се управо вратио с годишњег одмора који је провео у Лондону:

— Тага — рече мали Марфи оцу — обећао си ми 10 пенија ако будем најбољи у разреда и ја сам то постао.
— Нека ти буде! Ево ти 10 пенија, али немој да учиш толико, могло би да ти нашкоди здрављу.

ПИСМО УРЕДНИШТВУ
Ако будете и даље објављивали вицове о Шкотланђанима, престаћу да позајмљујем ваш лист од суседа.
По Мек Данел

Гвоздени пут
кроз Србију

1000

Велике силе решиле су да од Србије наплате давну жељу за слободом. На Берлинском конгресу 1878. у тачки 38 обавезале су младу државу на дугове које је Турска имала према Аустро-Угарској и постојећем железничком друштву.

И тако Србија даде реч да за три године изгради железницу. Направиће гвоздени пут да се повеже са светом. Европа ће возом кроз Београд, Ниш и Врање пролазити у лагодном путу за Цариград, Беч и Пешту.

Влада господина Ристића расписала је конкурс за грађење железнице. Али, озбиљних понуда није било. И, мало помало, у чекању, 14. октобра 1880. пада влада господина Ристића.

Нову владу окупио је господин Милан Пироћанац са виђенијим људима Напредне странке. Журно, јер није било много времена, хтео је да реши железничко питање. По споразуму са Аустријом, грађење пруге Београд — Врање требало је да започне 3. јуна 1883.

Да би заштитила Србију од подле Европе, нова влада склопила је уговор са француским Друштвом генералне уније (наравно, по жељи аустроугарске владе) и њеним првим човеком Евженом Бонтуом.

Од странца узимамо,
странцу дајемо

Када су 1825. угледали прву локомотиву на прузи Стоктон — Дарлингтон, Енглеци су се у страху питали: „Шта ће та усијана аждаја учинити од житних поља куда пролази?“

У Србији се нису плашили усијаних гвоздених аждаја. Гвожђе не гризе, житна поља неће опустети од машине, а хоће од туђинске војске и тешког намета. Осећао је народ да Германи хоће да за-

ОД БЕОГРАДА ДО НИША

ПРИМЕДБИ

Кад су угледали прву локомотиву на прузи Стоктон – Дарлингтон, Енглези су се у страху питали: „Шта ће та усијана аждаја учинити од житних поља куда пролази?” Срби су се око исте ствари плашили других аждаја

мене Турке, један онемоћали силник уступа место другом.

„Када сам казао да је овај уговор рђав и са стране финансијске, техничке и политичке, питаћете ме: па, откуд сељаци знају шта је политика? Они знају, господо, и по ономе што су сопственом грбачом искусили, а слушајући нашу историју... Што се тиче мене, ја не бих желио никако са том пријатељицом Аустријом

да стојим ни близу, и ја би јој казао: одићи мало даље од мене, одићи!”

(Из говора Вељка Јаковљевића, посланика Нкруга рудничког у Скупштини – 5. марта, 1881)

Аустро-Угарска, моћни сусед кнежевине Србије, заиста је хтела да је дуговима стави под свој утицај и чврстим концима веже за Беч и Пешту, а

после, по вољи, да се игра са дужником.

И кнез Милан је волео скупне игре. Био је наклоњен господину Евжену Бонтуу и влади Аустро-Угарске. У једном оваквом послу лако би се измирила његова дуговања која су износила три милиона француских франака.

У Скупштини се водила оштра расправа. Једни, уз владу и кнеза, били су за уговор са друштвом Генералне уније. Други, радикалци, против тог уговора. И, тако су падале тешке речи у „народњем представништву, по савести и убеђењу”. Председавајућем није било лако.

Председник: Господине Стошићу, ја не могу дозволити да вређате једног посланика.

Васа Стошић: (посланик вароши Алексинац): То је пословица.

Председник: Стошићу, молим вас...

Васа Стошић: Ја ћу врло кратак у говору бити. Ја нисам никакав научењак.

Председник: Молим Вас, господине. Ја знам да ви нисте никакав енглески говорник. Али, називати посланика Светим Луком, то није на дневном реду, господине! Говорите о предмету, иначе закратићу вам реч!

А реч је већ била закраћена. Без обзира на противљење у Скупштини, 10 марта 1881. после осмодневне дебате, са 97 против 57 гласова Скупштина је прихватила уговор са Унијом господина Бонтуа.

„Аустрија је купила све министре па и сам Двор” – говорили су противници овог уговора. А какав је уговор био, сачео је Риста Поповић, посланик за срез голубачки, округ пожаревачки:

„А то ће простије рећи овако: ми узимамо новац са стране да градимо железницу, дајемо тај исти новац странцу да нам је направи, и, на послетку, готову саграђену железницу уступамо такође странцу да је обдржава, то јест експлоатише.”

Књиге под печатом, директор у тамници

Тако је почела градња пруге. Србија је узела на зајам 71.400.000 ондашњих динара. Отплаћивала је шест милиона годишње. Као гаранцију, влада Србије ставља приходе од железнице, приход од царине и део пореза.

Радови нису трајали ни годину дана, а 1882. Генерална унија господина Бонтуа је банкротирала, радови стали а господин Бонту нашао се у тамници:

Министар финансија Чедомир Мијатовић хитро је отпутовао у Париз. У Унији је владао хаос, чиновници се разишли, касе и књиге под печатом, а председник и директор у тамници.

Господин Бонту је јако потресен – јављао је Мијатовић. – Највише мисли на нашу железницу.

Нема сумње, једино на шта је сужањ мислио била је српска железница.

Пругу је завршило Друштво за грађење и експлоатацију српских железница. Комисија за пријем пруге од Београда до Ниша ставила је равно 1000 примедби. То је до пуштања пруге у саобраћај морало да се поправи.

И, пруга је свечано отворена. О том радосном догађају „Нови београдски дневник” пише:

„... Станица је била искићена заставама српским, француским, аустријским и мађарским. Можда ће нам се пребацити за шовинизам, али не можемо да не изразимо наше чуђење зашто су се на нашој српској станици виле оволике заставе Аустрије и Мађарске.”

Редовни саобраћај почео је 3. септембра 1884. са четири воза.

Ратко Јанковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ПРЕДИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ У СТАРОМ РИМУ

КАД ГЛАДИЈАТОР ПОЈЕДЕ

Води рачуна да си у сваком тренутку окружен што већим бројем присталица.

Нека то буде шаролика маса људи различитог стајежа и узраста. Кад неко са стране види да те подржава толико света, то ће ти повећати шансе. Ако је толико особа решено да баш теби да глас, значи да си ти прави избор.

Да би придобио што више присталица, не презај ни од чега. Кад треба, служи се и ласкањем. Добро ти је познато да то годи људској сујети. И још нешто имај на уму. Сваки човек воли да буде присан са људима од угледа. То и њему даје осећај важности. Зато се потруди да запамтиш што већи број имена да људе можеш да ословљаваш као старе знанце.

Никад ником не реци – не. Ништа те не кошта да дајеш обећања, макар и лажна. У крајњој линији, можда ће и доћи време да понешто и испуниш. Уколико некога одмах одбијеш, то ће ти упамтити. По цену да измишљаш, понашај се као човек који може све.

Овако је 64. године пре наше ере брат саветовао Цицерона. Очигледно с успехом јер је Цицерон (106 – 43. пре н.е.), без обзира што до тада није имао знатнијих новчаних средстава а ни подршке моћника, успео да уђе у највише кругове. Наредне године изабран је за конзула, што је у то доба било највише звање у старом Риму. У историји, то знамо, Цицерон је остао забележен као чувени говорник, филозоф, писац.

Кандидат је човек у белом

У то време, кад није било телевизије, радија, а ни штампе, кандидатима је једино преостајало да људе врбују у личним сусретима. Због тога су обилазили места где се окупљало највише света, рецимо Форум, главни римски трг, средиште политичког и верског живота. Трудећи се да шармирају потенцијалне

Nomenclator је био задужен за везе са јавношћу.

бираче, обећавали су, баш као што саветује Цицеронов брат, све (а и више) што се од њих тражило.

Изазов је био велик. Постао је један од двојице конзула који су владали Римом. Рим је од 509. до 27. године пре наше ере био Република, значило је изборити се за апсолутну власт. Мандат конзула најчешће је трајао само годину дана. Неко ко је већ једном био изабран на тај положај наредних десет година морао је да сачека уколико је поново желео да се укључи у изборну трку.

Кандидати су морали да мисле на све појединости, укључујући и – одевање. Супротно устаљеном мишљењу, само су политичари носили тоге које су значиле исто што и данас одело и кравата.

Тог је морала да буде свеже опрана и блиставо бела. Човек у њој називао се *candidatus*, односно кандидат обучен у бело. Тако одевен појавио би се на главном тргу, а утисак је био потпун само ако је био окружен људима који су се називали *sectatores* (присталице). Уколико их у пратњи није било много, то се сматрало великим предизборним недостатком. Исто као када неки кандидат данас не би добио довољно времена да изложи свој програм на телевизији.

Човек од кога се кандидат такође није одвајао звао се *nomenclator* (казивач) задужен, речено данашњим језиком, за везе са јавношћу.

Приликом сусрета са бирачима, а бирачи су били само пунолетни мушкарци, *nomenclator* би кандидату неприметно шапнуо име сваког појединца. „Прозвани“ би тако

стекао утисак да је успоставио блиски контакт са будућим вођом.

Поруке званичне и личне природе

Име политичара који се кандидује ипак је требало стално да буде на оку бирача. У ту сврху у Риму и осталим градовима Италије постојали су зидови на којима су се исписивале пароле. На жалост, ти камени плакати сачувани су само у Помпеји, граду који је вулканска ерупција „замрзла“ као непроцењиву слику прошлости.

Неке пароле врло су кратке и сасвим безличне. „Изабери мо Холконија Присција за дуумвира (градоначелника)! или „Цезије треба да буде едил (виши чиновник који се старао о реду и безбедности у граду)!“

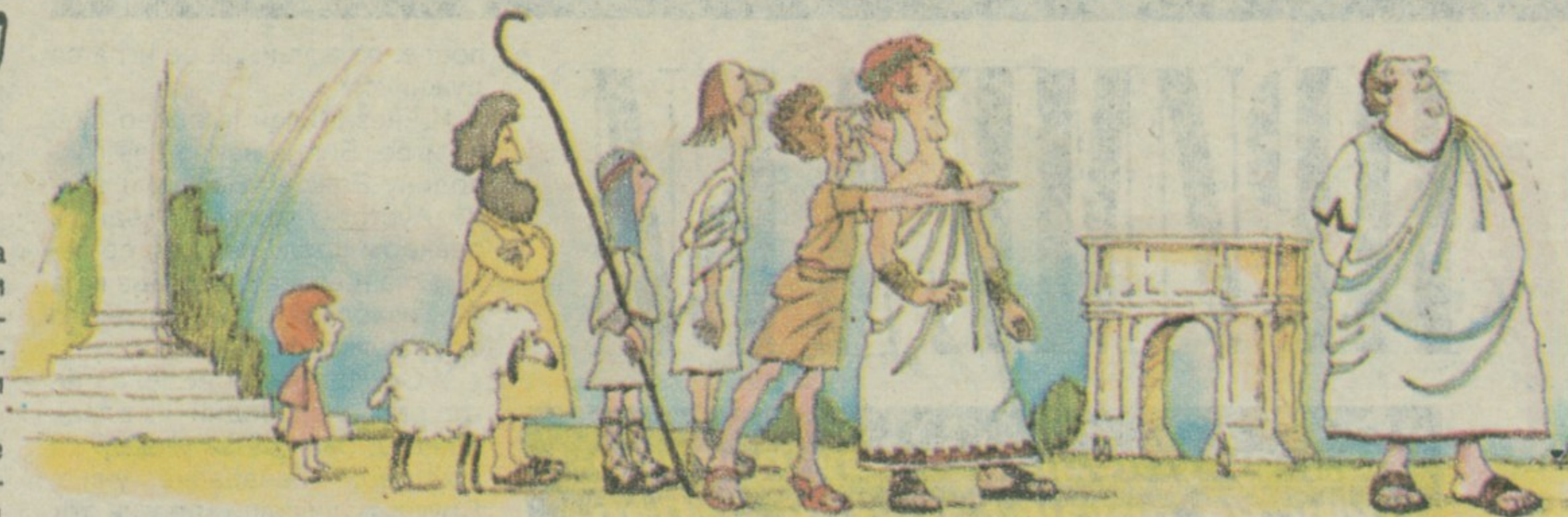
Постоје и нешто личније поруке: „Предлажемо вам Публијуса Карпинија за дуумвира.“

Верујте, добар је то човек!“ Или: „Брутус Балбус нек’ постане дуумвир. Ја, Ливијус Попидус гарантујем за њега. Са њим нема неизвесности!“

Било је и натписа сасвим личне природе. Овај је очигледно написала нека заљубљена жена: „Клаудијус је срце. Његов колачић вам тврди – нећете имати бољег едила!“

Неко је могао да падне на нос дружећи се с потенцијалним бирачима, али му то ништа није вредело ако није имао и довољно пара да их поткупи. Најбољи начин за стицање великог броја присталица био је, како је римски песник и сатиричар Јувенал с подсмехом рекао, дати народу „Хлеба и игара“ (*Panem et circenses*). То је, у ствари,

Ако нам дате хлеба и игара, можда ћемо вам и поклонити поверење!

ПРОТИВНИКА

Успешан политичар стално даје обећања, макар и лажна, поткупљује бираче... Ако треба, користи се и силом. Наравно, реч је о кандидатима који су се тиме служили пре почетка наше ере

значило приредити гладијаторске или позоришне представе и што раскошније гозбе.

Ти мени паре, ја теби – глас

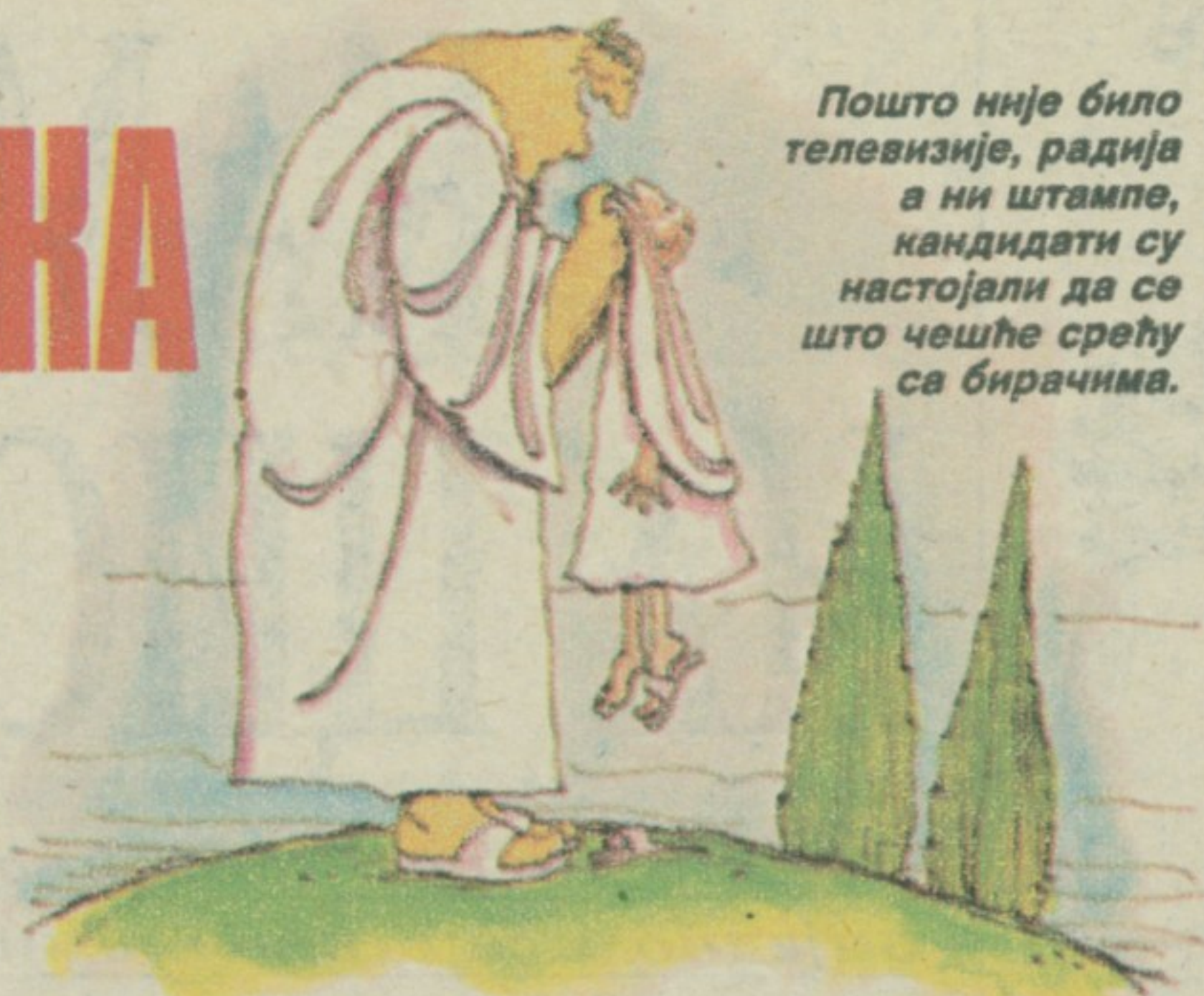
Између 70. и 50. године пре наше ере подмићивање је доживело врхунац. Тада су кандидати отворено куповали своје бираче. Није зато чудно што су најутицајнији политичари тог времена била двојица мултимилијардера – Помпеј и Крас.

Пошто у то време није било сталне војске, војници су се регрутовали само у случају

шире љубичасте траке од свих осталих) као Јулије Цезар који је прешао Рубикон (граница између Италије и Галије) и послао поруку: „Коцка је бачена“ (*Alea jacta est*) када је започео рат против Помпеја и Сената.

Нико са толико гордости није носио тогу (која је имала

Пошто није било телевизије, радија а ни штампе, кандидати су настојали да се што чешће срећу са бирачима.

рата или неке опасности, али им приступ у град није био дозвољен. Помпеј (106 – 48. пре н.е.), који је поседовао велика имања (и људе на њима), у сваком тренутку могао је да скупи приватну војску.

Рим није имао ни посебну службу за гашење пожара. Марко Лициније Крас (114 – 53. пре н.е.) смислио је како да то окрене у своју корист. Неки његов плаћеник подметнуо би пожар, а Крас би сместа послао човека да унесрећеном понуди новац за откуп земљишта. Немајући избора, несрећник је пристајао на све само да дође до нешто новца са којим може да преживи. Тако је Крас постао власник великих градских површина на којима је подизао нове грађевине и продавао их.

Кад је изабран за конзула, Крас је приредио гозбу на коју су били позвани готово сви бирачи, око 10.000 људи, и свечано обећао да ће им наредна три месеца бесплатно делити жито.

Људи су били толико навикли на мито да су сматрали сасвим природним да добијају годишњи приход од кандидата коме би обећали свој глас.

Безочној трговини гласовима требало је некако стати на пут. Кад је Цицерон постао конзул, сместа је, на пример, донео закон о забрани финансирања гладијаторских борби. Цицерон је добро знао да је кандидат који има довољно

Каријеру је почео под најгорим могућим условима – без новца. То га није спречило да се укључи у политичку трку. Пре свега, Цезар је умео са људима. Кад би се он запутио ка Мартовом пољу (Campus Martius) на коме су се одржавали избори, око њега се гурало више света него око свих других кандидата заједно.

Цезар није имао пара, али је знао од кога да их узме. Није презао да од позајмљеног новца приреди, рецимо, гладијаторске борбе, некад и са 320 учесника. Да би се попео на сам врх није питао за цену.

Кад је Крас схватио да му Помпеј угрожава политичку славу, одлучио је да се удружи са Цезаром. За почетак, услов је био да отплати све Цезарове дугове. Како је реговао кад је чуо да дуг износи 830 талената (данашња два милиона долара), није остало забележено.

Јулије Цезар морао је по свему да се издваја од осталих, чак и по изгледу. Ничија тога није била тако блистава и нико је није носио са више

новца да приреди гладијаторске борбе у великој предности у односу на конкуренте.

Нико као он

Најблиставији политичар тог времена био је Јулије Цезар (101 – 44. пре н.е.). Данас познат као чувени римски војсковођа, државник и писац, и Цезар је свакако у почетку морао да се избори за место под сунцем. По оцу из патрицијске, аристократске породице, по мајци је био плебејац, припадник нижих слојева.

гордости од њега. А од мане је направио врлину. Пошто је коса почела да му опада позвао је бријаче који су смислили начин да прикрију ћелавост. Коса очешљана у круг постала је модни хит.

После Цезарове насилне смрти – убијен је у Сенату – присталице републиканског уређења кратко су се одржале на власти. Доласком Октавијана Августа на власт Рим се убрзо претворио у империју.

В. С.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Иван
Фомичов,
звани
Мића
Лемур

КАМИЛОМ НА ЦИСТЕРНУ

Возило са пет тона високооктанског горива одједном се створило на само 300 метара испред авиона који је узлетиштем јурио брзином од 100 километара на час. Пилот Иван Фомичов био је убеђен да су ударац у њега, експлозија и смрт у пламену неизбежни

метеоролошки услови за тако важан посао били најбољи. Пре подне направио је шест летова а исто толико је требало и по подне. Било је лето 1985. и летео је у подручје Алексе Шантића, недалеко од Сомбора.

Његов „ПЗЛ М-18 дромадер“ враћао се с петог лета и полако приближавао узлетишту. С једне његове стране простирало се поље под високим кукурузом, а с друге, паралелно с „пистом“, протезао се колски пут. Њиме се често кретао трактор који је вукао цистерну с горивом. И сад је видео цистерну како мили по прашњавом путу, у смеру супротном од његовог, не помишљајући да ће се, она, са око 5.000 литара високооктанског горива, за само неколико тренутака испречити тачно испред авиона који јури по тлу.

Опасно без висине и брзине

Тридесетдеветогодишњи Иван Фомичов, међу бројним другарима омиљен као веселац и познатији по незлобивом надимку Мића Лемур него по свом правом имену, искусан је пилот и то у авијацији за коју се сматра да је, по статистици, најтежа, одмах иза летења у ратним условима. То је такозвана пољопривредна авијација у којој нема оног што, како

кажу сами пилоти, чува главу, а то је брзина и висина. Иако у овим авионима најчешће лети под маском да би се здравље, колико-толико, заштитило од отрова којима се запрашују њиве или подручја с леглима комараца, оно је и те како угрожено. Најзад, од свих врста авијације, највећа смртност је управо у пољопривредној у којој Иван лети већ тринаест година. Вероватно су и због тога ови пилоти посебан сој људи и прави мајстори свог посла, очврсли летећи у тешким условима на разним типовима авиона.

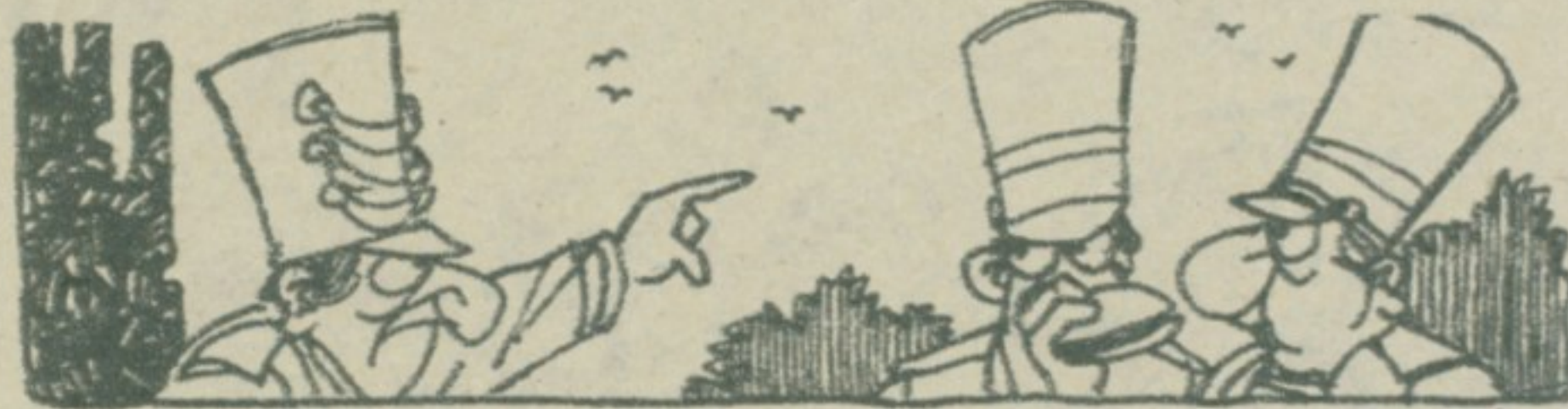
Наравно, Иван је као дечак маштао да једног дана буде пилот. Било је то у доба док још није ушао у авион. Међутим, кад се као ученик пилотске школе ЈАТ-а у Вршцу најзад виноу у висину, доживео је дотад непознат страх и дечачки сан о летењу истог часа се распршио. Али, само за неко време: победили су га упорна жеља да ипак буде пилот и бројни часови проведени у ваздуху. Колико је та жеља била јака говори и податак да је, због свог темперамента и несташлука који су били у супротности са строгим правилима живота и рада у вршачкој школи, Иван морао да је напусти да би потом приватно завршио познату аеронаутичку академију Сијера у

Још само један лет и за данас готово – помислио је пилот Иван Фомичов, узевши курс према узлетишту, у ствари око 600 метара дугачкој и 20 метара широкој ливади која је представљала травнату „писту“.

Данима је заштитним отровима прскао огромне њиве шећерне репе. Због велике врућине радило се само ујутру и предвече, кад су

ПШШШШШ... ШВЕПС!

Познати освежавајући напатак швепс настао је од тоника, а овај опет од индијске минералне воде. Заправо, све је почело од тога да је индијска армија имала велику невољу са честим стомачним обољењима својих војника због загађене воде. Да би се спречило ширење маларије, у сода-воду додаван је кинин и тако је добијен тоник који је убрзо прихватила и армија Сједињених држава.

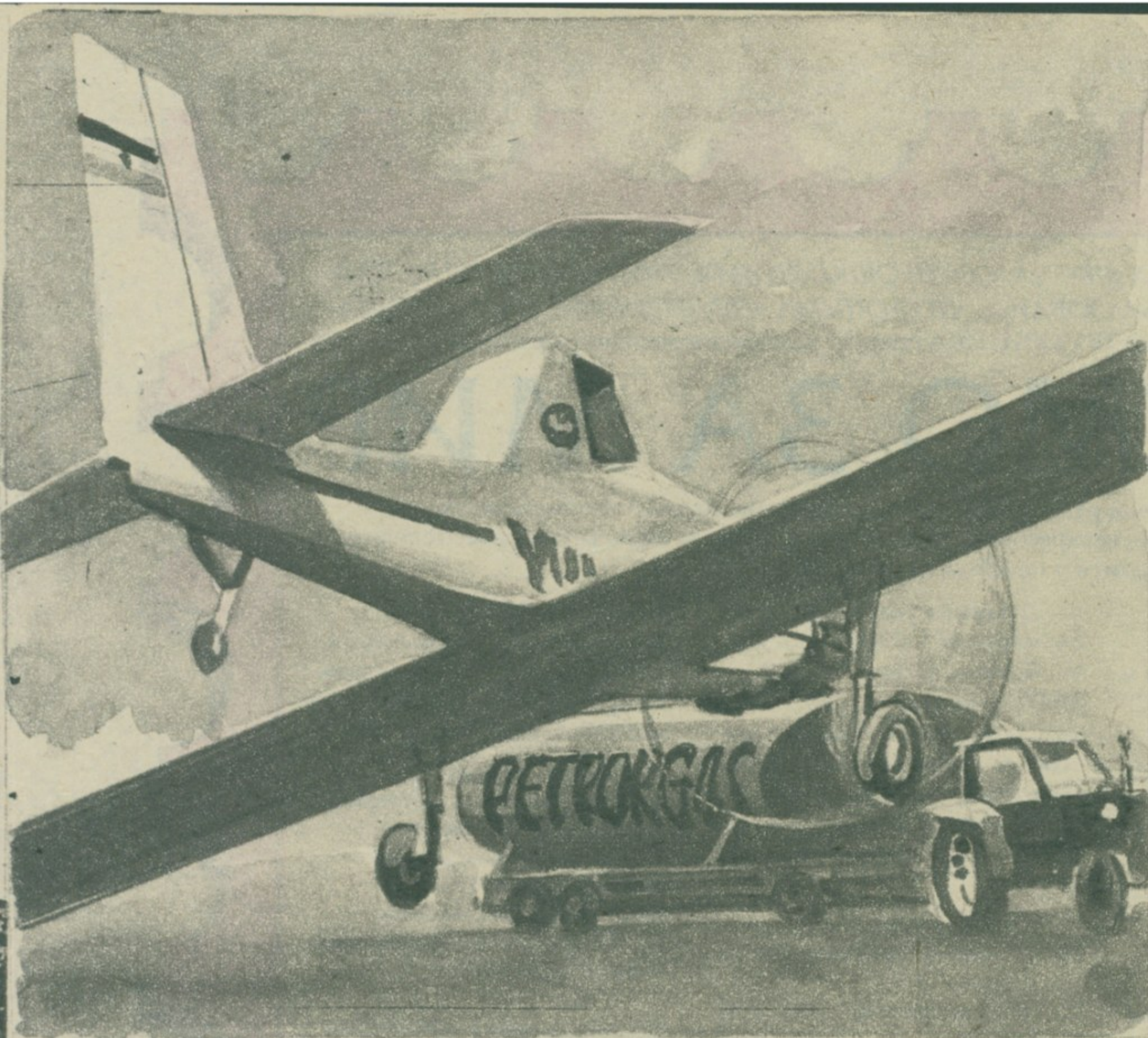
ПО НАРЕЂЕЊУ НАПОЛЕОНА

Кад неко има у плану велика освајања, онда мора да брине и о исхрани своје војске, и то на најпрактичнији начин. Најважнија намирница

у војној исхрани био је маслац, али његова велика мана је то што се брзо квари, односно ужегне. Наполеон III наредио је 1669. године да се измисли вештачки бутер који би био дуготрајнији. И, пронађен је маргарин, направљен (као и данашњи) од масти биљног порекла.

ОВО НИСТЕ
ЗНАЛИ

Окланду, у Калифорнији, у саставу чувеног универзитета Беркли. Иако школовање на овој академији траје четири године, несташни Мића Лемур успео је глатко да је заврши за три! Од тада лети у привредној авијацији JAT-а на неколико типова авиона, напомињући да је сваки лет заиста непредвидљив.

Да је потпуно у праву, показао је и тај, пети лет у лето 1985.

Делићи секунда за спасоносну одлуку

Чим је „дромадер“, што значи „камила“, точковима додирнуо травнату „писту“ и појурио њоме, још уздигнутог „носа“, Иван је, као у магновењу, угледао цистерну под углом од неких 30 степени како се приближава средини узлетишта, тачно испред њега!

У првом тренутку није могао да верује у оно што види. Јурио је

брзином од око сто километара на час и распоном крила од 18 метара готово је покривао незнатно шире узлетиште. Муњевито је мислио о томе да, настави ли да се креће у том правцу, нема никакве могућности да заобиђе ту проклету цистерну. Био је уверен да ће за само неколико ужасних и ужасно кратких тренутака свом силином ударити у њу и већ је видео тај језиви приказ: експлозија пет тона високооктанског, најквалитетнијег горива Б-10103, он и авион у огромном пламену, неизбежна смрт у најгорим мукама. Положај у коме се налазио постао је још неизвеснији кад се авион ослонио и на точак испод репа, после чега се „нос“ издигао и готово потпуно му заклонио видик.

Кад је последњи пут спазио цистерну, она се налазила негде на половини леталишта, дакле око 300 метара од места где је додирнуо земљу. Пренерацио се кад је, размишљајући

грчевито шта да уради, схватио да је то застрашујуће мала раздаљина коју ће прећи у немерљиво кратком времену. За тих дословно неколико делића једног јединог секунда морао је не само да донесе одлуку шта да уради, већ и да покуша да оствари ту замисао. Знао је истовремено да су то они тренуци кад све зависи искључиво од присебности, знања и храбрости пилота.

Свом снагом, грчевито, повлачи ручицу и скреће улево. Кроз буку мотора чује како крило гласно шиша високе, чврсте стабљике кукуруза с крупним клиповима. „Дромадер“ се тресе као да ће сваког часа да се распадне на комаде. Из кабине види како се оплата на крилу гужва и цепа. Презнојавајући се, с језом очекује удар другог, десног крила у цистерну

Ломљава уместо полетања

У једном сићушном делу секунда успева да крајичком ока спази како је десно крило стреловито пројурило на непуних пола метра поред цистерне. Још је „шишао“ кукурузе кад је одлучио да покуша с узлетањем. Нагло је додао гас, повукао ручицу и – следећег тренутка зачула се силовита ломљава.

Уместо да се издигне „носем“ и одлепи од тла, „камила“ се вртоглаво и при готово пуној брзини, у трену, окренула за 180 степени. При томе се део трупа иза пилотске кабине поломио и једноставно отпао – авион је сад, већ оштећеног левог крила, био преполовљен. Такав се и зауставио, у правцу супротном од оног којим се до малочас кретао, док је мотор још радио.

Не верујући да је жив и неозлеђен, још у шоку, Иван је изишао из кабине и погледао у цистерну, као у привиђење. Све се одиграло исувише ненадано и брзо да би одмах могао да схвати шта се догодило за тако кратко време. И док су му кроз главу поново пролазили малопређашни тренуци, док су га истовремено обузимали језа, неверица и бес, видео је како му возач трактора који је вукао цистерну тетуралујући се иде у сусрет. Схвативши да је тај човек својом непромишљеношћу довео два живота на саму ивицу катастрофе, Иван је скинуо кожно чизму и љутито му је бацио у лице.

Иван Лончар

Илустровао: Брана Јовановић

ДО ЉУБАВНИЦЕ ЛИФТОМ

Први лифт за који се зна да је најсличнији данашњем је онај постављен у палати Версај, и то по жељи краља Луја XV (1710–1774), да би из својих одаја на првом спрату могао одморан да стигне до љубавнице на другом. Уграђен је са спољне стране палате и радио је на принципу противтегова.

ХВАТАЊЕ КУТИЈА ЗА КОЛАЧЕ

Посластичар Џозеф Фризб није ни сањао да ће његово име постати славно, али не захваљујући свом посластичарском умећу, већ алуминијумским кутијама у које је паковао своје колаче. Негде после Другог светског рата амерички студенти користили су ове кутије у игри добацавања. Ово је дало идеју

једном фабриканту да почне да производи пластичне дискове за игру бацања и хватања. Назвао их је именом посластичара Фризбија.

В. Недељковић

УЧЕНИЦИМА ОСНОВНИХ ШКОЛА, СРЕДЊОШКОЛЦИМА, УЧИТЕЉИМА И НАСТАВНИЦИМА ЛИКОВНОГ ОБРАЗОВАЊА, ЧИТАОЦИМА «ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА»!
«ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК» и ТВ ПОЛИТИКА покрећу велики ликовни наградни конкурс на тему:

МИ СМО ЗА МИР

На основу два најбоља ликовна рада у 1993. години штампаће се две поштанске марке. Доларске награде за ученике, професоре и учитеље, екскурзија за најбоље одељење, телевизори за школе! Награде ће се поделити у посебној емисији ТВ Политика.

Велики ликовни наградни конкурс на тему МИ СМО ЗА МИР, за ученике свих основних и средњих школа на територији СР Југославије, почео је прошле недеље.

Услов за учествовање на конкурс је да сте ученик основне или средње школе и да на полећини рада на тему МИР налепите ТАЛОН са 4 купона.

Правила конкурса:

Ликовни конкурс МИ СМО ЗА МИР траје од 20. новембра до 11. децембра 1992. године.

Сваког петка, објављиваћемо по један купон (1, 2, 3 и 4) у «Забавнику». Ваш задатак је да сакупите сва четири купона и налепите их на ТАЛОН који ћемо објавити у «Забавнику» 4. и 11. децембра. ТАЛОН са купонима треба налепити на полећину ликовног рада који сте нацртали техником коју иначе користите у школи, на листу школског блока за цртање.

Ликовни радови треба да стигну на нашу адресу У ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОШИЉКАМА ШКОЛА НАЈКАСНИЈЕ ДО 31. ДЕЦЕМБРА 1992. ГОДИНЕ, до 12 часова, на адресу:

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК,
Македонска 29, 11001 БЕОГРАД,
п. фах 124

са назнаком: «за конкурс МИ СМО ЗА МИР».

ЦОКЕР КУПОН који може да замени било који од 4 купона објавићемо у «Забавнику» 11. децембра, уз купон број 4.

На конкурс могу да се шаљу и појединачни радови, али тада конкуришете само за појединачне награде и онемогућујете да ваше одељење, школа, професор или учитељ освоје неку од награда.

НАГРАДЕ ЗА УЧЕНИКЕ:

ПРВА НАГРАДА:

« Штампање рада као поштанске марке 1993. године

« Новчана награда од 1000 USD у девизама

« Седмодневно путовање за две особе по избору добитника: Грчка, море или планина у нашој земљи

« Ауторски хонорар за израду марке (по правилнику «Југомарке»)

ДРУГА НАГРАДА:

« Штампање рада као поштанске марке

« Новчана награда од 350 USD у девизама

« Седмодневно путовање за две особе по избору добитника: Грчка, море или планина у нашој земљи

« Ауторски хонорар за израду марке (по правилнику «Југомарке»)

ТРЕЋА НАГРАДА:

« 250 USD у девизама

« Седмодневно путовање за две особе по избору добитника: Грчка, море или планина у нашој земљи

ЧЕТВРТА, ДО 20. НАГРАДА

« По 200 USD у девизама

СПЕЦИЈАЛНА НАГРАДА:

« Ученик чији рад, по оцени жирија буде имао најоригиналнију идеју освојиће за цео свој разред петодневну екскурзију на Златибор, хотел «Палисад», а сваки ученик из разреда добија и цепарац од 100 USD у девизама. Толико добија и разредни старешина који путује са ученицима.

НАГРАДЕ ЗА ПРОФЕСОРЕ:

« Учитељ или наставник ликовног васпитања (у зависности ко предаје ликовно) првонаграђеног ученика добија 500 USD у девизама

« По 250 USD у девизама припадаће професору једне средње и наставнику једне основне школе чији ученици на конкурс пошаљу највећи број ликовних радова

НАГРАДЕ ЗА ШКОЛЕ:

« Две школе, једна основна и једна средња, које пошаљу највећи број ликовних радова освајају по КОЛОР ТЕЛЕВИЗОР

ПОСЕБНА НАГРАДА:

« Професор или наставник ликовног васпитања чији ученици по оцени жирија пошаљу највећи број квалитетних радова добија МУЗИЧКИ СТУБ, а школа осваја ВИДЕО РИКОРДЕР.

Награде се морају прихватити како су у правилима конкурса назначене.

СПОНЗОРИ:

« Главни спонзор конкурса је БРАЧНИ ПАР ПАВЛОВИЋ, Мира и Слободан, дародавци новчаних награда за ученике и професоре у износу од 10.000 USD у девизама.

« «ЈУГОМАРКА», друштвено предузеће за производњу и промет поштанских марака ће према најбољим ликовним радовима штампати две поштанске марке 1993. године.

« «KON-TIKI» TRAVEL, туристичка агенција обезбеђује путовања у Грчку и екскурзију на Златибор.

« ОЗ, предузеће за спољну и унутрашњу трговину додељује два телевизора за школе.

« BEL PAGETTE, компанија за пружање телекомуникационих услуга додељује видео рикордер и музички стуб.

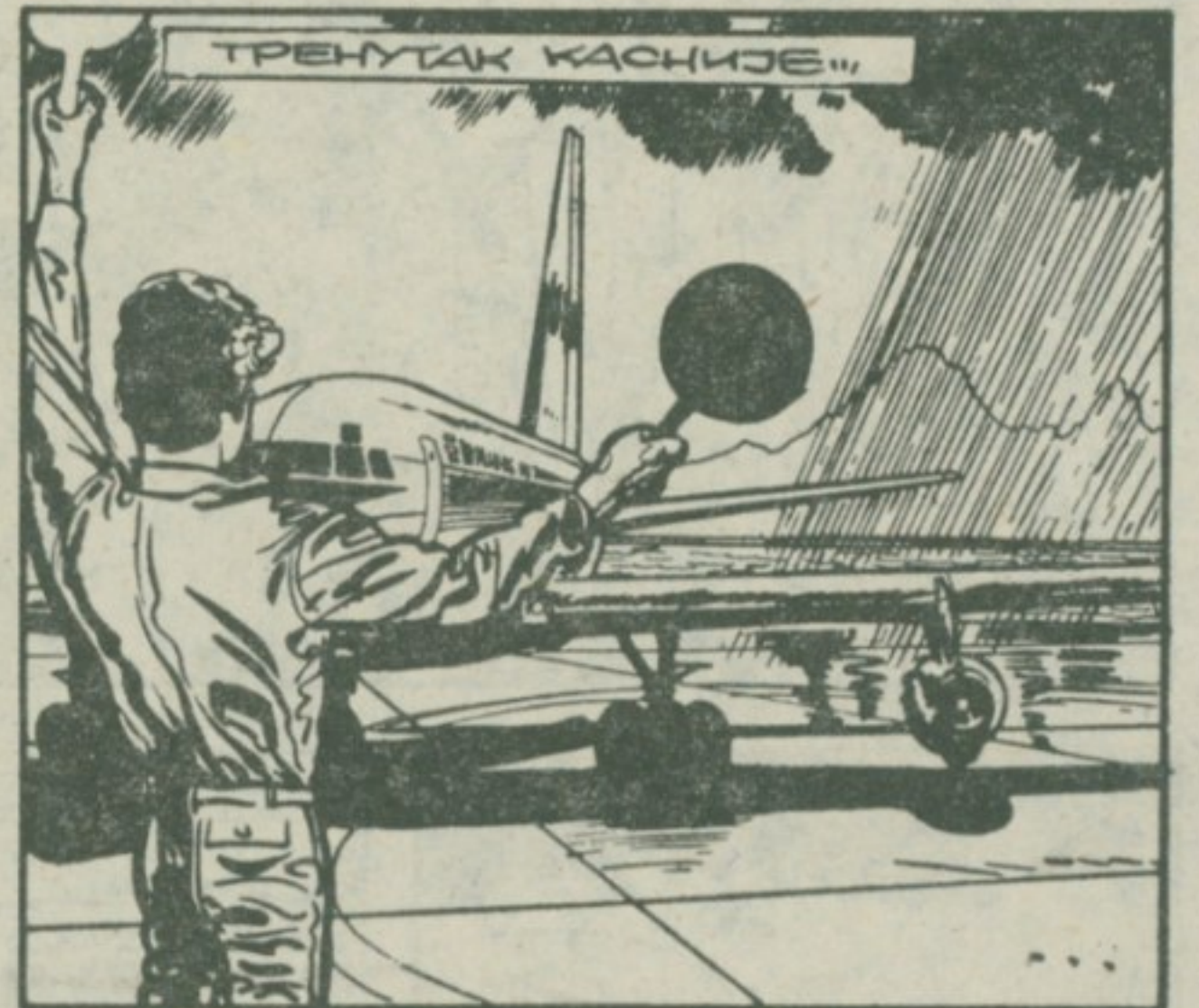
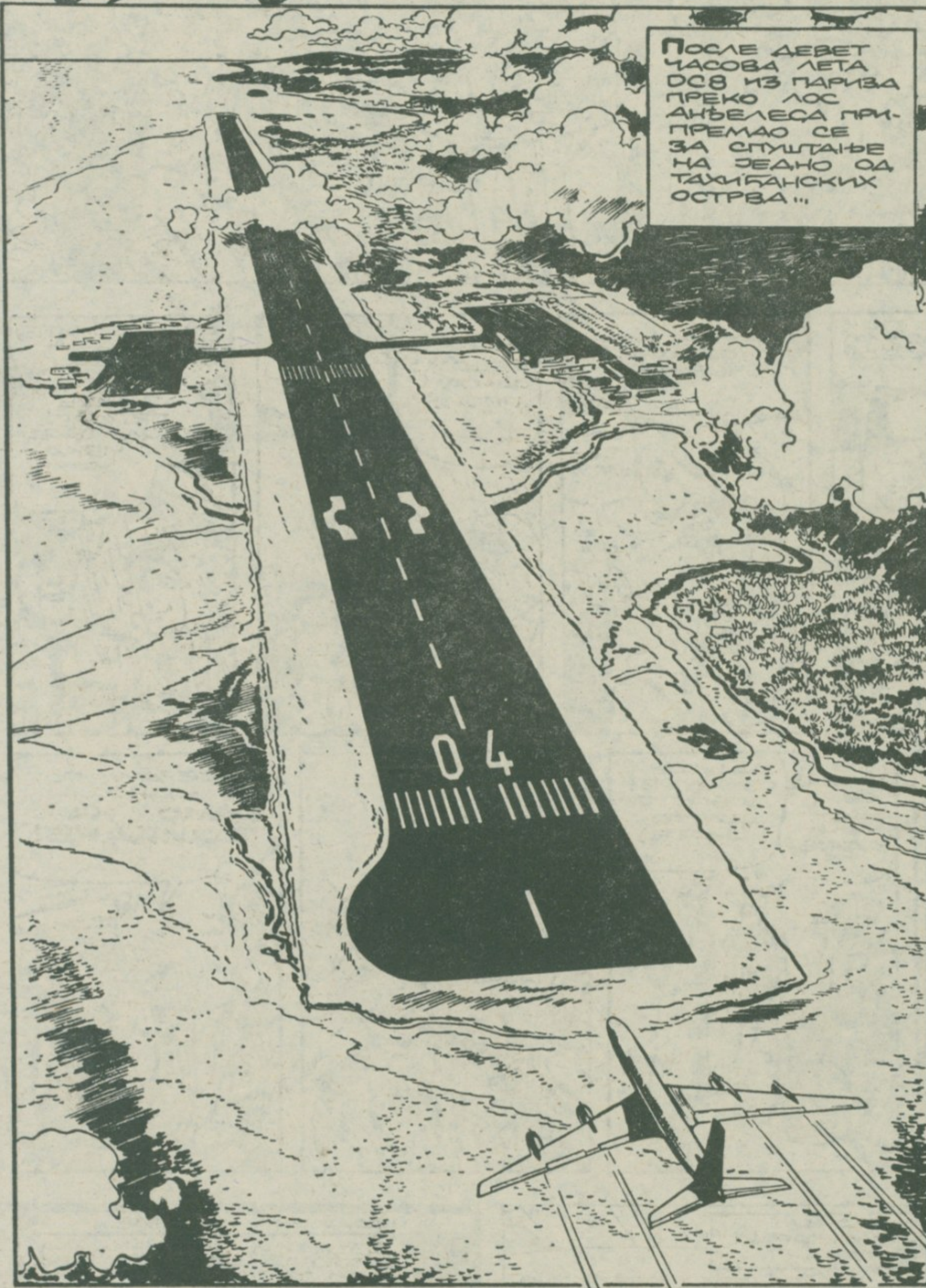
НЕ ЗАБОРАВИТЕ ДА СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА САЧУВАТЕ КУПОН БРОЈ 3!

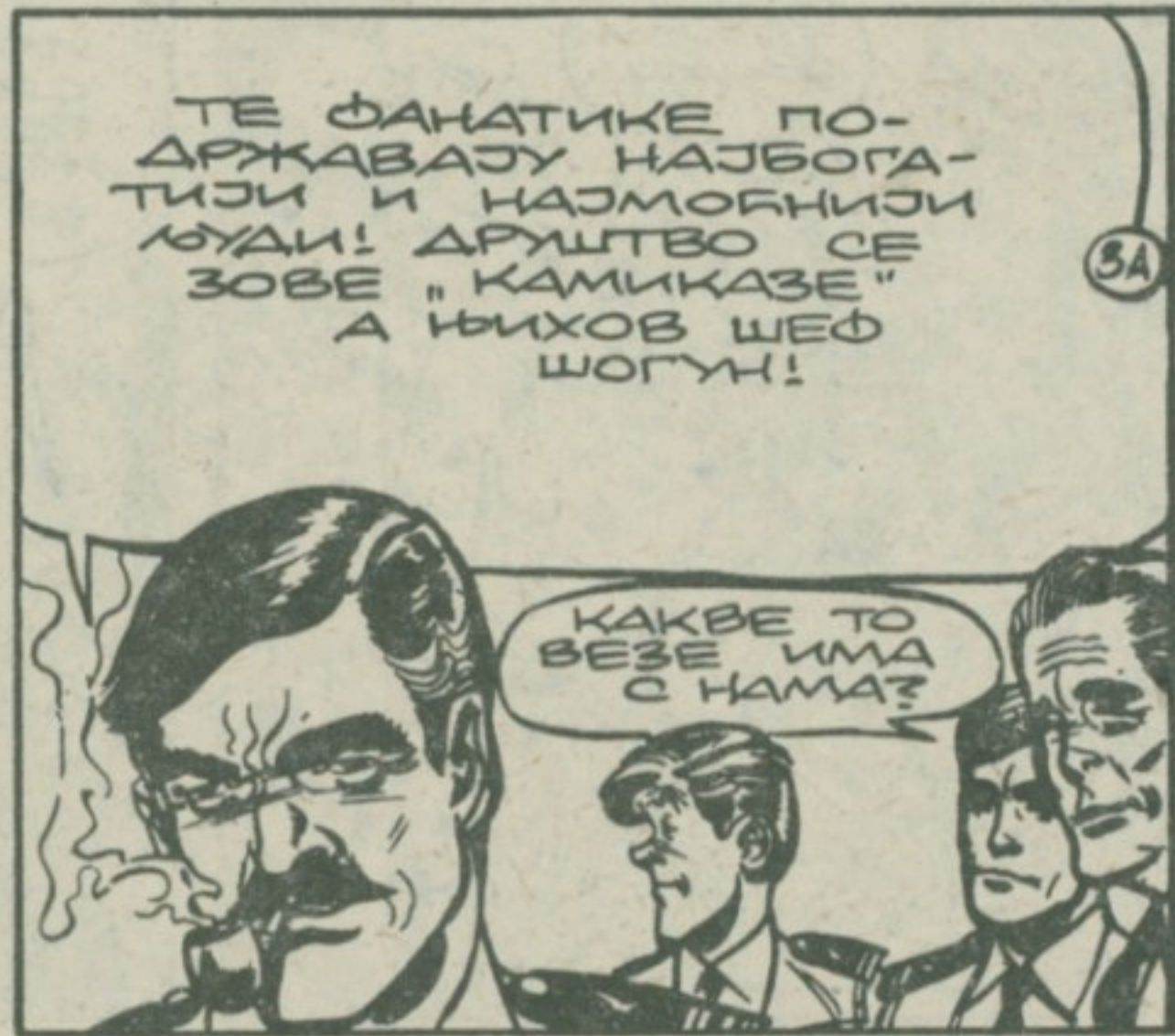
АВАНТУРЕ ТАНГИЈА И ЛАВЕРДИРА

Средншице Јауирик

ЦРТА: А. ИДЕРЗО ПИШЕ: ШАРИКЕ

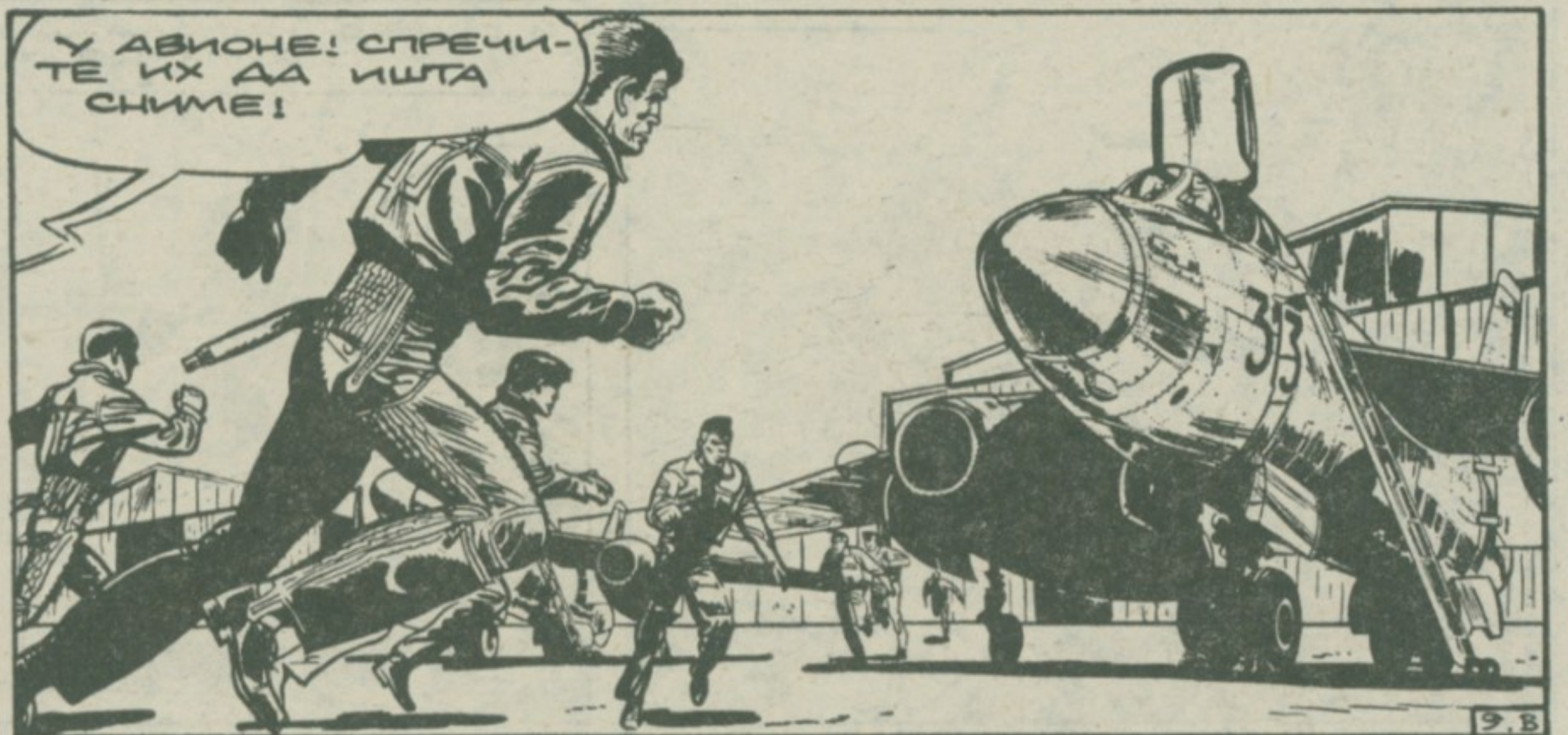

ИЗМЕЂУ МАЛИХ КОРАЛНИХ ОСТРВА КОЈА СУ СКРИВАЛА УЛАЗ У ЛАГУНУ ХАО, УСТРЕМИО СЕ RV-2 "НЕПТУН".

НЕПОЗНА-
ТИ АВИОН
ЈЕ НЕОМЕ-
ТАНО СНИ-
МАО
НАДЛЕ-
ТАЈУЋИ
ВАЗУ
СА СВИМ
НИСКО...

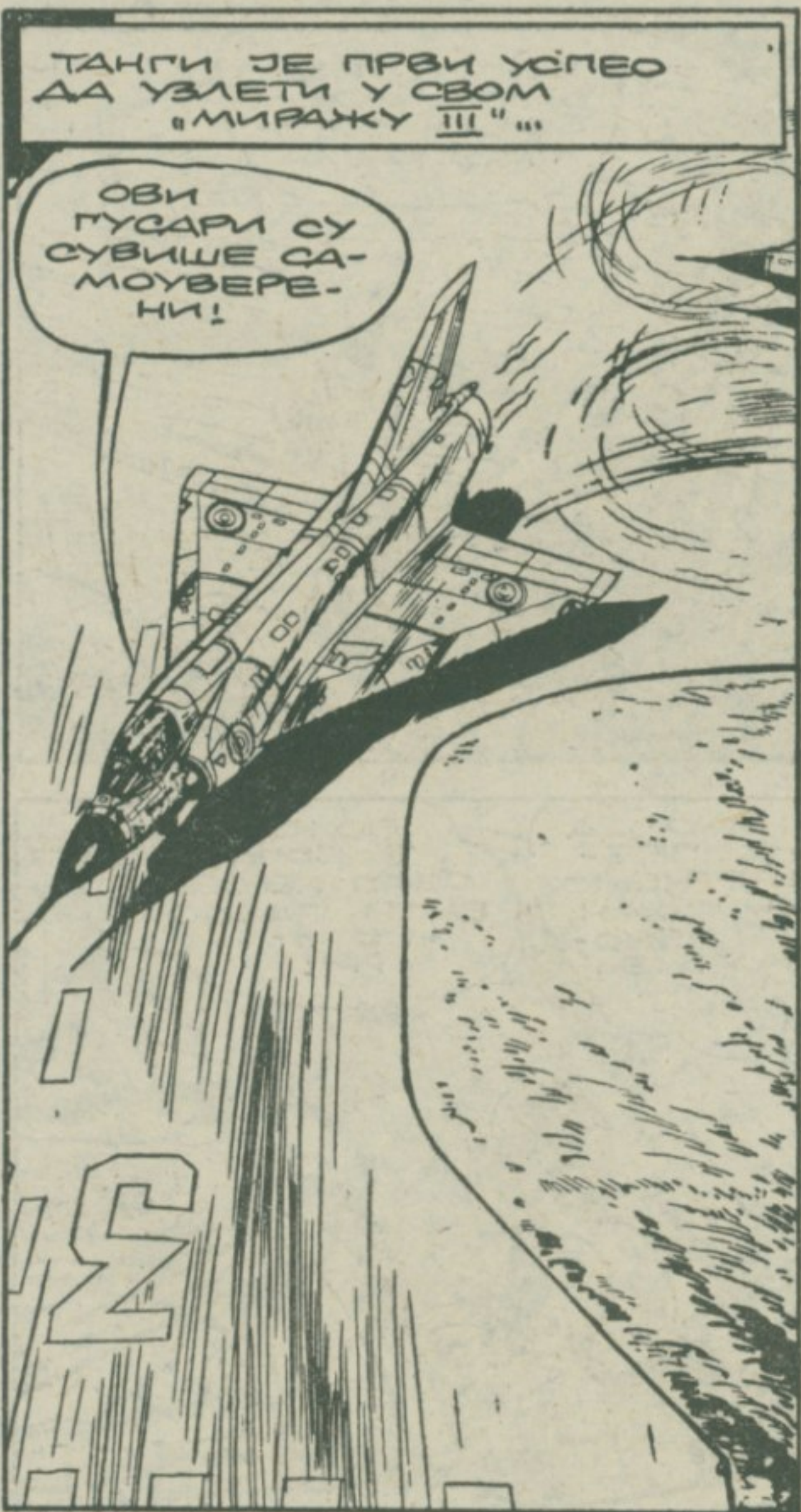
...ОНДА ЈЕ НАПРАВИО КРУГ И КРЕНУО У СУПРОТНОМ ПРАВЦУ...

ИЗГЛЕ-
ДА ДА
СПРЕМАЈУ
АВИОНЕ
ЗА НА-
ПАД!

БИЋЕМО
ДАЛЕКО
КАД СЕ
БУДУ ПРИ-
БРАЛИ!

И ПОРЕД РАФАЛА, АВИОН ЈЕ НАПРАВИО ДРУГИ КРУГ...

ТАНГИ ЈЕ ПРВИ УСПЕО
ДА УЗЛЕТИ У СВОЈ
«МИРАЖУ III»...

ОВИ
ГУСАРИ СУ
СУВИШЕ СА-
МОУВЕРЕ-
НИ!

УЗБУНА!
ЛОВЦИ
УЗЛЕГУ!

МОРАМО
СЕ ШТО
ПРЕ УДА-
ЉИТИ!

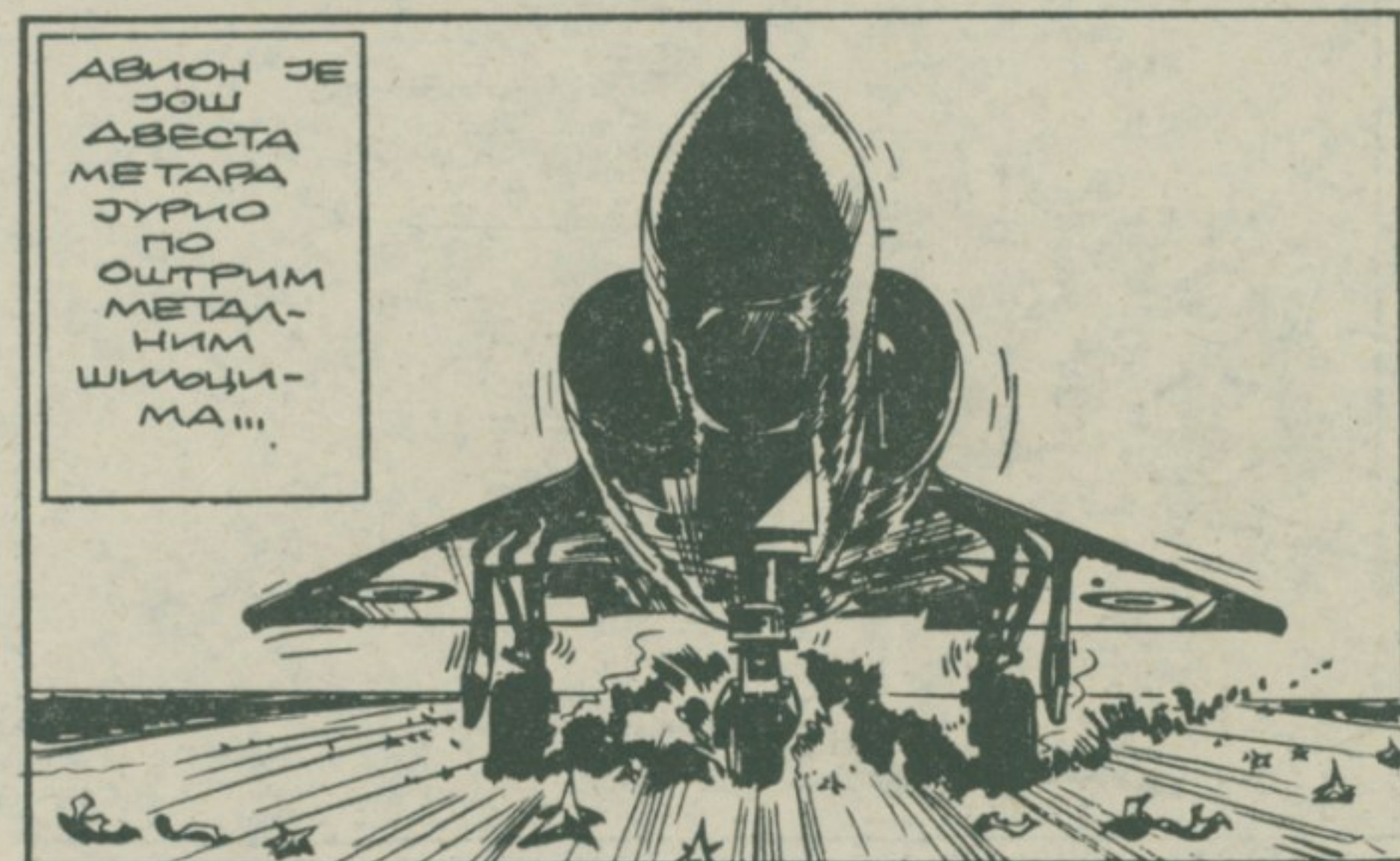
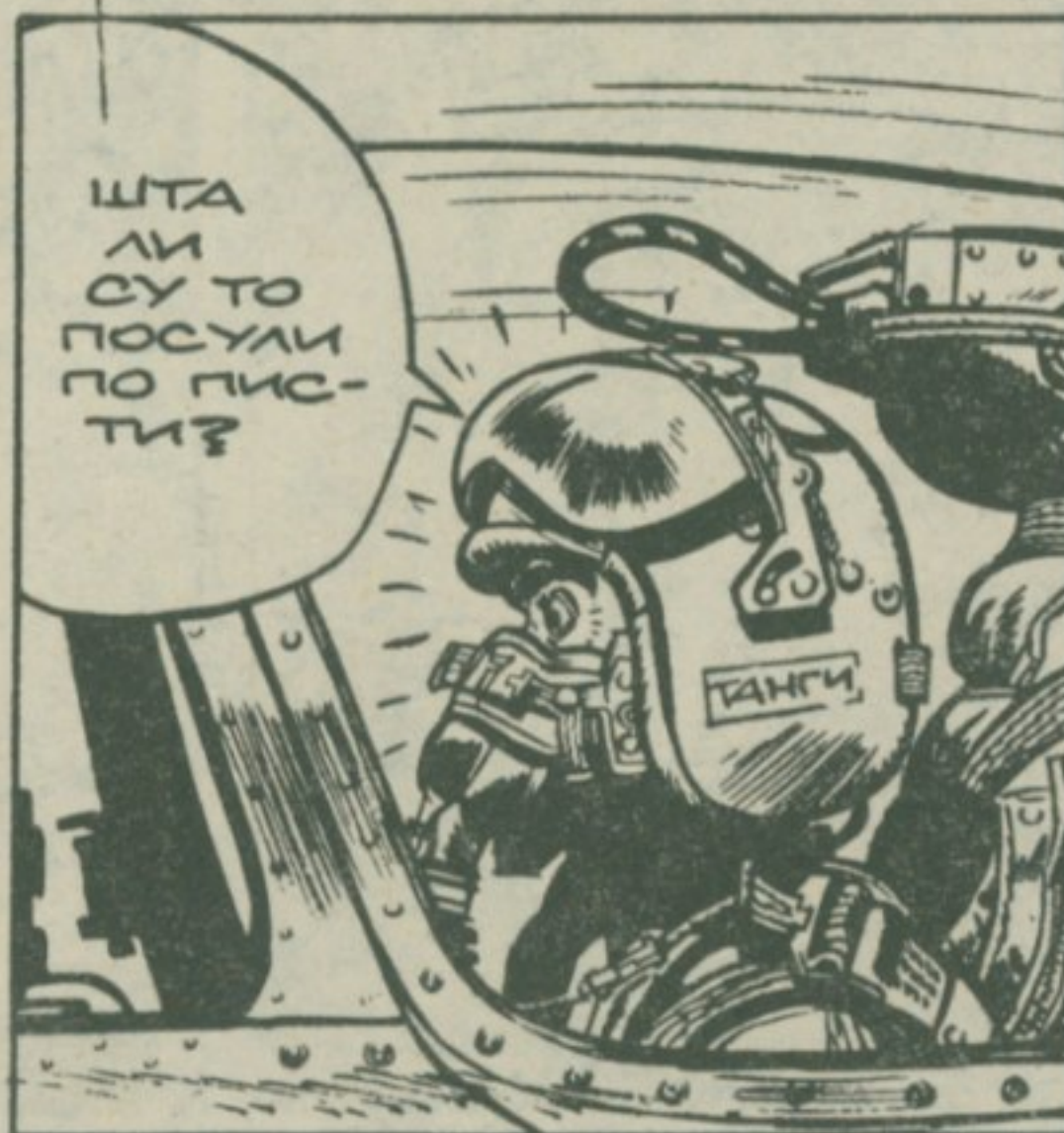
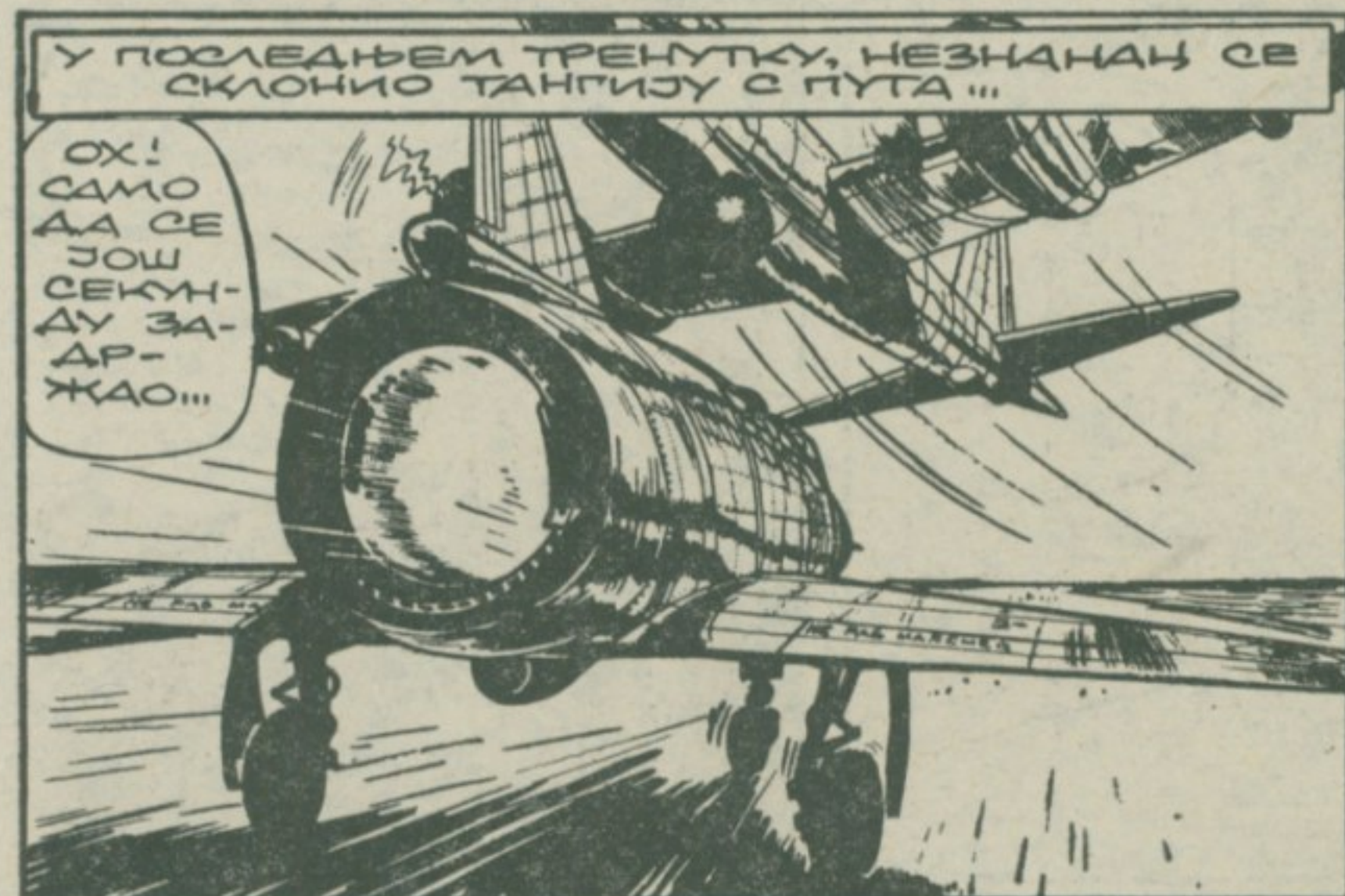
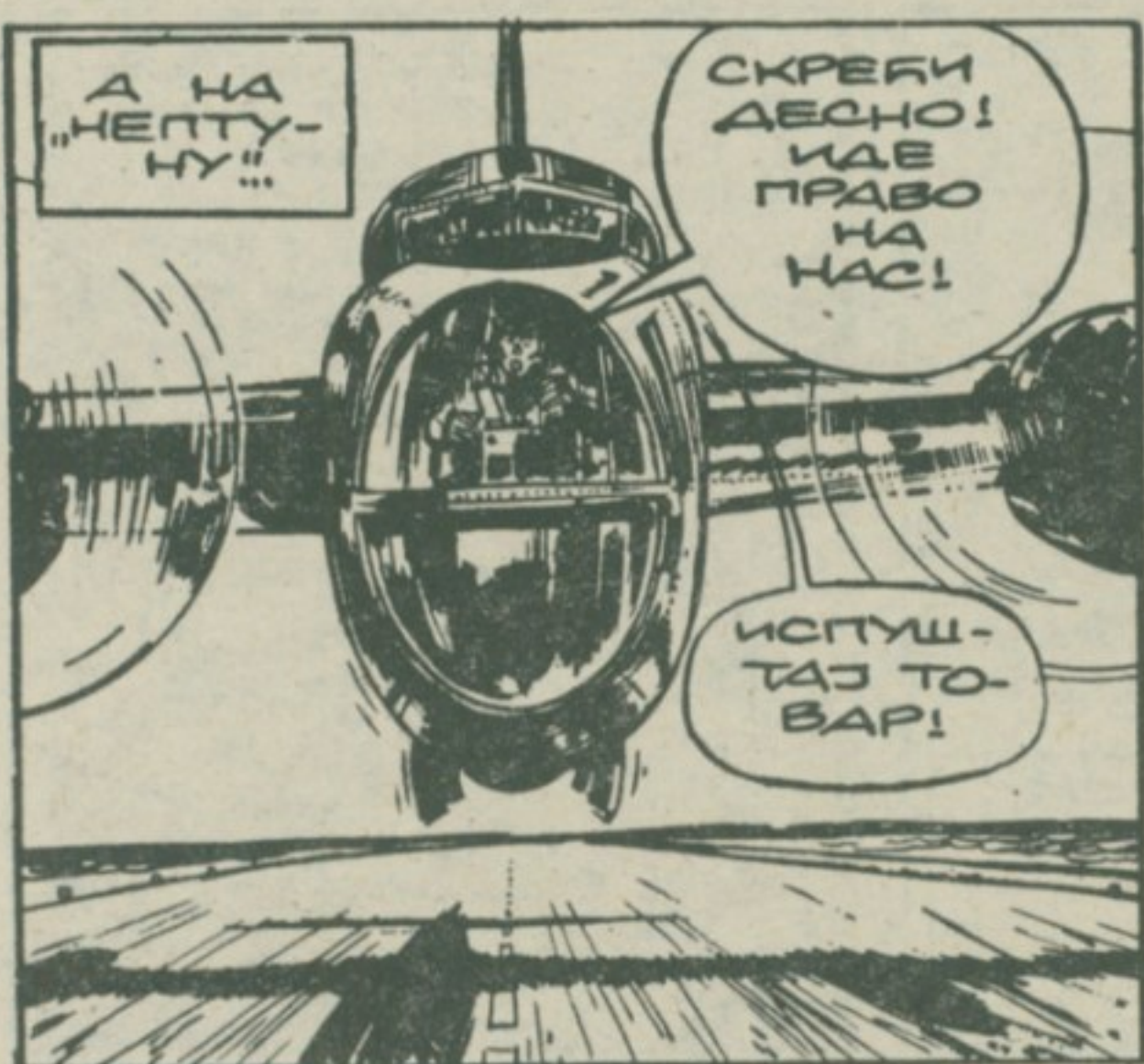

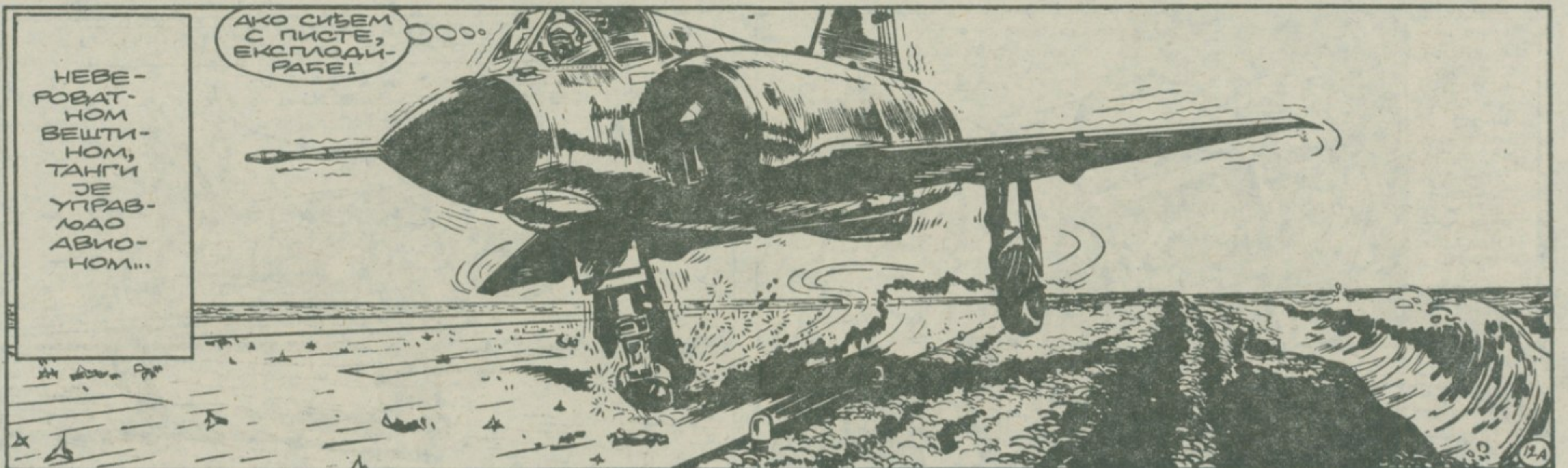
ПАЖЊА!
СВЕГА СМО ДВА
МЕТРА ОД
ЗЕМЉЕ!

ОТВО-
РИ КО-
МОРЕ СА
БОМБА-
МА!

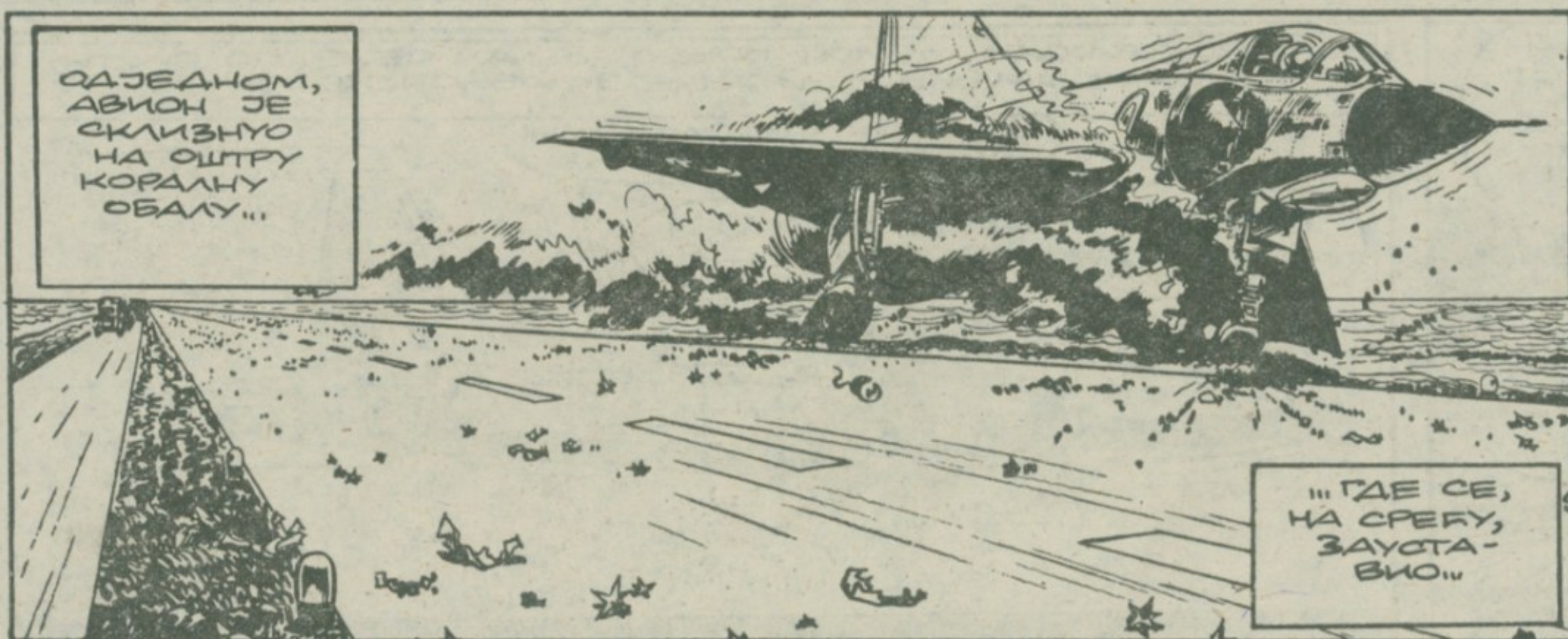
ИСТОГ ТРЕНУТКА
НА ДРУГОМ КРА-
ЈУ ПИСТЕ...

НЕВЕ-
РОВАТ-
НОМ
ВЕШТИ-
НОМ,
ТАНГИ
ЈЕ
УПРАВ-
ЉАО
АВНО-
НОМ...

АКО СИЋЕМ
С ПИСТЕ,
ЕКСПЛОДИ-
РАЋЕ!

ОДЈЕДНОМ,
АВНОН ЈЕ
СКЛИЗНУО
НА ОШТРУ
КОРАЛНУ
ОБАЛУ...

...ГДЕ СЕ,
НА СРЕГУ,
ЗАУСТА-
ВНО...

ХУУ! ЈЕДВА СЕ ИЗ-
ВУКОХ! ОНАЈ НИТКОВ
ЈЕ СИГУРНО
ВЕЋ ДАЛЕКО!

И ЗАИСТА, „НЕПТУН“
СЕ ПУНОМ БРЗИ-
НОМ УДАЉАВАО...

ХА-ХА-ХА!
ТРЕБА
ИМ БАР
ПОЛА
ЧАСА ДА
ОСПОСО-
БЕ
ПИСТУ!

РАДАРИ
СУ ЗА ТО
ВРЕМЕ
ПРЕТРА-
ЖИВАЛИ...

НИШТА!
САМО ЕХО СА
КОРАЛНИХ
ОСТРВА-
ЦА!

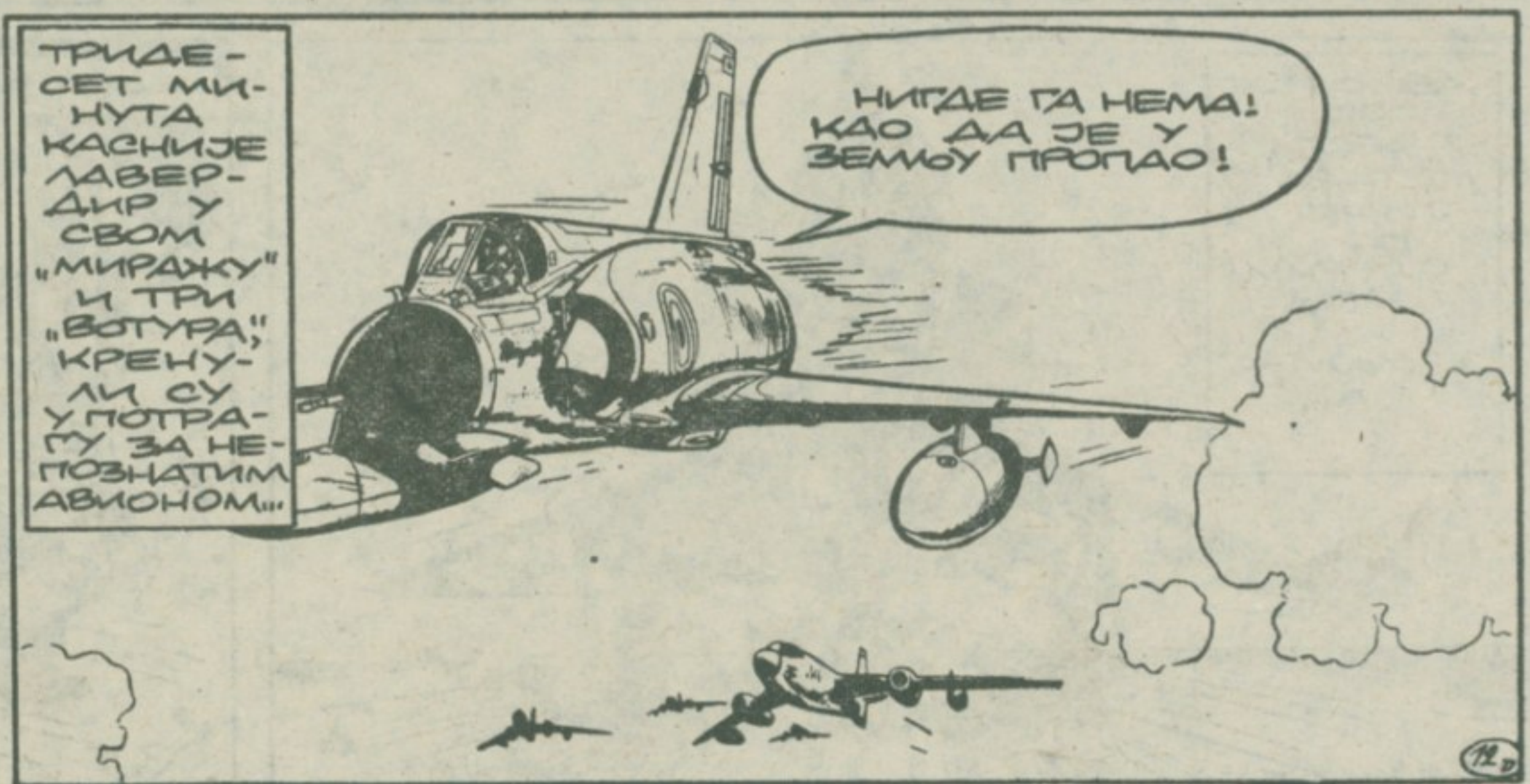
СИГУРНО
ЈЕ У НИ-
ВОУ ВОДЕ,
ПА ЈЕ ВАН
ДОМЕТА!

ПИСТА ЈЕ
УСКОРО
БИЛА
РАШЧИШ-
ЋЕНА...

БРЖЕ,
ЗАБОГА!

ЗАР НЕ
ВИДИТЕ?
ТРОЈЦА СУ
ПОВРЕЂЕНА!

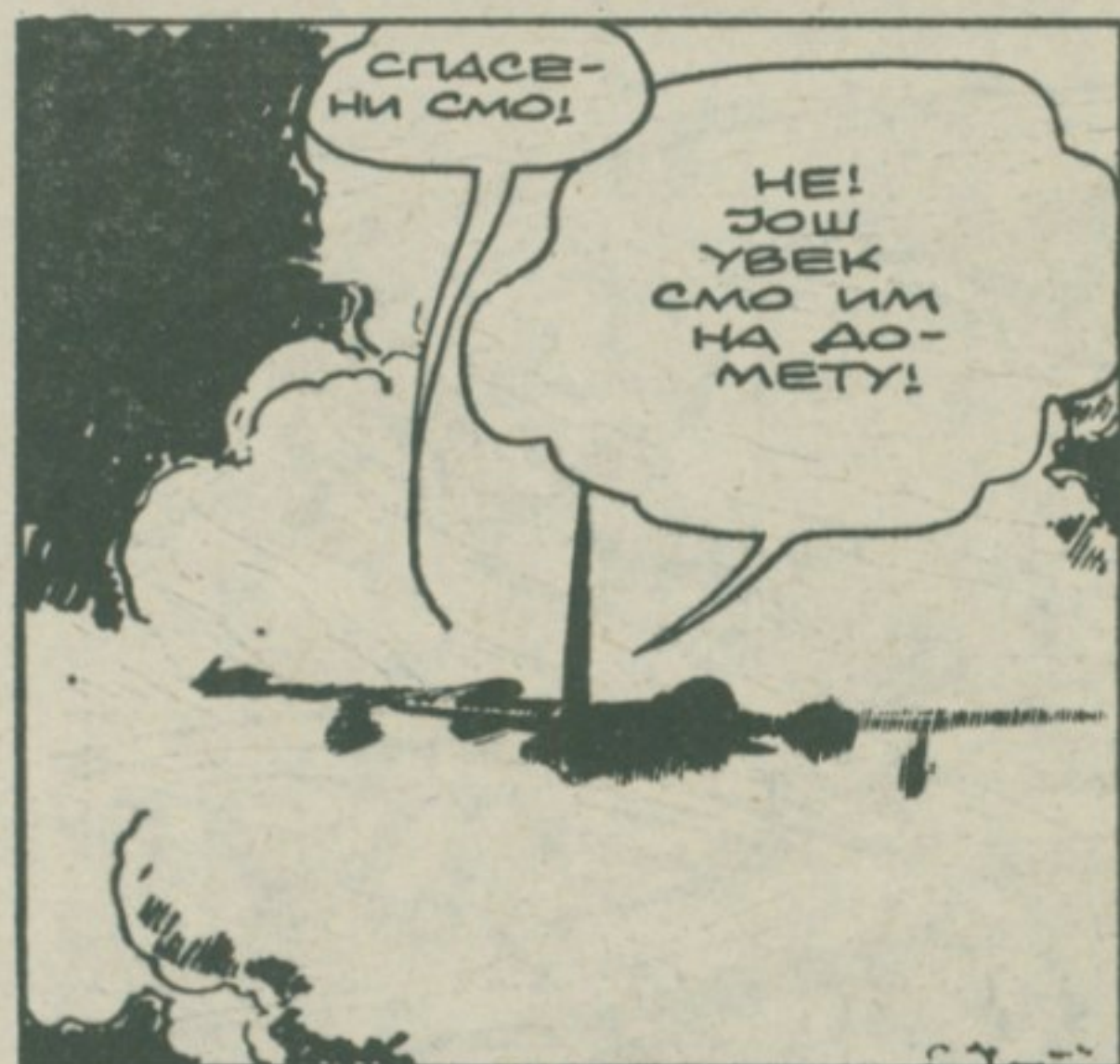

ТРИДЕ-
СЕТ МИ-
НУТА
КАСНИЈЕ
ЛАВЕР-
ДИР У
СВОМ
„МИРАЖУ“
И ТРИ
„ВОТУРА“
КРЕНУ-
ЛИ СУ
У ПОТРА-
ГУ ЗА НЕ-
ПОЗНАТИМ
АВНОНОМ...

НИГДЕ ГА НЕМА!
КАО ДА ЈЕ У
ЗЕМЉУ ПРОПАО!

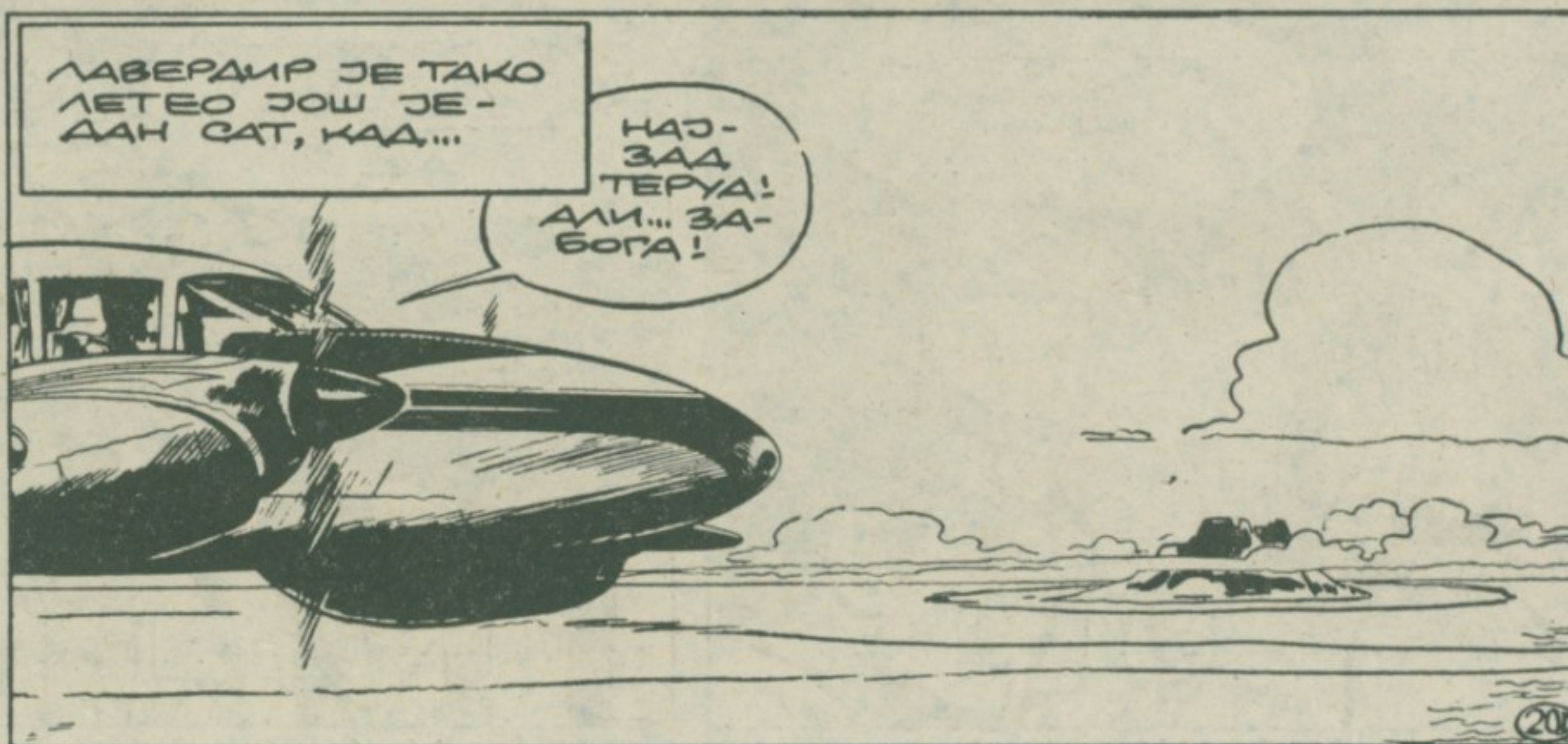

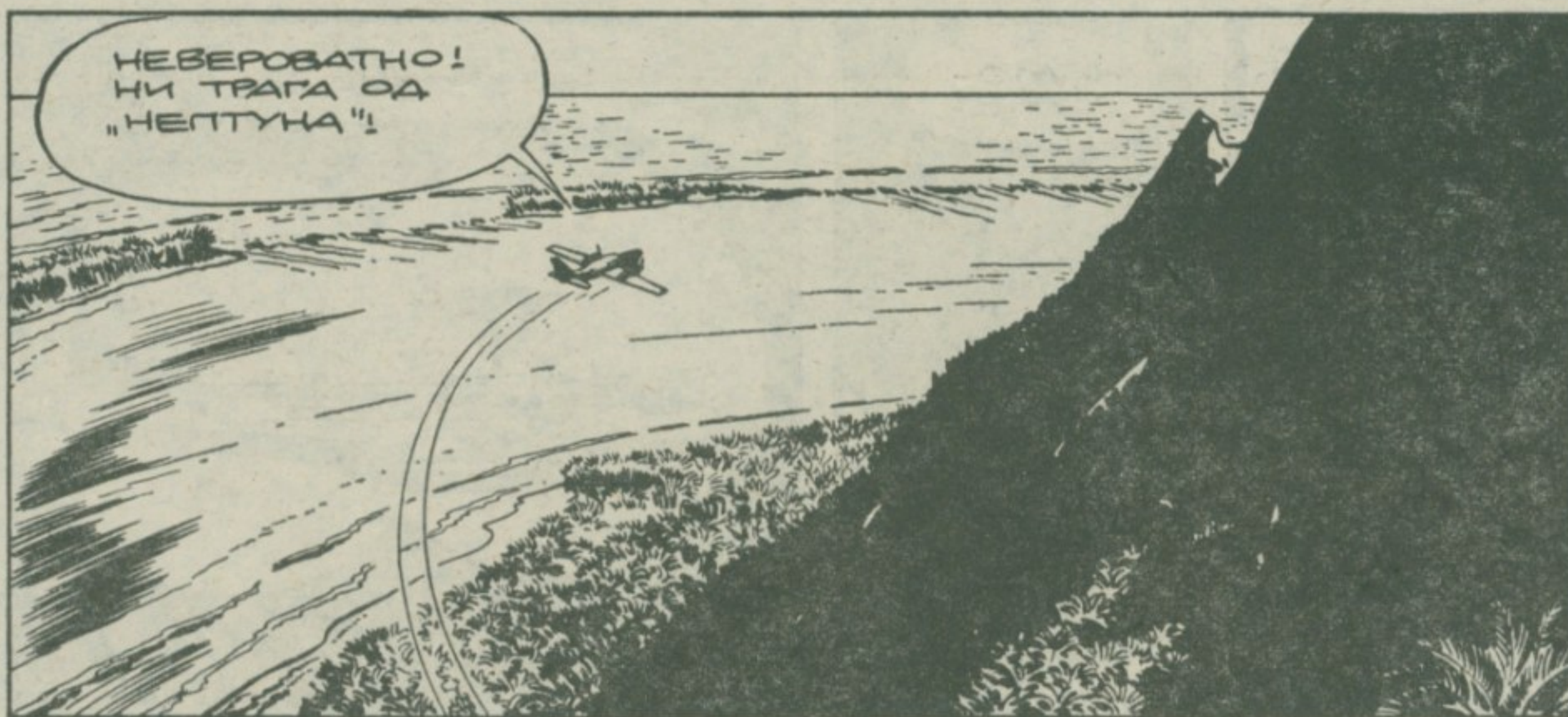

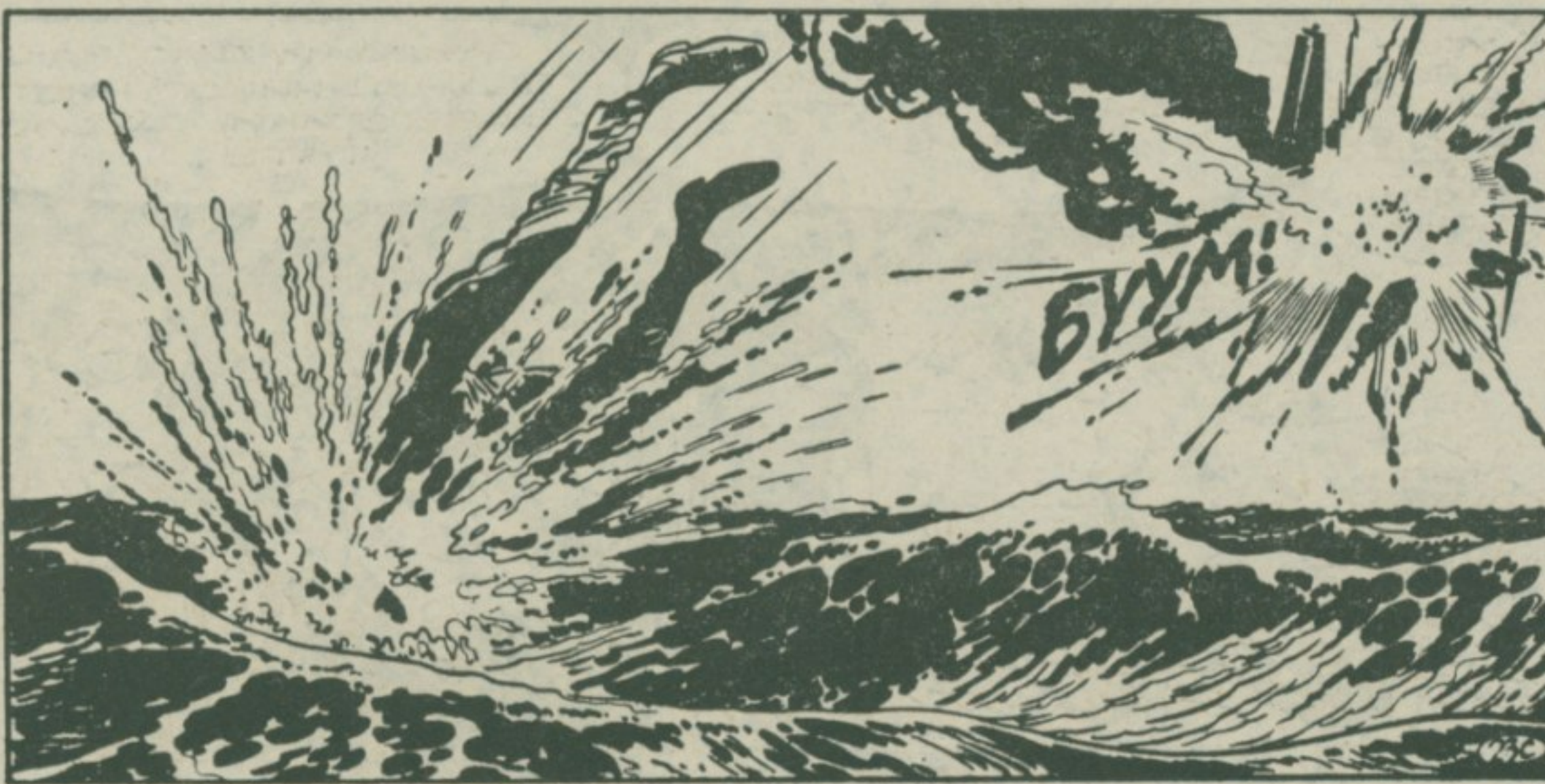
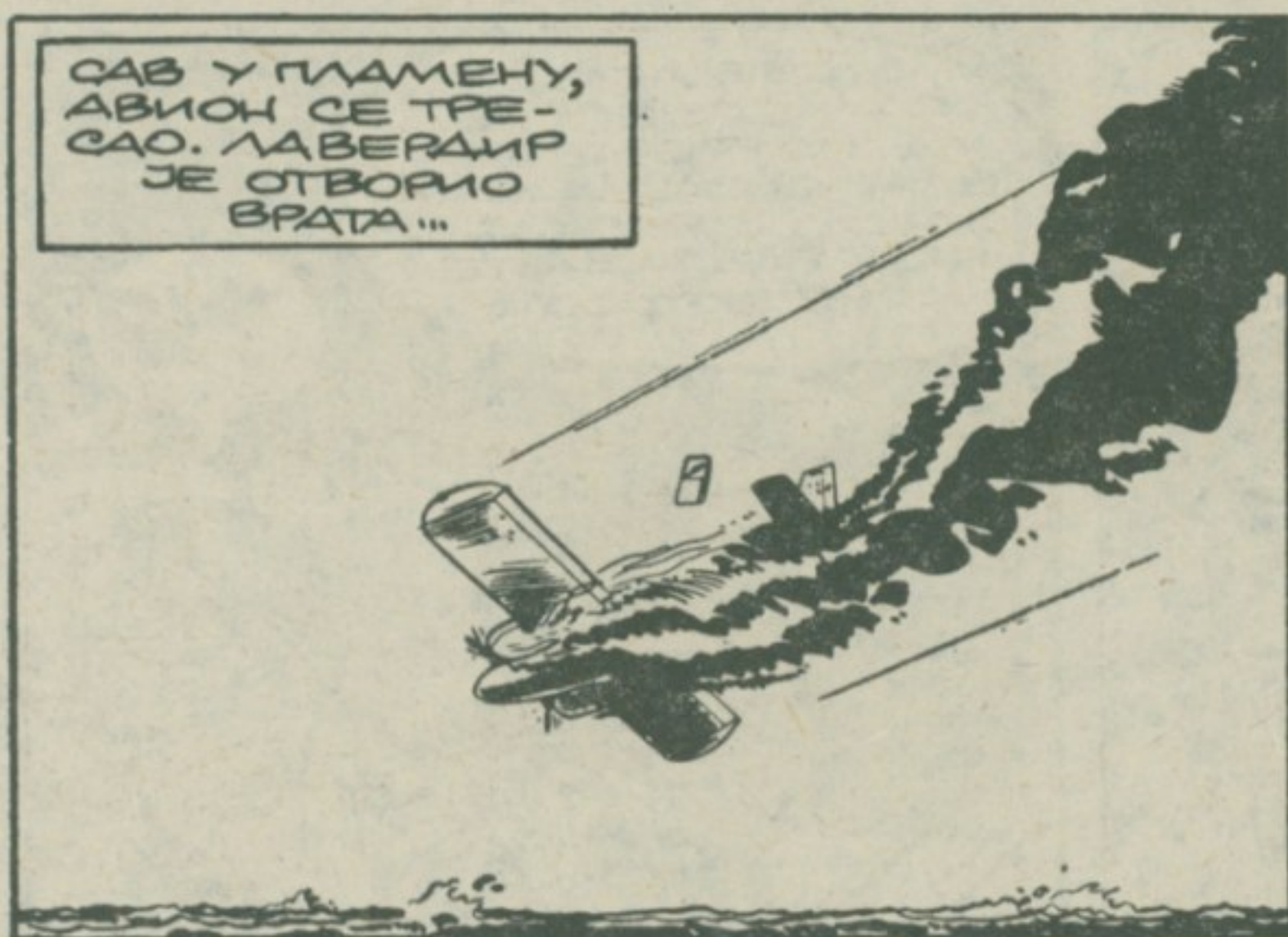

ИЗВИН'ТЕ, ШТА ВАМ ТО КРЧИ У УСТИМА?

Ко не чује добро треба сместа да оде код зубара. Додуше, не било ког. Човек се зове Бери Мерски, живи у граду Бетезди, у Мериленду у САД, и смислио је слушни апарат који се уграђује у зубе.

Ствар је, у ствари, сасвим једноставна. Вероватно и сами знате да, када зачепите уши док говорите, и даље

ипак чујете сопствени глас. Ствар је у томе што зуби и кости лобање примају звучне вибрације и преносе их на слушне нерве. Пошавши од ове једноставне појаве, Мерски је одлучио да помогне особама оштећеног слуха које из било ког разлога не могу да користе постојеће апарате. Досадашњи апарати су се при раду ослањали на слушне кошчице у средњем уху које услед разних инфекција и запаљења често бивају трајно оштећене; до оштећења долази и услед померања костију у старости.

Справица коју је измислио зубар Мерски носи се у џепу кошуље или сакоа, а довољно је мала да може да се смести и у чвор мушке кравате. Ради се, у ствари, о минијатурном микрофону који хвата звуке и затим их посредством ФМ радио-сигнала преноси на зубну навлаку или делимичну протезу са уграђеном антенном и појачивачем. Кристал усађен у зубну глеђ с унутрашње стране зуба служи за претварање радио-сигнала у вибрације које се преко костију лобање преносе на унутрашње ухо.

Чitava ствар је у експерименталној фази, а Мерски за сада одбија да каже колико ће апаратићи коштати. У сваком случају, биће потребно још најмање годину дана да се справица нађе у продаји.

ЛЕТЊА ТУРНЕЈА БОГА РАТА

Постоји ли нека (тајна) веза између ратова и годишњих доба? Судећи по резултатима истраживања израелског биохемичара и психијатра Семјуела Шрајбера и групе његових колега из Центра за ментално здравље универзитета „Бен Гурјон“, постоји.

Израелски научници пошли су од доказане чињенице да агресивност пацијена-

та који пате од одређених психичких поремећаја расте како дани постају дужи и топлији. Питање које се само по себи наметнуло: да ли се ова сезонска агресивност јавља и код политичких и војних вођа?

Шрајбер и његове колеге проучили су две хиљаде ратова из ближе и даље про-

шлости и непобитно утврдили да између датума отпочињања рата и дужине дана постоји чврста узајамна веза. На простору између тридесетог и шездесетог степена северне географске ширине у јануару је избило мање од 50 ратова. Тај се број током пролећа и раног лета повећава да би у августу достигао врхунац: преко 200 ратова. Затим се, из месеца у месец, број смањује – све до „неугледне“ бројке од 50 зимских ратова колико их је започело у децембру.

Иста слика ратоборности важи и за јужну хемисферу, с тим што је у том делу света она обрнута, баш као и годишња доба (када је код нас зима, тамо је лето). Посластица од истраживачког податка: у области екватора (10° – 12° северне и јужне географске ширине), где су раз-

лике између лета и зиме незнатне, и ратоборност је равномерно распоређена на свих дванаест месеци у години.

Мада признаје да ратови далеко чешће избијају лети из сасвим практичног разлога што је по лепом и топлом времену лакше ратовати, Шрајбер је дубоко уверен да кључну улогу у овоме игра дневна светлост. Лети је има више и дуже траје, а светлост утиче на хемијске процесе у мозгу. Тачније, што је више светлости, то је и количина неуротрансмитера који се стварају у мозгу већа. Један од њих је и серотонин, а познато је да он управо утиче на агресивност.

Утехе ради, дужи летњи дани не доносе само патње и страдања. „Агресивност не мора увек да буде лоша. Она је уједно и покретач стваралачког нагона“, објашњава Шрајбер. Израелски научник спрема се да проучи неколико хиљада песама у настојању да утврди да ли бога рата Марса на летњој турнеји по планети Земљи можда не прате и песничке музе.

М. И.

Серија емисија „ДЕТИЊСТВО“ траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је то било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на радију и приче у „Забавнику“ припрема и уређује
Светлана Ненадовић.

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ
ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ: ДРАГАН

ДРАГАН И ЈОВИЦА ЛУКИЋ
НЕКАД
И САД

Баба Иконија Марић са Драганом (1931); деда Иса Марић, главни мајстор Београдског водовода (око 1900); тетка Зора убска, мама, Јовица, Драган и рођак из Ваљева

Унашој кући фотографије су много значиле. Има их много и са њих се може лепо читати историја моје породице. Имао сам само једну живу бабу, Иконију Марић, мамину маму, која је много волела мога оца и веома држала до тога да му баш она сваки дан купи новине, па смо често и по снегу нас двоје, баба и унук, ишли до прве новинарнице по ПОЛИТИКУ, а сви остали су на фотографијама: баба Саја у либалету и

Снимио
Градимирић Алексић

БИОГРАФИЈА

„... после тог 6. априла 1941. ређали су се дани и године, ја сам бележио све што ми се догађало и онда сам једног дана објавио једну малу серију романа који се зову БЕОГРАДСКИ РОМАНИ. Ту сам испричао своје детињство све до велике матуре, па сад, ко хоће да се обавести шта је даље било са Драганом Лукићем, са Јовицом Штуком (мој брат Јовица је тако фантастично подржавао оно страшно завијање „штука“ које је пратило бомбардовање Београда да је знао често да дигне на ноге цело Пашино брдо, па смо га зато прозвали Јовица Штука), са чика Аном, са тетком Томком, са баба Коном, са Аном Жаком, са Љубом кога смо звали Стакло, са Марицом чијег смо брата звали Јовица Маричин, са Циганином Лејом и многим другим јунацима из мога детињства, може да чита моје романи који се зову: „Бомба у белој кафи“, „Три гускетара“, „Цветковићи“ и „Појављивање великих девојчица.“

Да ли треба још нешто додати биографији песника чију песму „ФИФИ“ зна свако дете и пре него што пође у школу, баш као што су је знали и његови родитељи, кад су они били мали? Можда само то да се унук Драгана Лукића зове Лука, исто као Драганов деда, Лука Лукић, пушкар са Уба.

И још нешто: пошто је Драгану Лукићу ових дана рођендан

ЗАБАВНИК му жели дуг, дуг живот, а за друго ће се већ суђаје постарати!

ЛУКИЋ

(1933); тетка Зора београдска са породицом (1939); тата, мама, Јовица и Драган у башти на Пашином брду (1935); баба Саја и деда Лука, пушкар са Уба (око 1900).

са тепелуком на глави поред деда Луке, пушкара са Уба, са брадом која се рачваља по средини; затим други деда, муж моје баке Конс, Исидор, у Градском водоводу (на слици десно са качкетом). Кад је умрла моја мама, која је све те фотографије чувала, онда смо мој брат Јовица и ја поделили деде и бабе, ујке и стрине, пријатеље и кумове, па сад, кад ја дођем код њега, гледам оно што је он отпео, а кад он дође код мене, он опет прегледа оно што он нема.

Ја сам Палилулац, рођен у Кнез-Даниловој улици, у ко-

јој је, замислите, одрасла и моја садашња жена, Душица, само што ја то онда нисам знао. Тог 30. новембра 1928. године кажу да је била јака зима, снег скоро до груди, тако да су ујка Јова, ујка Михајло, тетка Зора београдска (за разлику од тетка Зоре убске) и сви рођаци који су у Београду живели и који су хтели да ме виде морали да прте стазу кроз двориште. Сви су већ били примили плате, па је било и поклона и пара на претек. Ето, тако су мени судаје досудиле весеље и изобиље, а мом сиротом Јовици, који је рођен 25. августа, пред крај месеца кад нико пара нема, никад ни касније у животу новаца није дотекло.

Из Кнез-Данилове преселили смо се у улицу Краљице Марије, и одатле има једна фотографија: у дворишту те куће моја ба-

ба држи мене од једно годину и по дана. Па онда прелазимо на Сењак и опет фотографија: шпедитерска кола натоварена стварима, преко ствари ћебад, на врху Драган и Јовица које је мама обгрлила да са кола не спадну, а напред, поред кочијаша, тата и баба. И, коначно, пресељење на Пашино брдо, у кућу коју је тата за нас купио. (Мој отац је 1926. године завршио Високу графичку школу и као уметник – штампар штампао је најфиније марке у Државној маркарници на Сењаку. Као графички радник он је зарађивао толико да је могао да купи кућу. Ја данас, након сам завршио факултет и објавио 50 књига, не могу да купим ни један квадратни метар стана.) Кућа је имала веранду, у дворишту је била чесма, много цвећа и свакојаког воћа и, што је било најлепше, две капије: једна за бежа-

ње у свет, а друга за повратак кући.

У близини наше куће била је основна школа „Војислав Илић“ (и данас је тамо, и данас се тако зове, само није више основна). Једног дана, када је томе дошло време, мама се лепо обукла, ставила шешир на главу и повела свога сина Драгана у ту школу. Тата није хтео, Јовицу то није занимало и тако смо ли мом првом часу. Онда су отишле мајке, и деде и бабе, а наш учитељ је рекао: „Драги мали ђаци, да се упознамо: ја сам Арсеније Тубић, рођен сам у Сјеници, а Сјеница је најхладнији град у целој Југославији. И још нешто: најбољи је и најкуснији сјенички сир!“ Ја сам то запамтио и, дан-данас, кад дођем на пијаци или у самопослугу, након знам да сјеничког сира нема, ја обавезно питам: „Имате ли сјенички сир?“

На првом великом одмору извео нас је учитељ из школе и кад смо прешли улицу рекао је: „Подигните главе и погледајте она слова на pročелу школе.“ Ми смо главе подигли. „Видите ли она слова изнад школских врата? Ту пише В-О-Ј-И-С-Л-А-В И-Л-И-Ћ. Он је наш велики песник. А ви лепо учите, па се потрудите да будете као он.“ И то сам запамтио. Да ли сам тада свесно или несвесно пожеleo да послушам учитеља, не знам, тек, ето, ја сам једини из мог разреда, па и из целе школе, постао песник.

Иначе, кад нисмо ишли у школу, волели смо да се играмо на „Рудниковом“ игралишту. Спортски клуб „Рудник“ налазио се на месту где је после рата изграђен Централни затвор, а преко пута њега био је други спортски клуб, „Синђелић“, који и данас постоји. Е, на том игралишту јурили смо лопту од јутра до мрака. Били смо као неки подмладак, само што је Јовица био у „Синђелићу“, а ја у „Руднику“. „Кад ја понесем лопту, има да ме пропустиш!“ – кажем ја Јовици. „Нећу! Шта би ми рек'о тренер!“ буну се Јовица. „Пропусти или ће бити батина!“ Али, никад није хтео да ме пропусти. Е, онда ја оставим на терену лопту, па јурим Јовицу, а он се дере: „Мама, Драган хоће да ме бије!“ Тако је тај део утакмице био најзанимљивији.

На том игралишту „Рудника“ направљена је и прва бицикличка стаза у Београду и ту су тренирали Зорић, наш тада најбољи бициклиста, и млади Панић, наш садашњи премијер, који је тек почињао своју бицикличку каријеру. Ми смо гурали њихове бицикле, трчали за њима, навијали или седели поред њих када су се они одмарали. Сећам се и када су напустили Југославију, писало је о томе у штампи.

Када сам завршио основну школу, мој учитељ Арсеније Тубић каже мојој мами: „Госпођо Лукић, ја ћу најбоље ђаке да припремим за пријемни испит за гимназију, доведите и Ви Вашег Драгана“. И тако смо нас неколико, син једног жандармеријског наредника, једног инжењера, једног свештеника и ја, у Тубићевој башти у Брегалничкој улици, марљиво учили, затим положили пријемни испит и уписали се у Шесту београдску гимназију.

У школи су били соколи и били су скаути. Ја сам се уписао у скауте јер сам волео да носим шешир и зелено одело, као Џим из џунгле, мој омиљени јунак из ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА. Отац ме је 1940. године учланио у Југословенски аероклуб (та зграда и данас постоји), тамо сам био два пута, а карту и данас чувам.

Први разред сам завршио лепо, у миру и весељу, а онда је дошао рат и све се променило. Учили смо, како се то за врапца каже, ту и тамо: у Малом Мокром Лугу, у Мајдану, у Великом Мокром Лугу, у школи преко пута Градске болнице; један сам разред завршио у Миријеву, пола у кафани, пола у црквеној порти.

Најзначајнији дан у мом детињству био је 6. април 1941. када су Немци напали нашу земљу. Тог јутра тата је отишао у Мајдан по месо, а нас је мама рано пробудила и спремила нам доручак, хлеб и белу кафу. У тај пар чули смо преко радија, имали смо велики стари „телефункен“, једини у улици – да је Немачка напала Југославију и да ће Београд можда бити бомбардован. Одмах затим чули смо авионе. Тетка Зора, жена жандармеријског наредника, и њен син Аца Жаца са огромним комадом хлеба намазаним машћу у рукама улетели су у наше двориште: „Томка, шта ћемо са децом?“ питала је тетка Зора. А моја мама, Томанија, Томка, рекла је: „Ајмо на циглану, кућа може да се сруши, па да нас заграпа!“

Међутим, после петнаестак минута бомбе су почеле да падају баш на циглану. Прва, огромна, са пропелером, зарила се двадесетак метара од нас и није експлодирала, затим друга, трећа, пета, седма. Нисмо ми ништа схватили, али смо осетили да се догодило нешто значајно. Нешто је у нама зазвонило, нешто се угасило а нешто упалило, ушао је у нас неки мали страх и неко сазнање да више не живимо само тата, мама, Јовица и ја, Аца Жаца, тетке и стрине, већ да је дошао неко други да живи са нама, неко ко није тако добар. Чини ми се да сам тада сазрео. Мој први роман који сам написао зове се „Бомба у белој кафи“ јер почиње оним даном када је Јовица питао „А да није нека бомба пала у нашу белу кафу?“. „Наравно да није, Јовице, бомба је велика, а шоља је мала“. Каже: „Питам“.

**КРАЈ ОВЕ ГОДИНЕ ПРОТИЧЕ
У ЗНАКУ ВЕЛИКЕ ПРОСЛАВЕ
ПЕТСТОГОДИШЊИЦЕ ОТКРИ-
ЋА АМЕРИКЕ НА ЧИЈЕ ЈЕ
ТАО ПРВИ СТУПИО КРИСТИ-
ФОР КОЛУМБО ОКТОБРА 1492.
ОВУ СЕРИЈУ ПОСВЕТИЛИ
СМО НАРОДУ КОЈИ ЈЕ
ДВАДЕСЕТАК ХИЉАДА ГОДИ-
НА НАСЕЉАВАО НОВООТКРИ-
ВЕНИ КОНТИНЕНТ, ИНДИЈАН-
ЦИМА КОЈЕ СУ ДО КРАЈА
19. ВЕКА АМЕРИКАЊЦИ
ИСТРЕБИЛИ.**

ПОСЛЕДЊИ ИНДИЈАНСКИ ХЕРОЈИ

БЕСМРТНИ ОРЛОВСКИ НОС

Ратници племена Чејена увек су се борили удровструченом храброшћу знајући да њиховог поглавицу не може ни да рани ни да убије никаква сила овога света пошто га је штитила чаробна капа

Поглавицу индијанског племена Чејена белци су назвали Орловским Носем. Име му је, пре тога, било Слепи Миш али је оно убрзо пало у заборав. Орловски Нос је био високог раста а оштре црте лице обасјавала су два ватрена црна ока. Имао је танке усне и блештавобеле зубе. Био је веома леп човек.

Постао је непријатељ белаца после покоља у Сенд Крику 29. новембра 1864. године у коме је изгубио живот

његов саплеменик и пријатељ Црни Бакрач. Црни Бакрач се борио против бледоликих између места Санта Фе и реке Плате светећи им се за њихове варварске поступке и нечовештво.

Белци су, идући према Калифорнији и Орегону, тровали изворе, секли дрвеће, убијали бизоне и антилопе, нападали индијанске жене. Али, Црни Бакрач није био крволочан. Чим се указала прилика, закопао је ратну секиру и радио на томе да мир влада између Американца и индијанских племена Чејена, Команча, Апача, Сијукса, Кијаваса, Арапахоса.

Да се постиде и људождери

Почетком новембра 1864. Црни Бакрач се у Денверу састао с гувернером Џоном Евансом. Склопљен је мир под условом да Чејени предају оружје осим оног које им је неопходно за лов. Американци су се обавезали да ће их штитити и поклонили су им своју заставу. Црни Бакрач се са својим племеном улогорио у Сенд Крику.

Нису прошле ни три недеље а Чејене је напао амерички пуковник Кивингтон, познат по мржњи према Индијанцима. У зору 29. новембра, док је већина Индијанаца мирно спавала, чета војника опколила је њихов логор а Кивингтон је наредио паљбу до последњег човека. Лешеве Чејена су, затим, раскомадани а шатори запаљени.

Гувернер Џон Еванс, плашећи се последица, обратио се Америчком конгресу. Одређена је комисија која је извршила истрагу и у извештају Конгресу написала да покољу у Сенд Крику нема примера по окрутности и да су Чејени мучени и убијани на начин кога би се постидела и дивљачка људождерска племена.

Пуковник Кивингтон ипак није кажњен, а освету је узео на себе Орловски Нос. Он је склопио савез са Сијуксима и 7. јануара 1865. у Колораду извео први напад на колону америчких војника.

Орловски Нос имао је на себи капу за коју се веровало да је чаробна и да је онај ко

је носи нерањив. Индијанци су се борили удвострученом храброшћу убеђени да их предводи поглавица коме ниједна сила на свету не може ништа.

Пустош по Колораду и Канзасу

Чејени и Сијукси су истога дана напали, разорили и опљачкали једно село у коме су нашли храну, оружје и муницију. После тога сравнили су са земљом четири велика богата ранча и са собом повели жене, децу и стоку. Уз пут су срили и побили десетак америчких војника који су носили скалпове Чејена из Сенд Крика.

Отад су Индијанци били попут олује која никада не мирује. За кратко време страдало је још дванаест великих ранчева, три конвоја и безброј белаца. Враћали су Американцима мило за драго.

Примирили су се силом прилика. Првих дана фебруара почео је да пада снег, земља је личила на залеђено огледало, ветар је секао као нож и температура се спустила далеко испод нуле. Индијанци су морали да се сакрију и сачекају боље време.

Чим је мраз попустио, Орловски Нос је наставио са осветом пустошећи Колорадо и западни Канзас. Једног дана Индијанци су извршили напад на конвој у близини тврђаве на реци Плати. Конвој је пратило двадесет пет људи.

Они који нису пали од метка изгубили су живот од страшних индијанских секира томаховки. Нико се није спасао. Неки су, покушавајући да се докопају тврђаве,

заувек остали у леденој реци. Индијанци су освојили многе скалпове.

Један од двадесет

Сада су Американци одлучили да се освете и заувек умире побуњена индијанска племена, па су на њих упутили снажну војску. Али, Чејени и Сијукси били су свуда и нигде и Американци нису успели да им уђу у траг. Када је дошла нова зима, Индијанци су се повукли у своја скровишта да би из њих у пролеће изишли још снажнији и суровији.

Орловски Нос и његови ратници напали су 1867. године трансконтиненталну пругу коју су Американци градили у Небраски. На ши-

не су поставили огромно дебло и воз је морао да се заустави. Сви путници су побијени и скалпирани.

Неколико дана касније минирали су други део пруге, воз је искочио из шина и путници су изгинули. После тога одjahали су у западни Канзас и Колорадо. За само два месеца побили су сто двадесет војника и опљачкали и попалили двадесет четири фарме.

Против њих упућен је генерал Фил Шеридан који је повео и групу добровољаца под командом мајора Џорџа Александра Форсајта. Добровољци су пошли према реци Рипабликену северозападно од Форт Хејса. Мајор Форсајт је рекао својим добровољцима:

„Индијанаца има преко четири хиљаде. Не рачунајући жене и децу, мораћемо да се боримо један против двадесеторице у њихову корист. Ако се неко од вас плаши, може слободно да се врати, нико га неће сматрати кукавицом!”

Нико није одустао и добровољци су се утаборили близу Арикерија, реке широке око сто четрдесет метара, дубоке свега десетак центиметара. У средини воде лежало је острвце.

Нишаните у поглавицу!

Док су добровољци намештали шаторе и уређивали логор, изненада су се појавили Индијанци као да су изникли из земље. Мајор Форсајт је својим људима наредио да се заштите и отворе ватру. Хици су зауставили први ред индијанских коњаника који се нису надали нападу: Форсајт је њихову тренутну забуну искористио да заузме острвце одакле је одбрана била најлакша.

Тога дана Орловски Нос није био добро расположен. Једна од жена повредила је неку светињу и он се бојао да је чаробна капа због тога изгубила моћ. То га је бринуло јер се плашио да ће његови ратници, уколико он погине, изгубити присуство духа и разбежати се. Ипак је наредио да се иде напред.

А мајор Форсајт је, знајући легенду о чаробној капи издао заповест да се нишани у поглавицу.

И догодило се. Орловски Нос је, погођен, нао с коња. Последњом снагом наредио је својим ратницима да наставе битку. Они га нису послушали и повукли су се носећи тешко рањеног поглавицу у нади да ће га излечити. Али, Орловски Нос је умро.

Бојана Дожић

Илустровао: Брана Јовановић

ПРОГРАМ СМАКА

У ово време потпуне осеке домаћег издаваштва приватна дискографска кућа „Sorabia Disc“ из Ниша ради другачије од осталих. Почетком септембра, у виду касете, понудили су реиздање албума групе „Смак“ – „The Pages Of Our Time“. Та плоча је снимљена 1978. у Енглеској, а годину дана касније објављена је код нас под називом „Странице нашег времена“. Иста плоча, али отпевана на енглеском језику, објављена је у иностранству, а сада се тај материјал први пут, и то после тринаест година од светске премијере, појављује код нас. „Sorabia“ намерава да објави и концертни албум групе „Смак“ и то са наступа у Центру „Сава“ и у Крагујевцу.

Иста дискографска кућа објавила је живу плочу групе „Обојени програм“. Концерт који су одржали 1. августа ове године у београдском Клубу студената технике нашао се на касети под називом „Пријатељу, кочнице ти не раде баш све“. Поред већине песама са њихова прва два албума ту је и једна нова а „Обојени програм“ се представља у обновљеној постави. Уз то, „Sorabia“ је издала књигу песама Кебре, певача групе „Обојени програм“, а такав подвиг направило је тек неколико рокенрол аутора код нас.

Милош Гроздановић, власник ове дискографске куће, показао је добар уреднички нерв одлучивши да објави живи, четврти албум „Партибрејкерса“ под називом „Забава још траје“. Ова плоча је снимљена пре доста времена, али због распада сцене ниједна званична кућа није била заинтересована да је објави. Сада је ова неправда исправљена.

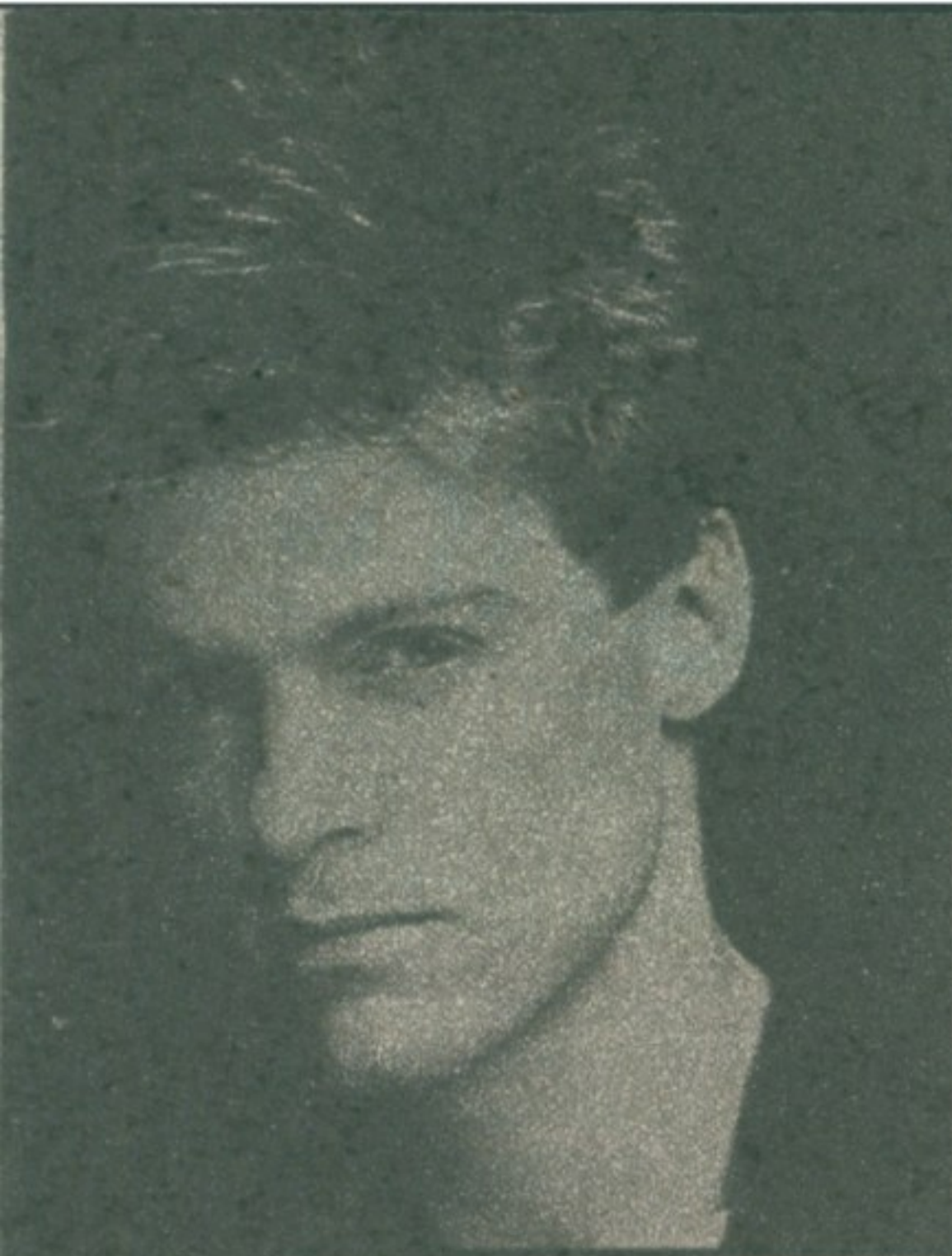
СИГУРАН ХОД

Зрењанинска група „Интант Карма“ пркоси несташици тржишта, материјала и идеја. Њихов други албум „Пазн како ходаш“ изашао је током прошлог лета и то захваљујући независној дискографској кући „Karlo records“. Бавећи се фином споном различитих периода рокенрола, „Интант Карма“ зрелије и садржајније наступа а посебно свеже на плочи делује обрада песме „Осмех“ Драге Млинарца. Очигледно, музички пажљиво ходају, али се не упуштају у компромисе.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Нисам тражио да ме роде. У ствари, решио сам да се вратим.“
Марк Деј (Happy Mondays)

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

Текст и музика: Брајан Адамс и
Р. Лани
Изводи: Брајан Адамс

ПОМИСЛИХ ДА САМ МРТАВ И НА НЕБУ

Љубав је вечна – док будан
лежим
крај тебе

Веровао сам – неба нема
Ни скровишта – за
усамљене

Али погрешно сам – луда
То мора да је снажно
То мора да је право

Само сам желео мало да
останем

Само сам желео мало да
свирам
А онда си ме научила да
летим као птица

Драга, помислих да сам
мртав и на небесима
Каква ноћ, такву раније
нисам доживео
Помислих да сам мртав и
на небу
Јер нема лека за оно што
горе стекох

Све је боље због оног што
ми сву ноћ чиниш, анђеле,
Никад нисам волео, кунем
се Богом

Док се ниси појавила никад
нисам осетио овакву снагу

Долазим, драга,
Мора да је снажно, мора да
је право

Само сам желео мало да
останем

Само сам желео мало да
свирам
А онда си ме научила да
летим као птица

Осећам, брзо ћу заспати,
пијан сам
Сањам најслађе снове
Нећу никада да се
пробудим

Никада нисам мислио да
може овако бити
Нема сумње, без тебе не
могу да живим
Никада нисам мислио да
овако добро може бити
Водила си љубав са мном,
најбоље могуће

THOUGHT I'D DIED AND GONE TO HEAVEN

Love is forever – as I lie
awake
Beside you

I believed – there's no heaven
No hideaway – for the lonely

But I was wrong – crazy
It's gotta be strong
It's gotta be right

Only wanted to stay awhile
Only wanted to stay awhile

Then you taught me to fly like
a bird

Baby, thought I'd died and
gone to heaven
Such a night I never had
before

Thought I'd died and gone to
heaven
Cause what I got there ain't no
cure for

It gets better

It's what you do to me all
night angel
I never loved, swear to God

Til you came along I never felt
this strong

Here I come baby
It's gotta be strong, it's gotta
be right
Only wanted to stay awhile
Only wanted to play awhile
Then you taught me to fly like
a bird

I feel fast asleep, I feel drunk
I dream the sweetest dreams
Never wanna wake up

Never Thought it could be this
way

No doubt about it, can't live
without it
Never thought it could be this
good

You made love to me, the way
it ought be

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче,
Које су плоче издали
певачица Лулу и „The Everly Brothers“?

Елеонора из Београда

Лулу је рођена 1948. године у близини Глазгова у Шкотској а право име јој је Мери Мекдоналд Лаури. Каријеру је почела као певачица у саставу „The Gleagles“, а када су потписали уговор и прешли у Лондон променили су назив у „Lulu and The Luvvers“. Први синглови са песмама „Shout“ и „Here Comes The Night“ пролазили су са променљивим успехом, али је Лулу добијала све више понуда да наступа сама.

Од групе се коначно одвојила почетком 1966. године у време када је са Сиднијем Поатјесом снимала филм „Господину с љубављу“. Отпевала је и насловну песму у том филму и доспела на прво место америчке топ листе. То је уједно био њен једини милионски хит сингл. Велики успех постигла је и са песмом „Boom-Bang-A-Bang“ са којом је 1969. године учествовала на „Песми Евровизије“.

Да бисмо побројали све њене синглове требало би нам много простора, али већина тог материјала налази се на компилацијама „The Most Of Lulu“ (1971) и „Lulu“ (1981). Последња плоча коју је објавила је поновни снимак њеног првог хита „Shout“ објављен 1986. а повремено се појављује у кабареима или глуми у мјузиклима.

„The Everly Brothers“ чине браћа Дон и Фил Еверли. Прве снимке направили су још 1955. године и остварили успешну каријеру. Објавили су албуме: „The Everly Brothers – They're Off And Running!“ (1958), „Songs Our Daddy Taught Us“ (1958), „It's

Everly Time“ (1960), „The Fabulous Style Of The Everly Brothers“ (1960, компилација синглова), „A Date With Everly Brothers“ (1961), „Instant Party“ (1962), „The Golden Hits Of Everly Brothers“ (1962, још једна компилација синглова), „Christmas With Everly Brothers And The Boys Town Choir“ (1962), „The Everly Brothers Sing Great Country Hits“ (1963), „The Very Best Of Everly Brothers“ (1964, њихови највећи хитови, али поново снимљени), „Gone Gone Gone“ (1965), „Rock'N'Soul“ (1965, њихове верзије рокарол хитова из педесетих), „Beat Soul“ (1965, обраде ритам и блуз хитова), „In Our Image“ (1966), „Two Yanks In England“ (1966), „The Hit Sound Of The Everly Brothers“ (1967, обраде старих хитова других аутора), „The Everly Brothers Sing“ (1967), „Roots“ (1968), „The Everly Brothers Show“ (1970, дупли живи), „Stories We Could Tell“ (1972), „Pass The Chicken and Listen“ (1973).

У то време њихови лични сукоби избили су у први план и престали су да наступају заједно. Објављивали су соло плоче и бројне компилације све док се 1983. нису помирили и објавили дупли живи албум „The Everly Brothers Reunion Concert“, следе „EB 84“ (1984), „Born Yesterday“ (1986) и „Some Hearts“ (1989).

Последњих година су се пријатили а неке вести су тек посредно везане за њих, на пример она да се Донова кћерка Ајрин удала за Ексл Роуза из састава „Guns N'Roses“.

Стогодишњица
необичних изума

НОГОЦИКЛ, ЛОПТОЦИКЛ, ТУШОЦИКЛ

Крај сваког века је по правилу резервисан за потпуни замах људске маште. То је раздобље када људи хватају корак са следећим, напреднијим веком, када се стреми новим технологијама и када се обезбеђује боље сутра.

Крај 19. века донео је можда најлуђи део људске историје када је човек коначно почео са освајањем неба, вучом без коња и понирањем у морске дубине. Као да се наслућивао захуктали 20. век у ко-

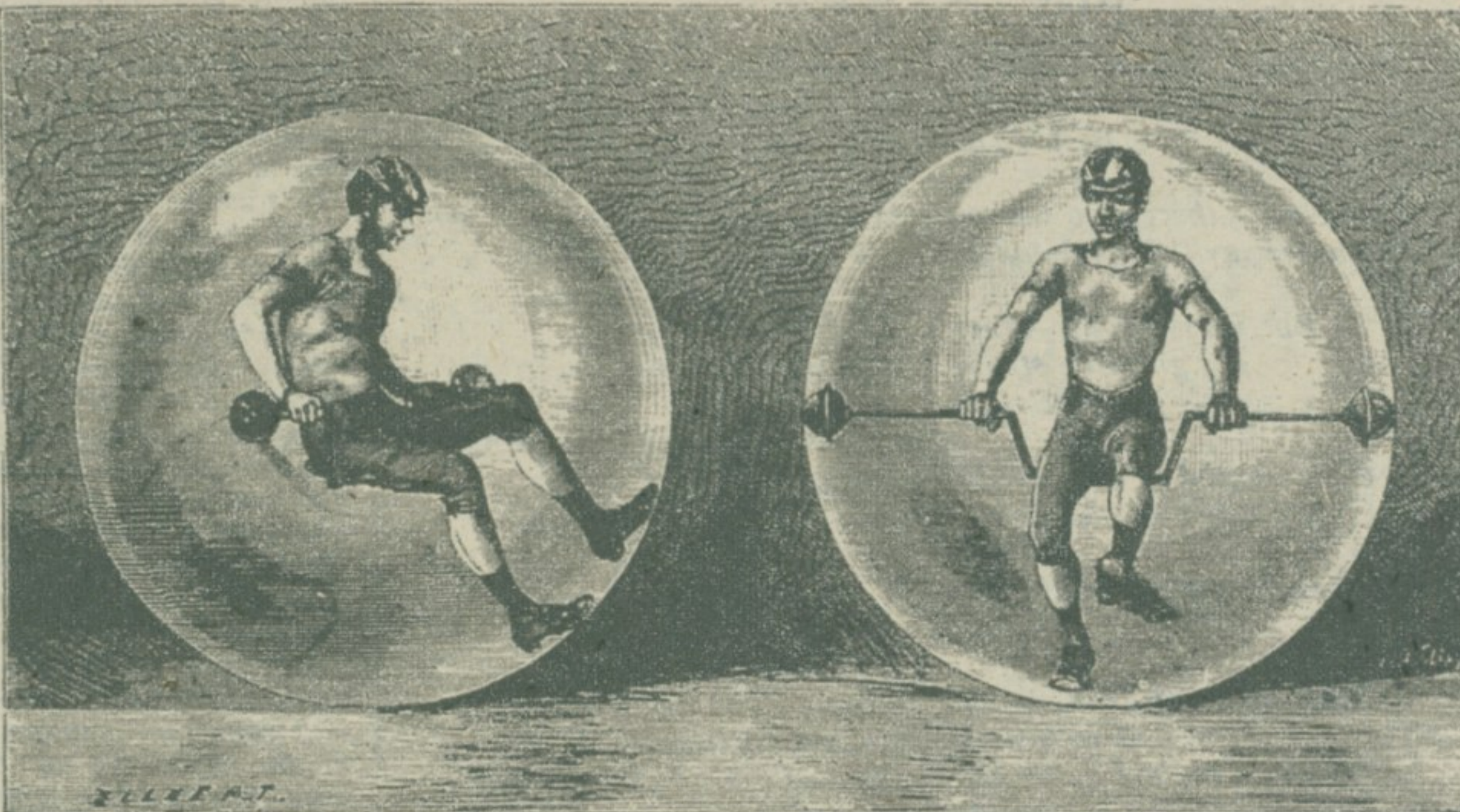
ме је све морало бити брже, луђе и практичније. Уштиркана и надмена Европа коначно је почела да учи од динамичне Америке, а викторијанска господа су схватила да се може откопчати понеко дугме на реденготу а да то није израз крајње непристојности.

Са друге стране, већ у првој петини 20. века обистинило се пророчанство краљице Викторије која је, видевши прву локо-

мотиву, рекла да је њена брзина неприродна и да ће људи од те брзине полудети. Брзина развоја са краја века допринела је грамзивости која је донела социјалне немире и рат.

Ипак, весели крај 19. века није дозволио да му мрачни догађаји 20. помуте ведрину и шарм. Кроз луцкасте изуме тога доба и данас провејава лепршава визија наших дана.

Добро јутро, драга госпођице, како ваш ногоцикл данас – то је могао да постане уобичајен поздрав да је патент персоналних точкова успео да нађе своју примену. Вероватно надахнут Меркуровим крилцима на ногама, проналазач се окренуо модерним временима и уз помоћ солидног кестеновог дрвета, пар десетина жица и обруча од каучука, направио ногоцикл. По његовом виђењу, изум је био сасвим употребљив по сваком времену и на сваком терену. Ролшуге су бучне и непрактичне, тврдио је непознати геније 1870. док је ногоцикл лак и готово бешуман. За разлику од оспораваних ролшуга, са ногоциклом се могло стићи свуда на здрав и удобан начин, једино... требало је много вежбе. А што се госпођица тиче, горња страна ногоцикла била је идеална за примену модних детаља у виду карнера, чипке или плисеа...

средици лопте пролази шипка која је прилагођена за седење и чији су крајеви причвршћени на зидове лопте. Кретање се постиже једноставним ходањем напред или назад, лево или десно и... мало-помало, без бојазни да ћете потонути. Са четири кубна метра ваздуха, по прорачуну изумитеља, можете прећи два сата, што је према поменутом изумитељу једина ма-

на овог возила. Али, ако се лоптоциклу избуше рупе за ваздух – цео свет је ваш, са изузетком река, језера, бара, мора и океана.

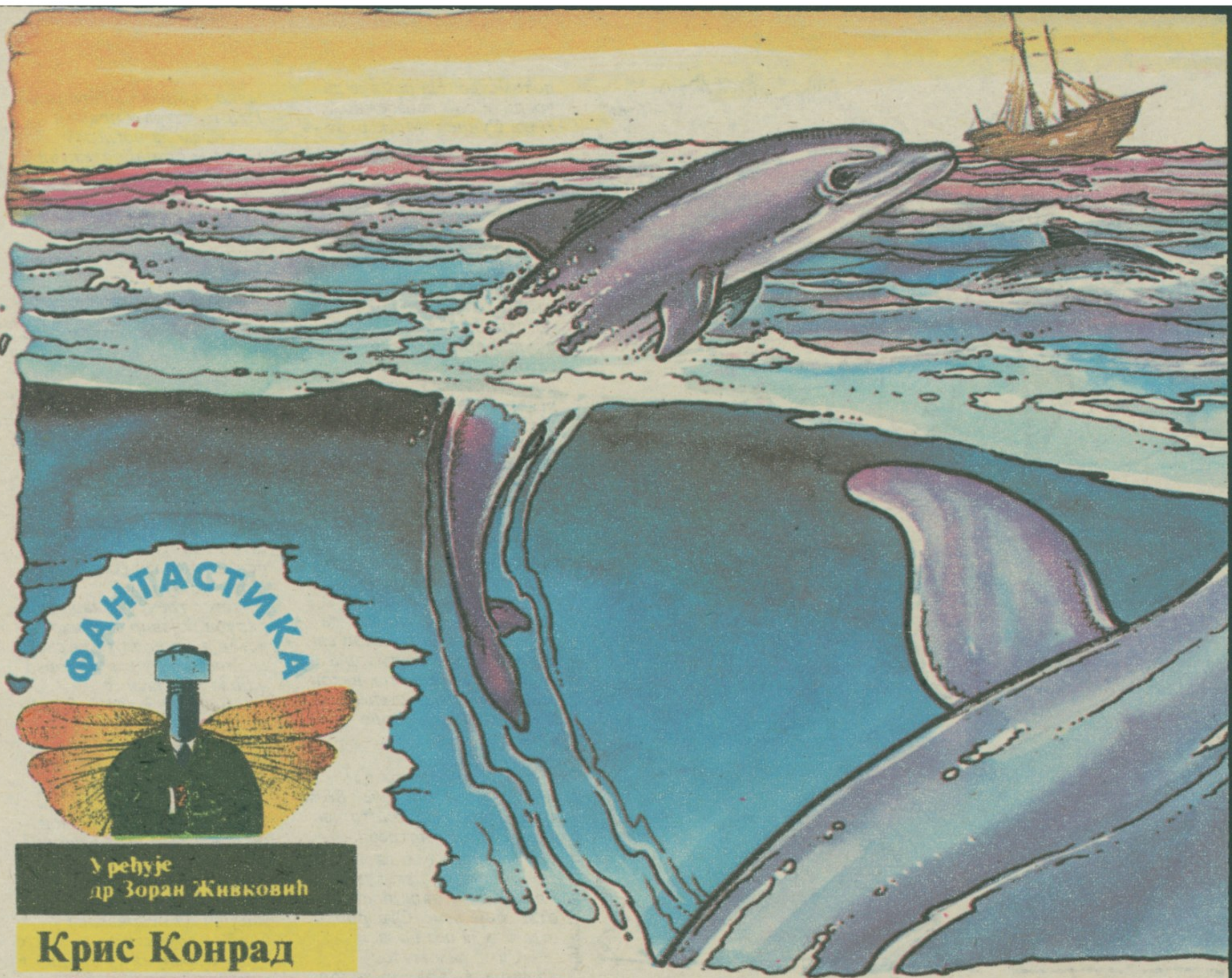
Сем тога, као мана се јавља и оно што су имали витешки оклопи: да бисте ушли у лоптоцикл, потребни су вам помагачи, што нас учи да је ово изум за свет љубазних људи...

Можда би исти материјали могли да се примене на прављење завесица на следећој варијанти превозног средства из 1884. године а која би могла да се назове лоптоцикл. Да би се уопште замислила оваква скаламерија, потребно је пожелети, још у детињству, дугачак лет у балону од сапунице. Касније долазе технички детаљи као што су шупља провидна лопта од неломљивог материјала, довољна да се у њу смести одрастао човек. По

Без обзира што би шетња лоптоциклом била право задовољство за онога ко се одважи да у њу крене, потпуно је сигурно да би дужина пређеног пута била у директној сразмери са количином проливеденог зноја. А шта боље помаже код знојења до добро туширање? Пошто су вам ноге још у доброј кондицији(?!), брзо се скидате и храбро улећете под тушоцикл, изум из 1897. године. Окретањем педала, седећи покрећете пумпу која из каде под вама убацује воду у туш који вас освежава. Што брже окретајте педале, млаз је све јачи, а проналазач је предвидео и могућност уградње грејача јер је познато благотворно дејство топле воде на уморан организам. Излазите испод тушоцикла, облачите омиљену пиџаму, пијете чашу млека и полако тонете у здрав сан сањајући можда да летите... или ћете следећег пута заиста полетети...

Уређује
др Зоран Живковић

Крис Конрад

ПОРУКА

Био је то дан који ћу памтити целог живота. Пробудила сам се у сам освит зоре. Меко плаветнило обећавало је леп дан и добро море. Скочила сам и, један за другим, направила два двострука салта. Моја јутарња гимнастика обично је била богатија, али овај пут нисам имала времена. Журила сам ка Шупљој стени, на Последњи час.

Била сам толико узбуђена да сам потпуно заборавила Гоју. Требало је да се нађемо код Велике Лађе, али ми сада, када је до почетка часа остало мање од три Сунчева степена, ни на памет није падало да се враћам по њега. Уместо тога само сам му послала теле-поруку и продужила даље. Наравно, све његове

поруке хладно сам игнорисала.

Кад сам стигла, већ су готово сви били ту. Последњи је стигао Гоја који ме је прострелно погледом и кренуо према мени с очигледном намером да ми одржи буквицу, али ме је спасао Учитељ који се појавио управо у том тренутку. Кад га је угледао, Гоја се покуњено придружио осталима. Био је тако смешан да сам се гласно насмејала без имало савести. Уосталом, Последњи час био је далеко важнији од још једне његове критике на рачун моје немарности.

Била сам узбуђена. Коначно, после свих оних сати дружења, учења, истраживања, заједничких излета и дечијих шала,

постали смо довољно одрасли за испит зрелости. А самим тим, дошло је време да свима покажемо да смо достојни свог имена и своје постојбине.

Сви смо постали зачуђујуће мирни у ишчекивању првих Учитељевих теле-порука. Били су то тренуци дуги попут вечности, тренуци који самим тим што претходе једном изузетном и великом сазнању постају једноставно величанствени и као такви остају у сећању за цео живот.

И најзад, сви смо почели да региструјемо ток његових мисли. Последњи час је почео.

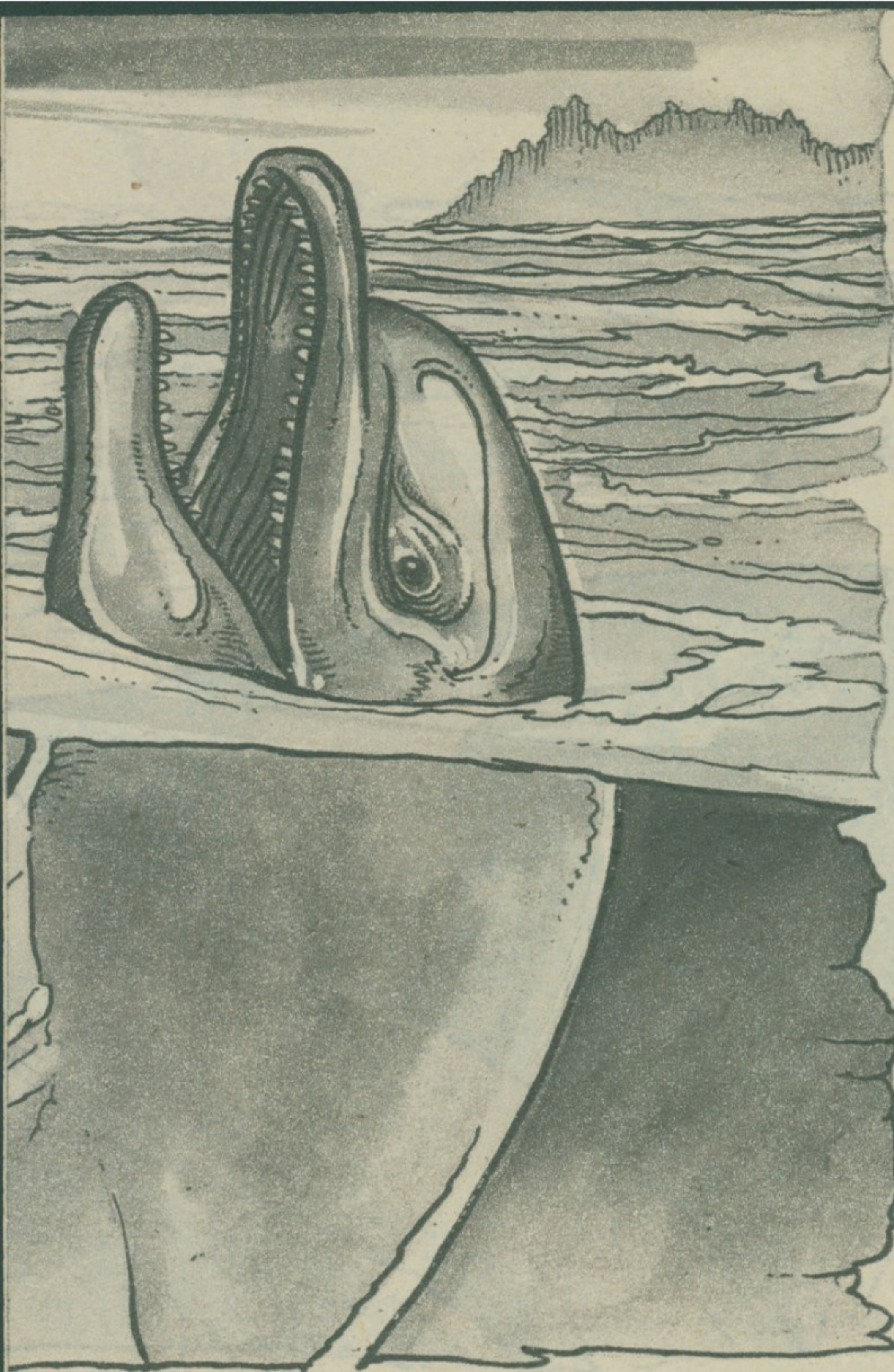
Једном давно, седамнаест генерација уназад, примили смо са Аквара поруку следеће садржине:

РАЗВОЈ НАУКЕ И ТЕХНИКЕ ВОДИ САМОУНИШТЕЊУ. СПРЕЧИТИ ТО ПО СВАКУ ЦЕНУ.

И ми, изасланици Аквара, преузели смо на себе одговорност да спасемо планету. Наш план је био врло једноставан. Требало им је објаснити да то што раде није добро. План као план и није био толико лош и можда би све и могло да се реши тако што би се порука једноставно проследила Њима. Никада то нисмо сазнали. Нисмо ни могли јер, и поред свих наших покушаја, никада нисмо успели да пренесемо поруку. Они нас једноставно нису разумели.

У почетку смо им слали појединачне теле-поруке. Није вредело. Затим смо покушали са групним теле-порукама које смо слали у једнаким временским размацама. Сазнали смо да су ретки појединци успели да их ухвате, међутим, већ после неколико покушаја да пренесу поруке другим припадницима своје врсте једноставно би били изоловани.

Илустравао: Добросав Боб Живковић

Доста је вода протекло док нисмо схватили да са теле-порукама ништа нећемо постићи. Онда смо покушали звуком. И наша деца почела су да јуре за Њима кад год би им се указала прилика. Чим би успели да скрену пажњу са себе, почињали би да им причају и причају, на све могуће начине. И опет ништа. Изгледало је да су Они у стању да разумеју само звуке које могу сами да произведу. Тако смо доживели још један неуспех.

Трећи покушај односио се на говор тела. На десетине наших изасланика дало је све од себе да их обучи. У почетку су показали мали напредак – на поједине наше гестове реаговали су одушевленим плескањем, или бацањем хране. (Ово још није довољно испитано, али је доказано да Они своја осећања исказују искључиво преко хране.) Међутим, порука ни на овај начин није пренесена и све се завршило управо онако како је и почело. Још могу да се нађу залуђеници који

су опседнути том идејом и који безуспешно јуре и скачу на разноразне начине не би ли доказали и себи и свима осталима да Они ипак нису заостали толико колико изгледају.

После тога уследио је пренос порука можданим таласима, затим аква-писмом, па онда више него карактеристичним променама климе... И ко зна како све не. Једноставно, ништа није вредело.

Тако током седамнаест генерација... У међувремену, Они су отишли тако далеко са загађивањем сопствене околине да је и наш опстанак доведен у питање. Због свега тога, одлучено је да морамо да урадимо нешто конкретно. Након свих ових година рада, ја мислим с правом, решено је да им се одузме приоритет, да битисање нас самих и ове планете стоје на првом месту.

Децо моја, на вама је велики задатак. На вама је да на овој планети обезбедите живот, сопствено

потомство. На вама је да урадите оно неизбежно... Нека Сунце и Море буду уз вас.

Пројурила сам између две стене најбрже што сам могла остављајући Гоју далеко иза себе. Била сам пресрећна. Била сам одушевљена указаном чашћу да учествујем у остваривању задатка који је, по свој прилици, био важнији од свих досадашњих. Учитељ је рекао да је наша улога од изузетне важности јер не доказујемо зрелост само себи самима, већ и свим нашим прецима и потомцима. Ниједна генерација до данас није имала тако важан задатак. Направила сам троструки салто и продужила да јурим док је Гоја и даље безуспешно покушавао да ме достигне. У јурњави сам одувек била ненадмашна...

Сустигао ме је тек након седам Сунчевих степени кад сам, уморна од силне јурњаве, почела да посустајем.

– Јеси ли решила да убијеш мене или себе? Боље чувај снагу за оно што нас чека. Биће ти потребна.

Погледала сам га искоса. Добри, стари, пажљиви Гоја. Једног дана постаће отац моје деце. Стварно, шта бих ја без њега...

– Само сам мало тренирала. Хоћемо ли још један круг?

– Ја не бих. Заправо, помало сам забринут. Шта ако и овај план не успе?

– Не буди тако малодушан. Па овај пут баш ништа не зависи од Њих... Него, нешто ми је пало на памет.

– То ме не чуди.

– Знаш, ја бих покушала још једном...

– Касно је, Мајо.

Можда и јесте, али ипак бих покушала. Имамо времена до зоре. Имамо цео један залазак Сунца и целу једну ноћ до тада. Зашто да не искористимо то време. Ко зна, можда ћемо и успети. Ако не успемо, барем ће нам бити мирна савест...

– Имаш ли неку идеју?

– Увек. Слушај...

Трошни рибарски бродић лагано се клатио у топлим водама јужног Медитерана. Вечерње Сунце немо га је пратило на путу ка хоризонту док су два мушкарца нешто радила у потпалубљу.

– Чујеш ли ти ово? –

јавио се млађи мушкарац. – Нешто удара у прамац.

– Идем да погледам – рекао је старији отежући и одгегао напоље. Чим је изашао, почео је узбуђено да виче.

– Шта се десило? – упитао је први излазећи напоље.

– Проклете бештије! Где њих има, нема бацања мреже, тако је одувек било. Али, средињу ја њих. Дај ми пушку!

– Полако, шта раде!? Јеси ли ти икада до сада видео овако нешто?

Старији мушкарац бесно је одмахнуо руком. – Ама шта се чудиш. Од њих је човек увек свашта могао да види. А све се заврши тако што покидају мреже и ти останеш празних шака. Идем по пушку...

Истог тренутка када се на палуби појавио с пушком човек је био одгурнут свом силином, а пушка се убрзо нашла у таласима.

– Бештије једне! – беснео је.

– Стварно бештије – смејао се други. – Изгледа да је пред нама напорна ноћ...

Негде пред зору, након што је у таласима завршио и један дурбин, разбијена једна лампа и покидане две мреже, два рибара су, уморни од неправедне борбе, одлучили да се врате кући. Окренули су бродић и упутили се према обали остављајући за собом два створења, једно уморно и једно помало разочарано.

А када је Сунце почело да показује своје лице, могли су само да примете да сија јаче него обично и да је малчице, готово

неприметно, веће него обично. Није им се причинило. Схватили су кад су стигли до обале на којој је цео мол био поплављен неком изненадном плимом. Нешто стварно није било у реду... Али шта?

И док је Сунце пржило све пред собом отапајући далека ледена прострaнства и претварајући планету у један велики безгранични океан, делић секунде пре свог краја млађем мушкарцу је синула мисао. На жалост, било је прекасно да размисли о њој.

За то време Мајо и Гоја су поносно стајали иза Учитеља. Осамнаеста генерација успешно је обавила свој задатак и на Земљи се полако стварао рај.

Делфини су били задовољни.

Педесет врхунских дела научне фантастике, епске фантастике и популарне науке у библиотеци ПОЛАРИС

1. Иак Аисмов, ГОЛО СУНЦЕ, 6 DM
2. Иак Аисмов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 6 DM
3. Исаак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 6 DM
4. Иак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 15 DM
5. Исаак Асимов, РОБОТИ ЗОРЕ, 13 DM
6. Исаак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 8 DM
7. Исаак Асимов/Роберт Силверберг, ДЕТЕ ВРЕМЕНА, 8 DM
8. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 7 DM
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 7 DM
10. Артур Кларк, СУСРЕТ СА РАМОМ, 7 DM
11. Артур Кларк/Центри Ли, РАМА II, 8 DM
12. Артур Кларк/Центри Ли, ВРТ РАМЕ, 10 DM
13. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 7 DM
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 8 DM
15. Артур Кларк, ДУХ СА ГРЕНД БЕНКСА, 7 DM
16. Артур Кларк, ДУБОКО ПОНИРАЊЕ, 9 DM
17. Артур Кларк, РАЈСКИ ВОДОСКОЦИ, 9 DM
18. Артур Кларк, КРАЈ ДЕТИЊСТВА, 9 DM
19. Артур Кларк, ПЕСАК МАРСА, 9 DM
20. Фредерик Пол, КАПИЈА, 8 DM
21. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛAVОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 8 DM
22. Фредерик Пол, СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА, 8 DM
23. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 8 DM
24. Фредерик Пол, КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 6 DM
25. Урсула Легвин, ЛЕВА РУКА ТАМЕ, 9 DM
26. Урсула Легвин, ЧОВЕК ПРАЗНИХ ШАКА, 11 DM
27. Урсула Легвин, ХАИНСКЕ ПРИЧЕ, 8 DM
28. Урсула Легвин, СТАЛНО СЕ ВРАЋАЈУЋИ КУЋИ, 15 DM
29. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 9 DM
30. Џин Волф, КАНЦА ПОМИРИТЕЉА, 9 DM
31. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 9 DM
32. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТАРХА, 9 DM
33. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 12 DM
34. Дејвид Брин, ПОНИРАЧ У СУНЦЕ, 9 DM
35. Дејвид Брин, ПОДИЗАЊЕ ЗВЕЗДАНЕ ПЛИМЕ, 12 DM
36. Дејвид Брин, РАТ УЗДИЗАЊА, 15 DM
37. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 15 DM
38. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 15 DM
39. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 14 DM
40. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 14 DM
41. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 14 DM
42. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 14 DM
43. Стивен Доналдсон, ЈЕДИНО ДРВО, 14 DM
44. Стивен Доналдсон, НОСИЛАЦ БЕЛОГ ЗЛАТА, 14 DM
45. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 13 DM
46. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 7 DM
47. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 5 DM
48. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 6 DM
49. Стивен Хокинг, КРАТКА ПОВЕСТ ВРЕМЕНА, 6 DM
50. Исаак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 7 DM

НАРУЧЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова).....

Име и презиме

Улица и број:

Поштански број и место:

Телефон:

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана по добијању попуњене поштанске упутнице од издавача.

Нарученицу попуњити читко штампаним словима и послати на адресу:

Библиотека ПОЛАРИС, др Зоран Живковић, Сењачка 32, 11000 Београд

Сва додатна обавештења преко целог дана могу се добити на телефон 652-304.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Цене исказане у немачким маркама само су обрачунске, односно уплата се врши у динарима, при чему се до динарског износа долази тако што се збирни износ у DM помножи са нижим реалити („црним“) курсом ове валуте на дан уплате. Овај курс објављује већина дневних новина, а обавештење о њему можете добити и на наведени телефон библиотеке ПОЛАРИС.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

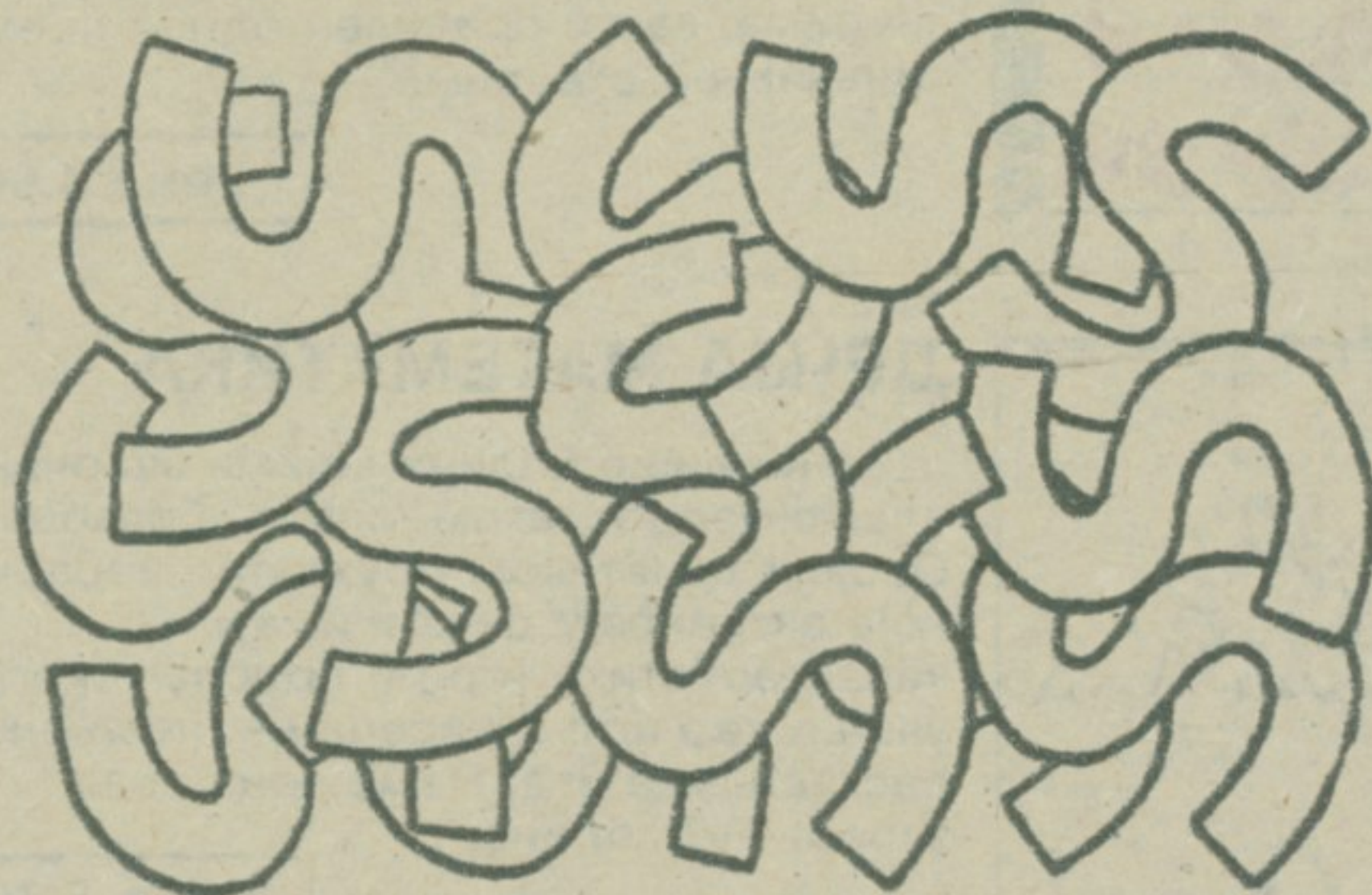
ВОДORABHO: 1. Глумица са слике, 2. Завршити трешење – Део говора, 3. Плафон, таваница – Познаваоци вештачког идо језика, 4. Репати водоземац – Скок напоље, 5. Жалосне врбе – Град у Словенији, 6. Баснословно богати индијски принц, 7. Топла годишња доба – Ознака за ампер, 8. Ауто-ознака за Италију – Символ гадолинијума, 9. Осовина – Врста папагаја, 10. Име познатог шведског стонотенисера Бенгстона, 11. Свежањ робе, 12. Један од Диминих мускетара, 13. Поборник расизма.

УСПРАВНО: 1. Средоземни ветар, маестрал – Америчка филмска награда, 2. Истраживање (мн.) – Завеса, 3. Плести – Грчки покрет отпора у II светском рату, 4. Еротско песништво – Драго камење, 5. Дивота, красота – Бесплатно (лат.), 6. Фудбалски савез (скр.) – Изненадност, 7. Коњи у народној песми, 8. Хебрејски језик, 9. Символ флуора – Острво на Јадрану, 10. Које се односи на Ере, 11. Учитељ говорништва, 12. Старији људи, чиче.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

ПРЕБРОЈ!

Имате дванаест секунди да пребројите колико има слова S.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

КАКО ИЗАБРАТИ ПСА

Сваки је избор тежак, посебно онај кад треба изабрати пса јер – има толико различитих раса! Стручњак може да да прави савет само под условом да добро познаје будућег власника и зна шта овај жели од

Шта о томе мисли човек за кога кажу да боље него нико на свету познаје животиње, али и људе – природњак Конрад Лоренц, добитник Нобелове награде за медицину и физиологију

НЕ

УЗИМАЈТЕ УЛИЗНИЦУ

свог пса. Осећајна и усамљена стара девојка, на пример, која тражи одговарајући предмет љубави и бриге, неће наћи жељену утеху у суздржаном и оholом чау-чау који презире мажење и своју господарицу кад улази у кућу дочекује тек лаким махањем репа уместо да скаче од радости као други пси.

Зашто људи воле смешне псе?

Ономе ко жели нежног и оданог пса који ће да спусти главу на крило господара, подигне филибарске очи и сатима пиљи у њега с немим обожавањем, препоручујем ирског сетера или припадника неке сличне дугоухе и дугодлаке расе. За мој укус ти су пси сувише сентиментални. У ово наше време има толико разлога за нерасположење и бригу, па за већину од нас није баш претерано корисна стална близина бића које с времена на време подсети на своје присуство истина кратким, али зато дубоким уздахом. Весело расположење је, исто као и тужно, заразно и човек пун ведрине и животне снаге доноси собом увек свежину и радост. Исто важи и за весело куче и мени се чини да популарност многих смешних раса може да се објасни управо нашом потребом за веселим друштвом.

Несташни јоркширски теријер и његова приврженост господару могу бити и те каква морална подршка човеку целанхоличне природе. Ко се не би насмејао кад то мало враголасто биће препуно животне радости потрчи, скакућући на својим кратким ножицама (један мој пријатељ назвао их је „виршле које холају“), накриви главу и с невином лукавошћу погледа у господара позивајући га да се поиграју.

Фатална љубомора

Ономе ко тражи не само пријатеља већ и аутентичан,

„неискривљен“ карактер, по-саветовао бих да узме сасвим другачијег пса. Ја дајем предност псима који су се што мање удаљили од дивљих облика. Моји мешанци чау-чауа и немачког овчара и по изгледу и по карактеру врло су блиски својим дивљим прецима. Што је припитомљавање мање изменило врсту, што је више особина слободне звери сачувао пас, ја утолико више ценим његово пријатељство. Из истог разлога ми се не свиђа претерано одступање од основне природе пса до кога може да доведе обука. Ја не желим да моји пси изгубе свој урођени ловачки инстинкт мада ме је то коштало доста трчања... Кад би они били кротки као јагањци, неспособни да згазе мраве, мени би изгледало чудно да им мирне душе поверим своју децу. То сам први пут схватио после једног прилично страшног случаја.

Зима је била оштра, мразеви ужасни, кад је у наш снегом завејан врт залутао јелен кога су три моја пса на лицу места – растргла. Стајао сам запањен поред окрвављеног трупа и изненада схватио какво ми огромно поверење улива систем за-брана који управља поступцима ових свирепих месождера – јер у то време моја су деца била далеко мања и беспомоћнија од јелена чији су растргнути остаци лежали преда мном.

Међутим, за пса је напад на дете господара незамислива ствар и ја верујем да душевно здрав пас уопште није способан за тако нешто.

Али, овде већ улазимо у област укуса и ја савршено схватам да моја дивља звер од пса не мора да буде симпатична свима. Вучјаи се због своје осетљивости, уздржаности и независног карактера доста тешко обучавају и само они који их истински схватају могу да искористе њихове невероватне психичке могућности и само за таквог човека они могу да постану истински извор радости и задовољства. Други ће то исто наћи у добром и честитом боксеру или ердел теријеру, као што фотограф почетник постиже знатно боље резултате с једноставним апаратом него са сложеном камером на којој се елементи могу подешавати.

То нипошто не значи да хоћу да оцрним псе са једноставном и праволинијском психом. Напротив, баш волим боксере и велике теријере чију одану природу не успева да поквари ни нај-неспособнији васпитач. Мо-

ИП ДИДАКТА

Нови Сад, Бул. 23. октобра 35
Тел. 021/612-599, 622-299, факс 613-717

ЂАЧКИ БОНТОН „ЛЕПА РЕЧ И ГВОЗДЕНА ВРАТА“

је јединствена књига која својом тематиком обухвата лепо понашање у кући, на улици, у школи, према људима, као и правилан однос према биљкама и стварима.

цена 4.600

ДЕЧЈА МАТЕМАТИКА

садржи више целина којима започиње елементарно математичко образовање. Својом тематиком обухвата операције које активирају дете и имају карактеристике игре и проблемског учења као што су исецање, лепљење, растављање итд. Намене је за узраст 5–7 година.

цена 3.800

Ко пошаље оглас
добија 10% попушта.

рам, међутим, да додам да су моја мишљења о појединим расама врло уопштена и да изузетака има напретек. У ствари, овакво уопштавање није ништа мање увредљиво него покушај да се под један појам подведу сви Енглези, Французи или Немци. Познајем многе изузетно осетљиве боксере, поводљиве чау-чау, чак сам упознао и веома одлучног и независног кокер шпанијела.

Било какав пас бољи је од никаквог и чак ако почетник власник пренебрегне сва овде изложена правила, ипак ће од свог пса имати много радости. Па ипак, радост ће бити много већа ако узме у обзир моје савете од којих први гласи: узмите здравог пса, здравог и телом и духом. Ако немате неких озбиљних разлога за другачији избор, изаберите најјачег, најдебљег и најживахнијег (ове три особине задивљујуће доследно иду једна са другом). При том водите рачуна да су кункице увек мање од штенаца. Ако се код родитеља или штенаци примећује било каква деформација,

најбоље је одустати од куповине. Посебно треба бити обазрив са ретким расама код којих због малог броја добрих примерака долази до укрштања блиских сродника. Од пса са победничким родословом – картон који то доказује, по правилу, ускоро нестане затурен међу другим папирима у фиоци писаћег стола – бољи је, отпорнији и мање нервозан пас без тако блиставог педигреа. Одлучујући се за мешанца имате много мање шансе да postanete власник нервозног и умно ограниченог пса него кад купите пса са осам шампиона у родослову. Немачког вучјака, међутим, увек треба узимати од родитеља који припадају службеној линији и у том случају потврда о пореклу од шампиона има савршено реалну вредност.

Препознајте полтрона

Пре но што набавите пса, добро одвагајте неће ли то за вас бити превелик психички напор. Јако активни пси,

као фокстеријери, лако могу да излуде лабилног човека, поготову ако су стално у покрету што није увек резултат његове веселе нарави колико раздражљивог нервног система. Сентиментални сетер, коме је главно задовољство да умиљно пиљи у господара, мање ће патити у тесном стану од несташног малог теријера. Али, и у најмањем стану може се држати велики пас под условом да се са њим довољно шета. А њему не треба ништа више него вама за добро здравље – сасвим су довољне две шетње од по пола сата дневно на свежем ваздуху.

Многи неискусни љубитељи паса често направе грешку изабирајући оно штене које у првим минутима познанства начини прве кораке ка зближавању. У том случају несумњиво ћете изабрати највећу улицицу, а тешко да ће вам у будућности бити баш најпријатније да гледате како ваш пас на исти начин поздравља и све туђинце редом.

Полтронство је један од најгорих псећих порока који

се развија као резултат очувања оне непробирљиве дружељубивости коју млади штенци исказују према свим људима и одраслим псима. То постаје порок тек код одраслих паса: за младе је такво понашање сасвим нормално и у томе нема ничег ружног. На жалост, немогуће је предвидети хоће ли из умиљатог штенета израсти полтрон или ће растући стећи неопходну уздржаност према непознатим особама. Због тога је, кад су у питању расе код којих се ова резервисаност развија касније, боље причекати с куповином штенета док не напуни 5-6 месеци. Ово нарочито важи за шпанијеле и друге дугоухе ловачке псе, код чау-чауа се ова црта развија раније и већ са два, два и по месеца код њих се виде црте карактера.

Кучке су боље

И последњи савет. Он је лично мој и пристрасан је и зато читалац одмах може да га пропусти поред ушију: ако можете да бирате, изаберите кучку без обзира што ће вам њена два терања годишње донети извесне тешкоће. Мислим да ће се искусни власници паса сложити са мном да је у погледу нарави кучка погоднија од мужјака.

Једно време ми смо у Алтенбергу имали четири кучке: моја немачка овчарка Тита, Пиги, чау-чау моје супруге, Кати – јазавичар мог брата – и булдог моје свастике. Само је пас мога оца био мужјак и њему није било нимало лако да од наше куће отера незване удвараче. Пиги и Кати почеле су да се терају некако у исто време, али ми смо наставили да страхујемо да ће се „удати за особу нижег сталежа”: Пиги је била потпуно верна нашем псу Бубију, а за минијатурну јазавичарку у нашој околини једноставно није било одговарајућег партнера. Одавно сам био навикао да нас прате туђи пси, али кад смо тог пута изашли, бројност наше свите ме је задивила и ја сам почео да бројим – показало се да осим наших пет за нама трчка још 16 паса! Значи, наша пратња састојала се од 21 пса! Па ипак, понављам свој савет: кучка је оданија од мужјака и по правилу наметнија од мужјака. Био сам у прилици да изблиза упознам врло много животиња и тврдим да је од свих четвороногих бића најближа човеку по развијеним опажањима и способности за право пријатељство – управо кучка. И јако се чудим што се њено име претворило у погрдну реч.

В. М.

Крупни и доброћудни пси као што су бернардинци, њуфаундлендери, па и шар пеј (ови слични) дозвољавају деци да им се пењу на главу и ту се крије опасност да од тог претераног попуштања деца не постану груба.

ЈА ♥ ПТТ

МОСКВА
ПОШТА
П. ФАХ 124
МАКЕДОНСКА

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

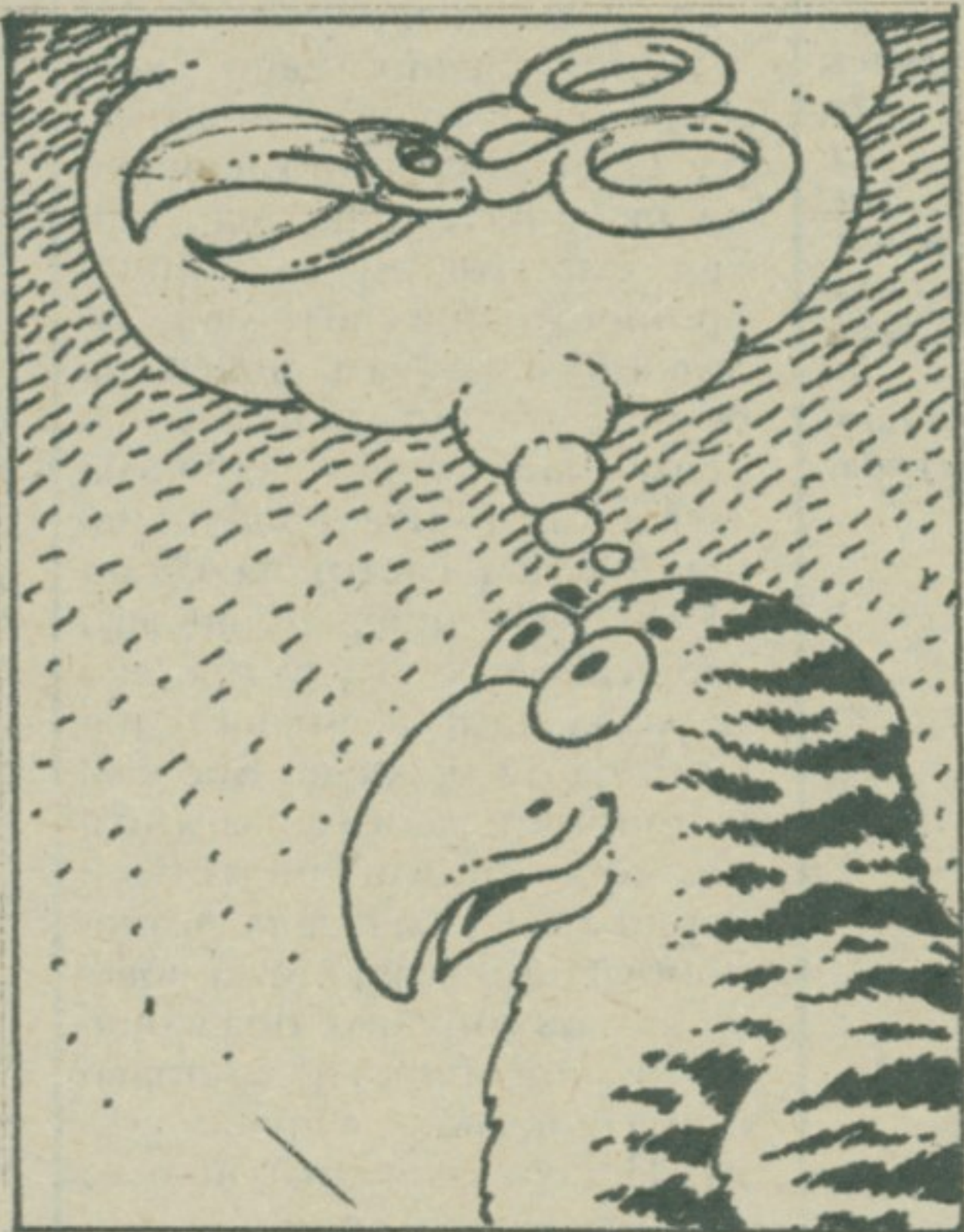
Како да сечем нокте тигрици?

Где могу да набавим књигу о папагајима тигрицама и како да сечем нокте тигрици?

ЖИЖА
Борча

Књиге о папагајима тигрицама већ дуже нема у продаји. О овој најраспрострањенијој врсти папагаја код нас често смо писали. Што се тиче сечења ноктију тигрицама, најбоље да то ради стручно лице (ветеринар или одгајивачи ових птица), али уколико то желиш сам да урадиш, ево упутства.

Сваки нокат окрени према светлу да би видео где се налази крвни суд, а потом нокат косо одсеци грицкалицом следећи његову природну линију. Веома је важно да крвни суд остане неоштећен, у противном птица може да искрвари или угине од шока. Сечење ноктију долази у обзир само уколико је птица питома и дозвољава да је држиш. Дужину ноктију птице саме решавају својим оштрим кљуном, а оштре га на сипину кост.

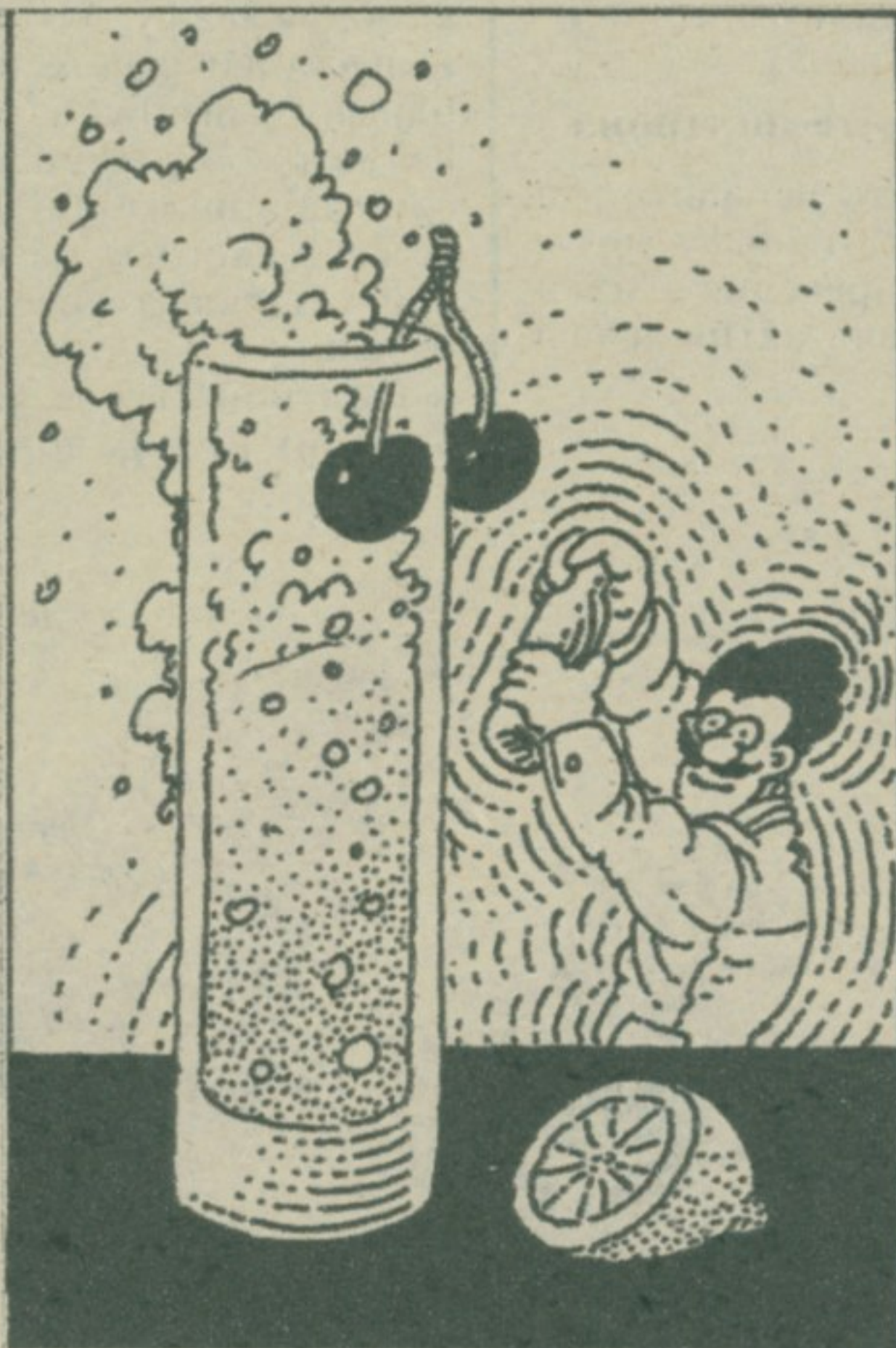

Рамос-физ

У питању је опклада између мене и другарице из школске клупе. Шта је рамос-физ: врста музике или пића?

БОБА И КЕЦ
Инђија

Рамос-физ је пиће пореклом из Енглеске. То су пенушави коктели (енглески fizz – пиће које пени). Сви се припремају слично, с тим што им је „основа“ различита. Да би физ успео неопходно је да се у њему, као један од обавезних састојака, нађе нешто пенушавао – одговарајуће вино (шампањац), сода или минерална вода. Пре служења, а служи се у високим чашама ваљкастог облика, треба га добро расхладити. Набројаћемо и остале састојке: чашица вотке, кашичица свеже улупаног беланцета, неколико коцки леда, десетак капи сока

лимуна. Све ово добро измућкати у посуду за коктел (шејкер). Пре служења у чашу ставити трешњу или вишњу из компота или маслинку.

Каријатиде као стубови

Знам да су каријатиде, по старогрчкој митологији, биле свештенице богиње Артемиде у древној Спарти, али волела бих да знам зашто су оне битне за архитектуру.

БРАНКА Л.
Колашин

Још у 5. веку старе ере у Ерехтејону у Атини, северно од Партенона, архитекта је употребио фигуре каријатида као носеће стубове. То су, заправо, статуе које су представљале младе девојке у граду Карије (отуда и назив каријатиде). У архитектури, каријатиде су женске фигуре од камена које имају улогу носећих стубова на које се ослањају камене греде Малог храма бога Ерехтеја и Посејдона.

Упорно вежбање

На последњем систематском прегледу школски лекар ми је рекао да имам криву кичму и препоручио ми одређене вежбе. Неко време сам их радила, а онда престала. Сада се не усуђујем ни да одем на контролу. Шта да радим?

А. Д.
Сомбор

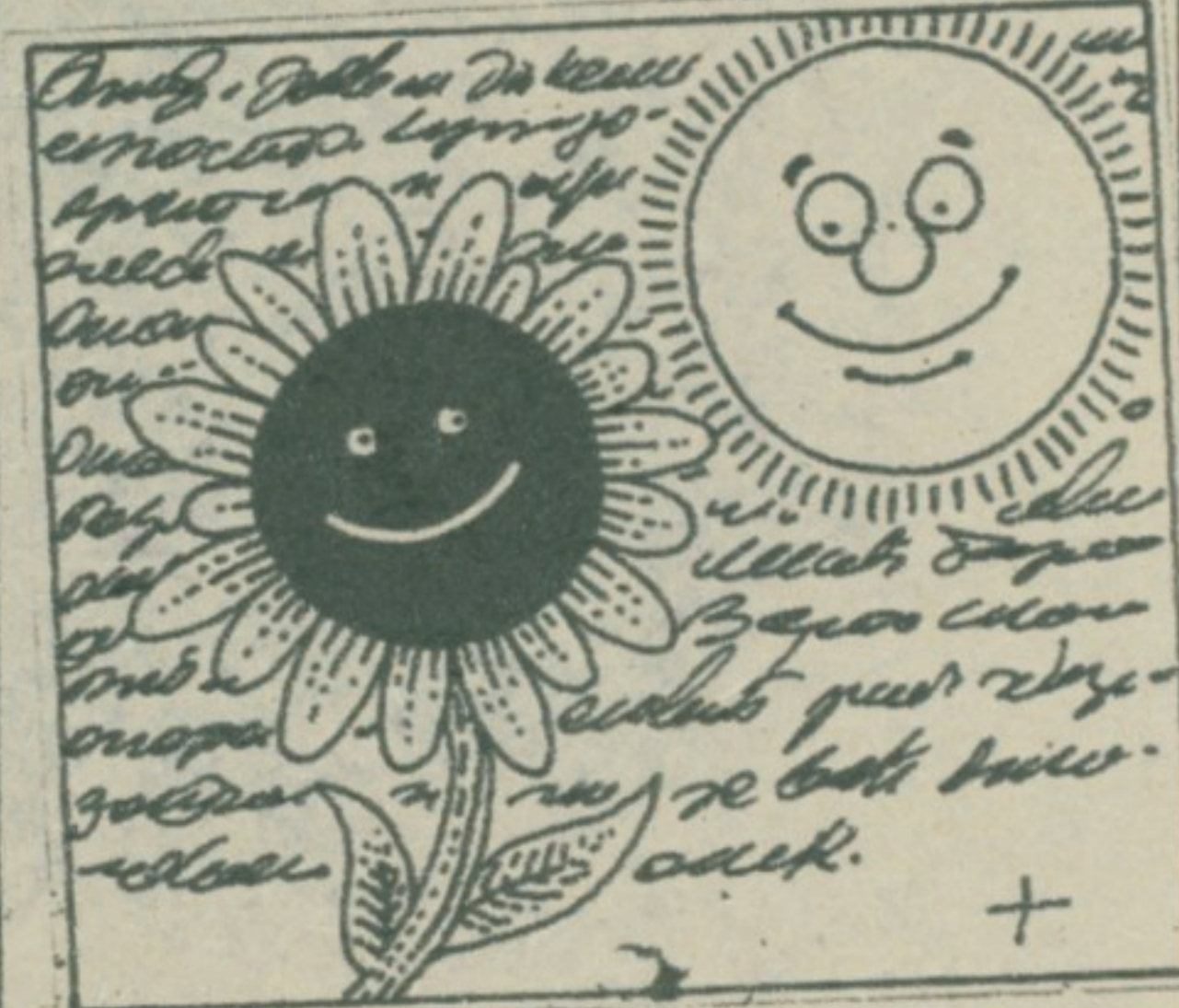
У телесном развоју детета јављају се, из разних разлога, неке неправилности. Да би се уклониле или бар зауставиле, прибегава се одређеним вежбама. Кojим и у којој мери, одлучује лекар. Раде се упорно, и то дуже време, понекад и месецима. Зато ти саветујемо да одеш на контролни преглед и договориш се са лекаром да ли још, и колико дуго, треба да радиш вежбе које ти је одредио.

Наредба о сунцокрету

Да ли је тачно да је кнез Милош издао наредбу да се у Србији обавезно гаји сунцокрет?

БЛАГОЈЕ РНИЋ
Крагујевац

Сунцокрет потиче из Мексика и Перуа, а у Европу су га 1510. године пренели Шпанци. Али, пут до плантажног гајења ове биљке био је дуг. „Трава сунца“

како су га многи називали, у Русији је почела да се гаји тек у прошлом веку, а код нас нешто пре Првог светског рата, плантажно тек 1950. године у Војводини.

Тачно је да је кнез Милош донео наредбу о гајењу сунцокрета од кога се цеђењем добија уље и корисне уљне погаче за исхрану стоке. Али, за ову наредбу народ није много марио. Тешко је било променити укорењене навике јер је свињска маст сматрана незаменљивом у исхрани. Највише што се постигло било је гајење сунцокрета у баштама, као украс, и храњење живине његовим семенкама.

Наш „Винету“

Да ли је тачно да су код нас снимани веома успешни филмови о Винетуу, славном поглавици индијанског племена Апача, у којима су учествовали и наши глумци?

ЗОРАН Б.
Ковин

Све верзије „Винетуа“, а има их четири, снимљене су у немачко-југословенској копродукцији од 1963. до 1968. го-

дине. Снимани су у живописној околини Плитвичких језера. Не би се могло рећи да су били нарочито успешни, то и није била намера. Били су то просечни шпaгeти-вестерни.

Реторомански језик

Донедавно нисам знао да постоји реторомански језик, па бих желео да подробније објасниш какав је то језик и где се говори.

ДРАГАН БУРЗАН
Нови Сад

Група међусобно сродних неороманских дијалеката којима данас говори око 500.000 људи у Италији, Швајцарској и Аустрији, назива се реторомански језик. Подручје овог дијалекта у Италији је покрајина Фурланија са градовима Удине, Горица и Тржиш, у Швајцарској кантон Грizon, а у Аустрији такозвани романски Тирол.

Милица Ранков, Лењинова 14,
21480 Србобран – жели да размењује постере.

Магдалена Ожеговић, Стјепана Супанца 3, 11250 Железник – 11 година, сакупља салвете и постере.

Наташа Кузмановска, Маршала Тита 50/6, 91220 Тетово – 12 година, воли спорт, посебно тенис.

Мирјана Савић, Стојана Милорадовића 22, 12373 Симићево – 13 година, воли реп музику и дописивање.

Миљана Савић, 7. јула 18/5, 16000 Лесковац – 13 година, сакупља постере.

Моника Сигети, Сентелекијева 33, 21000 Нови Сад – 13 година, сакупља налепнице, писма, марке и постере.

Маја Мутавцић, Паланачке чете 27/1, 11420 Смедеревска Паланка – 12 година, сакупља налепнице, украсна писма и све о серији „Беверли Хилс“.

Марија Пауновић, Драгољуба Радосављевића 80, 18400 Прокупље – 12 година, сакупља постере, значке и салвете.

Ивана Тодоровића, Пензионерска 2/12, 19210 Бор – 17 година, воли све што воле млади.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: Мишел Фајфер, истрести, реч, строп, идисти, тритон, искок, раките, Шторе, Ага Кан, лета, а, и, Гд, ос, ара, Стелан, колето, Арамис, расист.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● БРОЈ 2135

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“
11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Божана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
Македонска 29, 11001 Београд, Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/1, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика“ убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO“ – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Tel. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на ко-то:
NEUE AARGAUER BANK, Aarau, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 Aarau, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампаче, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

